

K

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

Közhasznúsági jelentés

2017

1	8	2	3	7	0	1	0	9	4	9	9	5	6	1	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

statisztikai számjel vagy adószám (csekkszámlaszám)

Kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezetek

egyszerűsített éves beszámolója

2	0	1	7
---	---	---	---

 év

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány
egyéb szervezet megnevezés

1122 Budapest, Határőr út 35.

címe

Keltezés: Budapest, 2018. május 18.

az egyéb szervezet vezetője
(képviselője)

P.H.

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

2017. december 31.

Kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezetek egyszerűsített éves beszámolójának mérlege

adatok eFt-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév
a	b	c	d	e
1	A. Befektetett eszközök (2.+3.+4. sor)	2 427 034		3 316 707
2	I. IMMATERIÁLIS JAVAK	23 244		76 767
3	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	2 403 790		3 239 940
4	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK			
5	B. Forgóeszközök (6.+7.+8.+9. sor)	3 501 080		6 661 754
6	I. KÉSZLETEK	75 816		76 436
7	II. KÖVETELÉSEK	991 678		59 432
8	III. ÉRTÉKPAPÍROK	0		0
9	IV. PÉNZESZKÖZÖK	2 433 586		6 525 886
10	C. Aktív időbeli elhatárolások	567		4 135
11	ESZKÖZÖK (aktívák) ÖSSZESEN (1.+5.+10. sor)	5 928 681		9 982 596
12	C. Saját tőke (13.+14.+15.+16.+17+18. sor)	434 847		619 820
13	I. INDULÓ TŐKE	117 000		117 000
14	II. TŐKEVÁLTOZÁS	252 167		317 847
15	III. LEKÖTÖTT TARTALÉK			
16	IV. ÉRTÉKELESI TARTALÉK			
17	V. TÁRGYÉVI EREDMÉNY ALAPTEVÉKENYSÉGBŐL (közhasznú tevékenységből)	68 034		185 451
18	VI. TÁRGYÉVI EREDMÉNY VÁLLALKOZÁSI TEVÉKENYSÉGBŐL	-2 354		-478
19	E. Céltartalék	0		0
20	F. Kötelezettségek (21.+22.+23. sor)	1 005 880		444 215
21	I. HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK			
22	II. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	96 250		96 250
23	III. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	909 630		347 965
24	G. Passzív időbeli elhatárolások	4 487 954		8 918 561
25	FORRÁSOK (passzívák) ÖSSZESEN (12.+19.+20.+24.sor)	5 928 681		9 982 596

Kelt: Budapest, 2018. május 18.

Közép- és Kelet-európai Történelem és
Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

2017. december 31.

Kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezetek egyszerűsített éves beszámolójának eredménykimutatása

adatok eFt-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
		Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév	Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév	Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
1	ÉRTÉKESÍTÉS NETTÓ ÁRBEVÉTELE	455 348		504 093	20 508		17 880	475 856		521 973
2	AKTIVÁLT SAJÁT TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKE	-886		257	11 754		10 834	10 868		11 091
3	EGYÉB BEVÉTELEK	11 135 962		4 654 760	3 205		1 704	11 139 167		4 656 464
	ebből:							0		0
	- tagdíj							0		0
	- alapítótól kapott befizetés									
	- támogatások	11 132 659		4 654 167	3 205		1 703	11 135 864		4 655 870
4	PÉNZÜGYI MŰVELETEK BEVÉTELE	1		13				1		13
A.	ÖSSZES BEVÉTEL (1.+2.+3.+4.sor)	11 590 425	0	5 159 123	35 467	0	30 418	11 625 892	0	5 189 541
	- ebből: közhasznú tevékenység bevételei	11 590 425		5 159 123				11 590 425		5 159 123
5	ANYAGJELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK	5 592 575		1 717 138	21 890		22 107	5 614 465		1 739 245
6	SZEMÉLYI JELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK	1 063 063		1 213 353	15 435		8 789	1 078 498		1 222 142
	ebből: vezető tisztségviselők juttatásai	51 653		68 451				51 653		68 451
7	ÉRTÉKCSÖKKENÉSI LEÍRÁS	95 381		97 672				95 381		97 672
8	EGYÉB RÁFORDÍTÁSOK	4 771 351		1 945 471	496			4 771 847		1 945 471
9	PÉNZÜGYI MŰVELETEK RÁFORDÍTÁSAI	21		38				21		38
B.	ÖSSZES RÁFORDÍTÁS (5+6.+7.+8.+9. sor)	11 522 391	0	4 973 672	37 821	0	30 896	11 560 212	0	5 004 568
	ebből: közhasznú tevékenység ráfordításai	11 522 391		4 973 672				11 522 391		4 973 672
C.	ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (A-B)	68 034	0	185 451	-2 354	0	-478	65 680	0	184 973
10	ADÓFIZETÉSI KÖTELEZETTSÉG							0		0
D.	TÁRGYÉVI EREDMÉNY (C-10)	68 034	0	185 451	-2 354	0	-478	65 680	0	184 973

Kelt: Budapest, 2018. május 18.

Közép- és Kelet-európai Történelem és
Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Nyilvántartásba vételi szám
01-01-0007526

Statisztikai jelzőszám:
18237010-9499-561-01

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány
2017. december 31.

TÁJÉKOZTATÓ ADATOK

adatok eFt-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév
a	b	c	d	e
A.	Központi költségvetési támogatás	11 042 723		4 561 823
	ebből: normatív támogatás			
B.	Helyi önkormányzati költségvetési támogatás	1 200		1 750
	ebből: normatív támogatás			
C.	Az Európai Unió strukturális, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás	0		0
D.	Az Európai Unió költségvetéséből vagy más államtól, nemzetközi szervezettől származó támogatás	0		0
E.	A személyi jövedelemadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásról szóló 1996.évi CXXVI. Törvény alapján kiutalt összeg	204		252
F.	Közszolgáltatási bevétel	0		0

Kelt: Budapest, 2018. május 18.

Közép- és Kelet-európai Történelem és
Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

A szervezetet nyilvántartó bíróság megnevezése:

Tárgyév:

01 Fővárosi Törvényszék

2 0 1 7

Időszak terjedelme: egész év töredék év

2 0 1 7 - 0 1 - 0 1

2 0 1 7 - 1 2 - 3 1

időszak kezdete

időszak vége

Válassza ki, hogy a beszámoló (és közhasznúsági melléklet) az alábbiak közül melyikre vonatkozik!

a. Szervezet

b. Jogi személy szervezeti egység (származtatott jogi személy)

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Szervezet székhelye:

Irányítószám: 1 1 2 2

Település: Budapest

Közterület neve: Határőr

Közterület jellege: utca

Házszám: 35

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

Jogi személy szervezeti egység neve:

Jogi személy szervezeti egység székhelye:

Irányítószám:

Település:

Közterület neve:

Közterület jellege:

Házszám:

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

Nyilvántartási szám:

(Jogi személy szervezeti egység esetében: "Anyaszervezet")

0 1 - 0 1 - 0 0 0 7 5 2 6

Bejegyző határozat száma:

(Jogi személy szervezeti egység esetében: Jogi személlyé nyilvánító határozat száma)

0 0 . P k . 6 0 4 8 1 / 1 9 9 9 / 1 3

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

1 8 2 3 7 0 1 0 - 2 - 4 3

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

dr. Schmidt Mária

Képviselő aláírása:

Keltezés:

Budapest

2 0 1 8 - 0 5 - 3 0

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Az egyszerűsített éves beszámoló mérlege

(Adatok ezer forintban.)

	Előző év	Előző év helyesbítése	Tárgyév
ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK)			
A. Befektetett eszközök	2 427 034		3 316 707
I. Immateriális javak	23 244		76 767
II. Tárgyi eszközök	2 403 790		3 239 940
III. Befektetett pénzügyi eszközök	0		0
B. Forgóeszközök	3 501 080		6 661 754
I. Készletek	75 816		76 436
II. Követelések	991 678		59 432
III. Értékpapírok	0		0
IV. Pénzeszközök	2 433 586		6 525 886
C. Aktív időbeli elhatárolások	567		4 135
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	5 928 681		9 982 596
FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)			
D. Saját tőke	434 847		619 820
I. Induló tőke/jegyzett tőke	117 000		117 000
II. Tőkeváltozás/eredmény	252 167		317 847
III. Lekötött tartalék	0		0
IV. Értékelési tartalék	0		0
V. Tárgyévi eredmény alaptevékenységből (közhasznú tevékenységből)	68 034		185 451
VI. Tárgyévi eredmény vállalkozási tevékenységből	-2 354		-478
E. Céltartalékok	0		0
F. Kötelezettségek	1 005 880		444 215
I. Hátrasorolt kötelezettségek	0		0
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	96 250		96 250
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	909 630		347 965
G. Passzív időbeli elhatárolások	4 487 954		8 918 561
FORRÁSOK ÖSSZESEN	5 928 681		9 982 596

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.05.21 17.25.53

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Az egyszerűsített éves beszámoló eredménykimutatása

(Adatok ezer forintban.)

	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele	455 348		504 093	20 508		17 880	475 856		521 973
2. Aktivált saját teljesítmények értéke	-886		257	11 754		10 834	10 868		11 091
3. Egyéb bevételek	11 135 962		4 654 760	3 205		1 704	11 139 167		4 656 464
ebből:									
- tagdíj	0		0	0		0	0		0
- alapítótól kapott befizetés	0		0	0		0	0		0
- támogatások	11 132 659		4 654 167	3 205		1 703	11 135 864		4 655 870
ebből: adományok	500		500				500		500
4. Pénzügyi műveletek bevételei	1		13	0		0	1		13
A. Összes bevétel (1+-2+3+4)	11 590 425		5 159 123	35 467		30 418	11 625 892		5 189 541
ebből: közhasznú tevékenység bevételei	11 590 425		5 159 123				11 590 425		5 159 123
5. Anyagjellegű ráfordítások	5 592 575		1 717 138	21 890		22 107	5 614 465		1 739 245
6. Személyi jellegű ráfordítások	1 063 063		1 213 353	15 435		8 789	1 078 498		1 222 142
ebből: vezető tisztségviselők juttatásai	51 653		68 451	0		0	51 653		68 451
7. Értékcsökkenési leírás	95 381		97 672	0		0	95 381		97 672
8. Egyéb ráfordítások	4 771 351		1 945 471	496		0	4 771 847		1 945 471
9. Pénzügyi műveletek ráfordításai	21		38	0		0	21		38
B. Összes ráfordítás (5+6+7+8+9)	11 522 391		4 973 672	37 821		30 896	11 560 212		5 004 568
ebből: közhasznú tevékenység ráfordításai	11 522 391		4 973 672				11 522 391		4 973 672
C. Adózás előtti eredmény (A-B)	68 034		185 451	-2 354		-478	65 680		184 973
10. Adófizetési kötelezettség									
D. Tárgyévi eredmény (C-10)	68 034		185 451	-2 354		-478	65 680		184 973

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.05.21 17.25.53

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Az egyszerűsített éves beszámoló eredménykimutatása 2.

(Adatok ezer forintban.)

	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
Tájékoztató adatok									
A. Központi költségvetési támogatás	11 042 723		4 561 823	0		0	11 042 723		4 561 823
ebből: - normatív támogatás	0		0	0		0	0		0
B. Helyi önkormányzati költségvetési támogatás	1 200		1 750	0		0	1 200		1 750
ebből: - normatív támogatás	0		0	0		0	0		0
C. Az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás	0		0	0		0	0		0
D. Az Európai Unió költségvetéséből vagy más államtól, nemzetközi szervezettől származó támogatás	0		0	0		0	0		0
E. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI.törvény alapján átutalt összeg	204		252	0		0	204		252
F. Közzolgáltatási bevétel	0		0	0		0	0		0
G. Adományok	500		500	0		0	500		500

Könyvvizsgálói záradék

Az adatok könyvvizsgálattal alá vannak támasztva.

Igen

Nem

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.05.21 17.25.53

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

1. Szervezet / Jogi személy szervezeti egység azonosító adatai

1.1 Név: Szervezet

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely: Szervezet

Irányítószám: 1122 Település: Budapest
Közterület neve: Határőr Közterület jellege: utca
Hátszám: 35 Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.1 Név: Jogi személy szervezeti egység

1.2 Székhely: Jogi személy szervezeti egység

Irányítószám: Település:
Közterület neve: Közterület jellege:
Hátszám: Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.3 Bejegyző / Jogi személlyel nyilvánító határozat száma:

00-Pk-60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám: ("Anyaszervezet")

01-01-0007526

1.5 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

18237010-2-43

1.6 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapléc szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

A Közalapítvány által elsődlegesen végzett közfeladat a kulturális örökség védelme, elemeinek megőrzése, fenntartható használatuknak elősegítése és támogatása, mely feladatot az általa üzemeltetett Terror Háza Múzeumon keresztül valósítja meg. További céljainak megvalósítása érdekében működteti a XX. Század Intézetet, XXI. Század Intézetet, a Habsburg Történelmi Intézetet, a Kommunizmuskutató Intézetet, valamint a Kertész Imre Intézetet. A Közalapítvány tulajdonában, illetve birtokában lévő kulturális javakat kiállítja, továbbá egyéb formákban közzé teszi. A Közalapítvány tevékenységével biztosítja a társadalom számára a kulturális javakhoz való hozzáférést és így a közművelődést, továbbá elősegíti a természeti, társadalmi, művészeti, kulturális és tudományos összefüggések kutatását, megértését, nyomon követi azok jelenkori változásait és folytonos művelődésre ösztönöz.

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: közművelődés

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: 1997. évi CXL. törvény

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: magyar és külföldi intézmények és magánszemélyek

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma: 500000

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

A Terror Háza Múzeum állandó kiállításának látogatószámának növekedése
I. világháborús centenáriumi ünnepségsorozat
1956-os emlékévi
V4-es elnökség tudományos, kulturális rendezvényei

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

1. Szervezet / Jogi személy szervezeti egység azonosító adatai

1.1 Név: Szervezet

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely: Szervezet

Irányítószám: 1122

Település: Budapest

Közterület neve: Határőr

Közterület jellege: utca

Házszám: 35

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

1.1 Név: Jogi személy szervezeti egység

1.2 Székhely: Jogi személy szervezeti egység

Irányítószám:

Település:

Közterület neve:

Közterület jellege:

Házszám:

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

1.3 Bejegyző / Jogi személlyé nyilvánító határozat száma:

00-Pk-60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám: ("Anyaszervezet")

01-01-0007526

1.5 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

18237010-2-43

1.6 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

Rendhagyó történelemórák

Hősök népe - országos pedagógus továbbképzési program

Oktatási segédanyag a roma holokausztról angol nyelven

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: oktatás

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: 2011. évi CXCV. törvény

A nemzeti köznevelésről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: magyar középiskolások és pedagógusok

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

6000

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

Rendhagyó történelemórák

Oktatási segédanyag a roma holokausztról

Hősök népe- oktatási program

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

1. Szervezet / Jogi személy szervezeti egység azonosító adatai

1.1 Név: Szervezet

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely: Szervezet

Irányítószám: 1122 Település: Budapest
Közterület neve: Határőr Közterület jellege: utca
Hátszám: 35 Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.1 Név: Jogi személy szervezeti egység

1.2 Székhely: Jogi személy szervezeti egység

Irányítószám: Település:
Közterület neve: Közterület jellege:
Hátszám: Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.3 Bejegyző / Jogi személlyé nyilvánító határozat száma:

00-Pk-60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám: ("Anyaszervezet")

01-01-0007526

1.5 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

18237010-2-43

1.6 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

A Közalapítvány célja a kulturális örökség védelme, elemeinek megőrzése, fenntartható használatuknak elősegítése és támogatása, továbbá a közművelődés feltételeinek biztosítása, így különösen: oktatófilmek és dokumentumfilmek készítése, tananyagok és pedagógiai segédanyagok készítése, könyv- és tudományos kötetek kiadása, digitalizált tartalma készítése és fejlesztése, felnőttképzési és oktatási tevékenység, közhasznú kampányok és rendezvények szervezése és lebonyolítása

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: kulturális örökség védelme

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: 2001. évi LXIV. törvény

A kulturális örökség védelméről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: magyar és külföldi érdeklődők

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma: 500000

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

Terror Háza Múzeum
I. világháborús centenáriumi ünnepségsorozat
Holokauszt Áldozatainak Emléknapja
1956-os emlékévi

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

1. Szervezet / Jogi személy szervezeti egység azonosító adatai

1.1 Név: Szervezet

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely: Szervezet

Irányítószám: 1122 Település: Budapest
Közterület neve: Határőr Közterület jellege: utca
Házzám: 35 Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.1 Név: Jogi személy szervezeti egység

1.2 Székhely: Jogi személy szervezeti egység

Irányítószám: Település:
Közterület neve: Közterület jellege:
Házzám: Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.3 Bejegyző / Jogi személlyé nyilvánító határozat száma:

00-Pk-60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám: ("Anyaszervezet")

01-01-0007526

1.5 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

18237010-2-43

1.6 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

A Közalapítványt Magyarország Kormánya a XX. századi magyarországi, valamint közép- és kelet-európai történeti, politikai és társadalmi kutatásokkal, ezen belül különösen a kommunizmus és a kelet-közép-európai diktatúrák XX. századi történetének feltárásával és bemutatásával kapcsolatos közfeladatok folyamatos ellátására hozta létre.

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: Tudományos kutatás

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: Magyarország Alaptörvénye

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: magyar és külföldi intézmények és magánszemélyek

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma: 5000

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

A Közalapítvány tudományos konferenciákat, előadásokat szervezett, illetve kutató adatbázist hozott létre a XX. Század, a XXI. Század, a Habsburg Történeti Intézet, a Kommunizmuskutató Intézet, valamint a Kertész Imre Intézeteken keresztül.

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

7. Közhasznú jogállás megállapításához szükséges mutatók

(Adatok ezer forintban.)

Alapadatok	Előző év (1)	Tárgyév (2)
B. Éves összes bevétel	11 625 892	5 189 541
ebből:		
C. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény alapján átutalt összeg	204	252
D. Közszolgáltatási bevétel	0	0
E. Normatív támogatás		
F. Az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás	0	0
G. Korrigált bevétel [B-(C+D+E+F)]	11 625 688	5 189 289
H. Összes ráfordítás (kiadás)	11 560 212	5 004 568
I. Ebből személyi jellegű ráfordítás	1 078 498	1 222 142
J. Közhasznú tevékenység ráfordításai	11 522 391	4 973 672
K. Tárgyévi eredmény	65 680	184 973
L. A szervezet munkájában közreműködő közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek száma (a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően)		
<i>Erőforrás ellátottság mutatói</i>	<i>Mutató teljesítése</i>	
	<i>Igen</i>	<i>Nem</i>
Ectv. 32. § (4) a) $[(B1+B2)/2 > 1.000.000, - Ft]$	☒	☐
Ectv. 32. § (4) b) $[K1+K2 \geq 0]$	☒	☐
Ectv. 32. § (4) c) $[(I1+I2-A1-A2)/(H1+H2) \geq 0,25]$	☐	☒
<i>Társadalmi támogatottság mutatói</i>	<i>Mutató teljesítése</i>	
Ectv. 32. § (5) a) $[(C1+C2)/(G1+G2) \geq 0,02]$	☐	☒
Ectv. 32. § (5) b) $[(J1+J2)/(H1+H2) \geq 0,5]$	☒	☐
Ectv. 32. § (5) c) $[(L1+L2)/2 \geq 10 \text{ fő}]$	☐	☒

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.05.21 17.25.53

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Az I. világháború kitérésének 100. évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünneppsorozat megrendezése		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2016.03.01-2017.06.30.		
Támogatási összeg:	1 000 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	436 837 830		
- tárgyévben felhasznált összeg:	436 837 830		
- tárgyévben folyósított összeg:	0		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	76 377 596		
Dologi	347 767 059		
Felhalmozási	12 693 175		
Összesen:	436 837 830		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
Az I. világháború kitérésének 100. évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünneppsorozathoz kapcsolódó kiadások költségeit (koordinációs iroda, honlap működtetési költsége, új értelmezési keret megteremtése, a nemzetközi közösségért meghozott áldozatok felkutatása, emlékművek felújítása, országos képzési és egyéb programok szervezése, közösségi emlékezet erősítése, nagyszabású központi programok megvalósítása, folyamatos pályázatás a helyi közösségek megemlékezéseinek érdekében) fedezi belőle a Közalapítvány			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Emlékbizottsági ülések Pályázatás Frontmózi Műhelybeszélgetések a Habsburg Történelmi Intézetben Új világ született- Központi kiállítás II. ütem IV. Károly szobor átadása			

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.05.21 17.25.53

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Az I. világháború kitörésének 100. évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünneppsorozat megrendezése		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.04.01-2018.06.30.		
Támogatási összeg:	1 991 200 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	188 808 558		
- tárgyévben felhasznált összeg:	188 808 558		
- tárgyévben folyósított összeg:	1 991 200 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐		vissza nem térítendő ☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	114 024 145		
Dologi	66 182 893		
Felhalmozási	8 601 520		
Összesen:	188 808 558		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
Az I. világháború kitörésének 100. évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünneppsorozathoz kapcsolódó kiadások költségeit (koordinációs iroda, honlap működtetési költsége, új értelmezési keret megteremtése, a nemzetközi közösségért meghozott áldozatok felkutatása, emlékművek felújítása, országos képzési és egyéb programok szervezése, közösségi emlékezet erősítése, nagyszabású központi programok megvalósítása, folyamatos pályázatás a helyi közösségek megemlékezéseinek érdekében) fedezi belőle a Közalapítvány			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Emlékbizottsági ülések Pályázatás Frontmozi Műhelybeszélgetések a Habsburg Történelmi Intézetben Új világ született- Központi kiállítás III. ütem			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	GULAG Emlékév		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2015.04.01-2018.09.30.		
Támogatási összeg:	67 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	6 354 445		
- tárgyévben felhasznált összeg:	6 354 445		
- tárgyévben folyósított összeg:	0		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi			
Dologi	6 354 445		
Felhalmozási			
Összesen:	6 354 445		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
"Csak túl akartuk élni" című dokumentumfilm elkészítése, anyaggyűjtés.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
"Csak túl akartuk élni" című dokumentumfilm elkészítése			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	2017. évi működési támogatás		
Támogató megnevezése:	Miniszterelnökség		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.01.01-2017.12.31.		
Támogatási összeg:	320 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	320 000 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	320 000 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	320 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	110 445 219		
Dologi	163 931 148		
Felhalmozási	45 623 633		
Összesen:	320 000 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, ezen belül a XX. Század Intézet, a XXI. Század Intézet, a Habsburg Történelmi Intézet, a Kommunizmuskutató Intézet és a Terror Háza Múzeum működési költségeinek támogatása.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
A Közalapítvány működtetése.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	2017. évi szakmai feladatok támogatása		
Támogató megnevezése:	Miniszterelnökség		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.01.01-2018.05.31.		
Támogatási összeg:	240 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	239 685 174		
- tárgyévben felhasznált összeg:	239 685 174		
- tárgyévben folyósított összeg:	240 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	76 657 989		
Dologi	154 269 715		
Felhalmozási	8 757 470		
Összesen:	239 685 174		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, ezen belül a XX. Század Intézet, a XXI. Század Intézet, a Habsburg Történelmi Intézet, a Kommunizmuskutató Intézet és a Terror Háza Múzeum szakmai programjainak támogatása.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Eötvös előadás Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapja 88. Ünnepi Könyvhét Múzeumok Éjszakája Rendhagyó történelemórák Petőfi-díj Az akció fedőneve: Lenin			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Holokauszt Áldozatainak Emléknapja		
Támogató megnevezése:	Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☐	
	önkormányzati költségvetés	☒	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.04.09.		
Támogatási összeg:	250 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	250 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	250 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	250 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi			
Dologi	250 000		
Felhalmozási			
Összesen:	250 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapja alkalmából 2017. április 9-én tartott a Közalapítvány megemlékezést a Terror Háza Múzeum előtt a Fővárosi Önkormányzat, a VI. kerületi Önkormányzat, az NKA és az Országgyűlés támogatásával.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
2017. április 9-én a Terror Háza Múzeum előtt Bernovits Vilma emlékére szabadtéri koncerttel egybekötött megemlékezést rendezett a Közalapítvány.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Holokauszt Áldozatainak Emléknapja		
Támogató megnevezése:	Budapest Főváros Önkormányzata		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☐	
	önkormányzati költségvetés	☒	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.04.09.		
Támogatási összeg:	1 500 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	1 500 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	1 500 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	1 500 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi			
Dologi	1 500 000		
Felhalmozási			
Összesen:	1 500 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapja alkalmából 2017. április 9-én tartott a Közalapítvány megemlékezést a Terror Háza Múzeum előtt a Fővárosi Önkormányzat, a VI. kerületi Önkormányzat, az NKA és az Országgyűlés támogatásával.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
2017. április 9-én a Terror Háza Múzeum előtt Bernovits Vilma emlékére szabadtéri koncerttel egybekötött megemlékezést rendezett a Közalapítvány.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Holokauszt Áldozatainak Emléknapja		
Támogató megnevezése:	Nemzeti Kulturális Alap		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.03.01-2017.08.13.		
Támogatási összeg:	1 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	1 000 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	1 000 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	1 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi			
Dologi	1 000 000		
Felhalmozási			
Összesen:	1 000 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapja alkalmából 2017. április 9-én tartott a Közalapítvány megemlékezést a Terror Háza Múzeum előtt a Fővárosi Önkormányzat, a VI. kerületi Önkormányzat, az NKA és az Országgyűlés támogatásával.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
2017. április 9-én a Terror Háza Múzeum előtt Bernovits Vilma emlékére szabadtéri koncerttel egybekötött megemlékezést rendezett a Közalapítvány.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Az '56-os emlékévhöz kapcsolódó programok		
Támogató megnevezése:	Miniszterelnökség		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2016.01.01-2017.03.31.		
Támogatási összeg:	380 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	55 006 846		
- tárgyévben felhasznált összeg:	55 006 846		
- tárgyévben folyósított összeg:	0		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	5 777 968		
Dologi	49 228 878		
Felhalmozási			
Összesen:	55 006 846		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A programelemek a Terror Háza Múzeum által megvalósított 1956-os emlékévhöz, illetve egyéb közfeladatok ellátáshoz kapcsolódtak.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Egy akaraton - időszaki kiállítás Mi lesz veled Európa? - kerekasztal-beszélgetés Eötvös-előadássorozat A te 56-od - gamification Sebzett Házak - fényfestés a Terror Háza Múzeumnál A sakkozó - dokumentumfilm A kommunizmus áldozatainak emléknapja			

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.05.21 17.25.53

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Az 1956-os Emlékévhez kapcsolódó programok II. üteme és a Közalapítvány által működtetett szervezetek programjainak támogatása		
Támogató megnevezése:	Miniszterelnökség		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.0901-2018.06.30.		
Támogatási összeg:	110 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	27 893 317		
- tárgyévben felhasznált összeg:	27 893 317		
- tárgyévben folyósított összeg:	110 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	10 863 894		
Dologi	16 454 530		
Felhalmozási	574 893		
Összesen:	27 893 317		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A programelemek a Terror Háza Múzeum által megvalósított 1956-os emlékévhöz, illetve egyéb közfeladatok ellátáshoz kapcsolódtak.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
"Egy akaraton" kiállítás Oral-history			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	1956-os emlékév lebonyolítása		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2016.01.01-2018.06.30.		
Támogatási összeg:	13 212 700 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	2 552 511 095		
- tárgyévben felhasznált összeg:	2 552 511 095		
- tárgyévben folyósított összeg:	4 212 700 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	220 548 098		
Dologi	2 268 578 429		
Felhalmozási	63 384 568		
Összesen:	2 552 511 095		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Közalapítvány látja el az 1956-os emlékévvvel kapcsolatban a programszervezési, pályázatkezelési- és lebonyolítói, illetve adminisztratív funkciókat. A nyilvánosság keretében multifunkcionális honlapot tervezetett, készített.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Projektiroda működtetése Pályázatás Fesztiválprogramok megvalósítása Emlékbizottsági ülések Budapest Angyala képregény			

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.05.21 17.25.53

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Ha szaladok, agyonlőnek, ha megállok, agyonvernek - Az európai roma holokauszt című oktatási segédanyag angol nyelvű fordítása		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2016.03.31-2017.04.30.		
Támogatási összeg:	3 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	3 000 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	3 000 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	0		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	1 240 745		
Dologi	1 759 255		
Felhalmozási			
Összesen:	3 000 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
Az oktatási segédanyag, mely magyar nyelven 2015 szeptemberében jelent meg "Ha szaladok, agyonlőnek, ha megállok, agyonvernek" címmel. A kiadvány nemcsak az első, de Európában is egyedülálló kísérlet a roma holokauszt árnyalt bemutatására.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
A Bernáth Gábor- Brassói Vivien - Orsós Julianna szerkesztette kötet angol változatban való megjelenítésének célja az volt, hogy a szélesebb, az európai holokauszt-oktatással és holokauszt-emlékezettel kapcsolatos diskurzusba is beépülhessen.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Kertész Imre Intézet megalapítása és léterhozásával összefüggő feladatok megvalósítása		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2016.12.07-2018.06.30.		
Támogatási összeg:	1 000 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	891 696 065		
- tárgyévben felhasznált összeg:	891 696 065		
- tárgyévben folyósított összeg:	0		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐		vissza nem térítendő ☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	45 701 047		
Dologi	4 947 172		
Felhalmozási	841 047 846		
Összesen:	891 696 065		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A 2017 januárjától működő Intézet fő célkitűzése az író emlékének és szellemi hagyatékának méltó gondozása, kiadatlan műveinek és a róla szóló irodalmi anyagok összegyűjtése, feldolgozása, sajtó alá rendezése, valamint a hazai és külföldi közgyűjteményekben és magántulajdonban fellelhető dokumentumok gyűjtése.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Kéz- és gépiratok, személyes dokumentumok leltározása. Kertész Imre irodalmi tevékenységére vonatkozó dokumentumok gyűjtése, rendszerezése Hang- és videoanyagok archiválása Benczúr utca 46. szám alatti ingatlan megvásárlása Emléktábla az író Török utcai lakásának házfalára			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	2017. évi Petőfi-díj átadása		
Támogató megnevezése:	MOL Nyrt.		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☐	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☒	
Támogatás időtartama:	2017.12.05.		
Támogatási összeg:	3 150 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	3 150 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	3 150 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	3 150 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	3 150 000		
Dologi			
Felhalmozási			
Összesen:	3 150 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Közalapítvány, valamint a MOL Nyrt. által közösen alapított Petőfi-díjat olyan jeles személyek kapják, akik az elmúlt évtizedekben kiemelkedően sokat tettek a közép-európai népek szabadságáért.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
2017.12.05-én Stanislaw Dziwisz bíboros, lengyel katolikus püspök, volt krakkói érsek részesült a Petőfi-díjból.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	2016. évi rendelkező a magánszemélyek adójának 1%-áról		
Támogató megnevezése:			
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.01.01-2017.12.31.		
Támogatási összeg:	146 106		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	146 106		
- tárgyévben felhasznált összeg:	146 106		
- tárgyévben folyósított összeg:			
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi			
Dologi	146 106		
Felhalmozási			
Összesen:	146 106		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A felajánlott 1% hozzásegítette a Közalapítványt a Terror Háza Múzeum állandó kiállításának működtetéséhez.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
A felajánlott összeget kiegészítve a Közalapítvány a látogatók kényelme érdekében az elhasználandó fülhallgatók helyett újakat vásárolt az audioguide készülékekhez.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Hősök népe - Országos hatókörű pedagógus továbbképzési program		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2016.08.10.-2017.06.30.		
Támogatási összeg:	950 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	586 426 725		
- tárgyévben felhasznált összeg:	586 426 725		
- tárgyévben folyósított összeg:	950 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐		vissza nem térítendő ☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	10 311 958		
Dologi	576 114 767		
Felhalmozási			
Összesen:	586 426 725		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Közalapítvány 2016. szeptemberében olyan akkreditált felnőttképzési programot készített elő és indított útjára, melynek célja, hogy 2017. májusáig mintegy 5000 magyar pedagógus átfogó képet kaphasson az 1956-os forradalom és szabadságharc történetéről és a magyar, illetve az egyetemes történelemben elfoglalt helyéről.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
A továbbképzéseken képzőként a Közalapítvány munkatársai mellett a Veritas Intézet, továbbá a Nemzeti Emlékezet Bizottságának kutatói, valamint gyakorló gimnáziumok vezetői vettek részt.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	V4-es elnökséghez kapcsolódó tudományos, társadalmi és kulturális programok megvalósítása		
Támogató megnevezése:	Külgazdasági és Külügyminisztérium		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.09.01-2018.07.31.		
Támogatási összeg:	2 156 741 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	183 162 131		
- tárgyévben felhasznált összeg:	183 162 131		
- tárgyévben folyósított összeg:	2 156 741 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi	76 207 758		
Dologi	106 954 373		
Felhalmozási			
Összesen:	183 162 131		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Kormány - a Visegrádi Csoport 2017-2018. évi magyar elnökségének megvalósításáról szóló - kormányhatározatában felkérte a Közalapítványt, hogy vegyen részt az elnökséghez kapcsolódó tudományos, társadalmi és kulturális programok tervezésében és megvalósításában.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Miért jó nekünk a V4? - kerekasztal-beszélgetés Közösen Európa jövőjéért - nemzetközi konferencia Kik vagyunk? Identitás és kultúra - kerekasztal-beszélgetés Társadalmi célú reklámok elkészítése Imázsfilm készítése			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Állományvédelem, egyedi dokumentumok restaurálása		
Támogató megnevezése:	Nemzeti Kulturális Alap		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2017.06.01-017.11.10		
Támogatási összeg:	500 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	500 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	500 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	500 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi			
Dologi	500 000		
Felhalmozási			
Összesen:	500 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Terror Háza Múzeum állandó kiállításának állományvédelme területén a leginkább fény- és hőérzékeny tárgyaink hosszú távú megmaradását igyekeztünk biztosítani raktári átrendezéssel és a tárolási körülmények javításával. A legveszélyeztetettebb tárgyait - az eleve gyenge minőségű hordozóra készített hadifogoly- és börtön-feljegyzéseket, valamint az egyéb írásos emlékeket - elkülönítettük, és szakrestaurátori állapotfelmérésüket elkészítettük.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
18 darab veszélyeztetett műtárgy restaurálását végeztük el a támogatásból.			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	2017. évi rendelkező a magánszemélyek adójának 1%-áról		
Támogató megnevezése:			
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:			
Támogatási összeg:	252 145		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	0		
- tárgyévben felhasznált összeg:	0		
- tárgyévben folyósított összeg:	252 145		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként:			
Személyi			
Dologi			
Felhalmozási			
Összesen:			
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet

PK-342

2017. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Csatolt melléletek

PK-342-01 Könyvvizsgálói jelentés	Melléklet csatolva:	☒
	Eredetivel rendelkezik:	☒
PK-342-02 Szöveges beszámoló	Melléklet csatolva:	☒
	Eredetivel rendelkezik:	☒
PK-342-03 Jegyzőkönyv	Melléklet csatolva:	☐
	Eredetivel rendelkezik:	☐
PK-342-04 Jelenléti ív	Melléklet csatolva:	☐
	Eredetivel rendelkezik:	☐
PK-342-05 Meghatalmazás	Melléklet csatolva:	☒
	Eredetivel rendelkezik:	☒
PK-342-06 Egyéb	Melléklet csatolva:	☐
	Eredetivel rendelkezik:	☐

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2018.05.21 17.25.53

FÜGGETLEN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉS

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány kuratóriumának

Vélemény

Elvégeztük a **Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány** („a Közalapítvány”) 2017. évi egyszerűsített éves beszámolójának könyvvizsgálatát, amely egyszerűsített éves beszámoló a 2017. december 31-i fordulónapra készített mérlegből – melyben az eszközök és források egyező végösszege 9.982.596 eFt, közhasznú eredménye 185.451 eFt nyereség, vállalkozási eredménye -478 eFt veszteség -, és ugyanezen időponttal végződő üzleti évre vonatkozó eredménykimutatásból, valamint a 2011. évi CLXXV. törvényben meghatározott tartalmú kiegészítő mellékletből áll (mely a 2016/479. Kormányrendelet alapján kidolgozott OBH nyomtatvány részét képezi).

Véleményünk szerint a mellékelt egyszerűsített éves beszámoló megbízható és valós képet ad a Közalapítvány 2017. december 31-én fennálló vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint az ezen időponttal végződő üzleti évre vonatkozó jövedelmi helyzetéről a Magyarországon hatályos, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénnyel összhangban (a továbbiakban: „számviteli törvény”).

A vélemény alapja

Könyvvizsgálatunkat a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardokkal összhangban és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottuk végre. Ezen standardok értelmében fennálló felelősségünk bővebb leírását jelentésünk „A könyvvizsgáló egyszerűsített éves beszámoló könyvvizsgálatáért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

Függetlenek vagyunk a Közalapítványtól a vonatkozó, Magyarországon hatályos jogszabályokban és a Magyar Könyvvizsgálói Kamara „A könyvvizsgálói hivatás magatartási (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzata”-ban, valamint az ezekben nem rendezett kérdések tekintetében a Nemzetközi Etikai Standardok Testülete által kiadott „Könyvvizsgálók Etikai Kódexe”-ben (az IESBA Kódex-ben) foglaltak szerint, és megfelelünk az ugyanezen normákban szereplő további etikai előírásoknak is.

Meggyőződésünk, hogy az általunk megszerzett könyvvizsgálói bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményünkhöz.

Egyéb információk: A közhasznúsági melléklet

Az egyéb információk a **Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány** 2017. évi közhasznúsági mellékletéből állnak. A vezetés felelős a közhasznúsági mellékletnek a 350/2011 (XII.30.) Kormányrendelet vonatkozó előírásaival összhangban történő elkészítéséért. A független könyvvizsgálói jelentésünk „Vélemény” szakaszában az egyszerűsített éves beszámolóra adott véleményünk nem vonatkozik a közhasznúsági mellékletre, és a közhasznúsági mellékletre vonatkozóan nem bocsátunk ki semmilyen formájú bizonyosságot nyújtó következtetést.

Az egyszerűsített éves beszámoló általunk végzett könyvvizsgálatával kapcsolatban a mi felelősségünk a közhasznúsági melléklet átolvasása és ennek során annak mérlegelése, hogy a közhasznúsági mellékletben foglalt egyéb információk lényegesen ellentmondanak-e az egyszerűsített éves beszámolónak vagy a könyvvizsgálat során szerzett ismereteinknek, vagy egyébként úgy tűnik-e, hogy azok lényeges hibás állítást tartalmaznak. Ha az

elvégzett munkánk alapján arra a következtetésre jutunk, hogy a közhasznúsági melléklet lényeges hibás állítást tartalmaz, kötelességünk erről és a hibás állítás jellegéről jelentést tenni. Ebben a tekintetben nincs jelenteni valónk.

A vezetés [és az irányítással megbízott személyek] felelősége az egyszerűsített éves beszámolóért

A vezetés felelős az egyszerűsített éves beszámolónak a számviteli törvénnyel összhangban történő és a valós bemutatás követelményének megfelelő elkészítéséért, valamint az olyan belső kontrollért, amelyet a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítástól mentes egyszerűsített éves beszámoló elkészítése.

Az egyszerűsített éves beszámoló elkészítése során a vezetés felelős azért, hogy felmérje a Közalapítványnak a vállalkozás folytatására való képességét és az adott helyzetnek megfelelően közze tegye a vállalkozás folytatásával kapcsolatos információkat, valamint a vezetés felelős a vállalkozás folytatásának elvén alapuló egyszerűsített éves beszámoló összeállításáért. A vezetésnek a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulnia, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a vállalkozási tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn.

Az irányítással megbízott személyek felelősek a Közalapítvány pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgáló egyszerűsített éves beszámoló könyvvizsgálatáért való felelősége

A könyvvizsgálat során célunk kellő bizonyosságot szereztünk arról, hogy az egyszerűsített éves beszámoló egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményünket tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássunk ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha ésszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott egyszerűsített éves beszámoló alapján meghozott gazdasági döntéseit.

A Magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardok szerinti könyvvizsgálat egésze során szakmai megítélést alkalmazunk és szakmai szkepticizmust tartunk fenn.

Továbbá:

- Azonosítjuk és felmérjük az egyszerűsített éves beszámoló akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak kockázatait, kialakítjuk és végrehajtjuk az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálói eljárásokat, valamint elegendő és megfelelő könyvvizsgálói bizonyítékot szerzünk a véleményünk megalapozásához. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának kockázata nagyobb, mint a hibából eredőé, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.
- Megismerjük a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálói eljárásokat tervezzünk meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a Közalapítvány belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsunk.
- Értékeljük a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és kapcsolódó közzétételek ésszerűségét.
- Következtetést vonunk le arról, hogy helyénvaló-e a vezetés részéről a vállalkozás folytatásának elvén alapuló egyszerűsített éves beszámoló összeállítása, valamint a megszerzett könyvvizsgálói bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel a Közalapítvány vállalkozás folytatására való képességét illetően.

Amennyiben azt a következtetést vonjuk le, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn, független könyvvizsgálói jelentésünkben fel kell hívnunk a figyelmet az egyszerűsített éves beszámolóban lévő kapcsolódó közzétételekre, vagy ha a közzétételek e tekintetben nem megfelelőek, minősíteniünk kell véleményünket. Következtetéseink a független könyvvizsgálói jelentésünk dátumáig megszerzett könyvvizsgálati bizonyítékon alapulnak. Jövőbeli események vagy feltételek azonban okozhatják azt, hogy a Közalapítvány nem tudja a vállalkozást folytatni.

- Értékeljük az egyszerűsített éves beszámoló átfogó bemutatását, felépítését és tartalmát, beleértve a kiegészítő mellékletben tett közzétételeket, valamint értékeljük azt is, hogy az egyszerűsített éves beszámolóban teljesül-e az alapul szolgáló ügyletek és események valós bemutatása.
- Az irányítással megbízott személyek tudomására hozzuk - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve a Közalapítvány által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatunk során általunk azonosított jelentős hiányosságait is, ha voltak ilyenek.

Budapest, 2018. május 28.

**Szuper-Audit Könyvvizsgáló
és Adótanácsadó Kft.**
(MKK nyilv. tart. szám: **001402**)
1139-Budapest, Petneházy u. 24-26.

Németh Tamás
kamarai tag könyvvizsgáló
(MKK tagsági szám: **004852**)

K

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

Szöveges beszámoló

a 2017. munkaév tevékenységéről

TARTALOMJEGYZÉK

I. MÚZEUMI TEVÉKENYSÉG, LÁTOGATÓI SZÁMOK – TERROR HÁZA MÚZEUM	6
1) Látogatottsági adatok	6
2) Gyűjteményfejlesztés	8
3) Fotótár	9
4) Állományvédelem	9
5) Műtárgykölcsönzés	9
II. A KÖZALAPÍTVÁNY RENDEZVÉNYEI	10
1) Mi az a „Trumpizmus”? – Kerekasztal-beszélgetés (2017. február 16.)	10
2) Egy akaraton – Sajtónyilvános filmbemutató (2017. február 20.)	10
3) Rendhagyó történelemórák a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja alkalmából (2017. február 20-24.)	10
4) Keresztes háború a hagyomány ellen – Előadás az Eötvös-előadások sorozatban (2017. március 13.)	11
5) Budapest Angyala – Képregény-bemutató a Terror Háza Múzeumban (2017. március 29.)	12
6) Emlékkoncert a Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapján (2017. április 9.)	12
7) CEU-vita – A Baloldal sírásója – Kerekasztal-beszélgetés (2017. május 4.)	13
8) Új kiadványok és pódiumbeszélgetés a 88. Ünnepi Könyvhéten (2017. június 8-11.)	13
9) Körbejárni a hazát / A szöveg testén túl – Könyvbemutató a Terror Háza Múzeumban (2017. június 12.)	14
10) Az értelmiség esete a kidobóemberrel – Kerekasztal-beszélgetés a Terror Háza Múzeumban (2017. június 13.)	15
11) Múzeumok Éjszakája (2017. június 24.)	15
12) Kolozsvári Magyar Napok (2017. augusztus 16-20.)	16
13) 56 Múlt és jelen / Képes időutazás – Varga Csaba fotóművész kiállítása a Terror Háza Múzeumban (2017. október 17. – 2017. november 5.)	16
14) Rendhagyó történelemórák a Terror Háza Múzeumban (2017. október 17-20.)	16
15) Az akció fedőneve: Lenin – Német pénzzel Oroszország ellen – Időszaki kiállítás a Terror Háza Múzeumban (2017. november 7. – 2018. október 31.)	17
16) Petőfi-díj átadása (2017. december 5.)	18

**III. A KÖZALAPÍTVÁNY EGYÉB PROJEKTJEI ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ
TEVÉKENYSÉGEK, RENDEZVÉNYEK _____ 19**

- 1) Az 1956-os Emlékév programelemei és rendezvénysorozata _____ 19
1. Projektiroda feladata _____ 19
  2. Az 1956-os Emlékév pályázati konstrukciójának bemutatása _____ 20
  3. A pályázati tevékenység 2017. évi összegzése _____ 20
  4. Projektelemekhez kapcsolódó és a Programiroda által irányított feladatok _____ 22
  5. Rendezvények _____ 25
  6. A Közalapítvány közvetlen szervezésében megvalósult programelemek _____ 26
- 2) Első világháborús centenáriumi projekt és rendezvénysorozat _____ 29
1. Első világháborús centenáriumi pályázatok _____ 30
  2. Rendezvénysorozathoz kapcsolódó programok, események _____ 30
  3. Első világháborús központi kiállítás a Várkert Bazárban (I.-II.-III. ütem) _____ 36
- 3) Magyarország V4-es elnökségéhez kapcsolódó rendezvények, társadalmi célú reklámok, imázsfilm _____ 36
1. „Miért jó nekünk a V4?” – kerekasztal-beszélgetés a Terror Háza Múzeumban (2017. október 10.) _____ 37
  2. „Közösen Európa jövőjéért – Antikommunista szabadságküzdelmek, 1956” – Nemzetközi konferencia a Várkert Bazárban (2017. október 20.) _____ 38
  3. „Kik vagyunk? – Identitás és kultúra – Kerekasztal-beszélgetés a Terror Háza Múzeumban (2017. november 21.) _____ 39
  4. Európa jövője – nemzetközi konferencia-sorozat a Várkert Bazárban (előkészületi munkák) _____ 40
- 4) A Habsburg Történeti Intézet rendezvényei _____ 41
1. Mária Terézia, a magyarok királynője – Konferencia a Magyar Nemzeti Múzeum Dísztermében (2017. szeptember 28.) _____ 41
  2. Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából: Jókai Mór – Kerekasztal-beszélgetés a Habsburg Történeti Intézetben (2017. december 14.) _____ 42
- 5) A Kommunizmuskutató Intézet tevékenysége _____ 42
- 6) Beszámoló a Kertész Imre Intézet munkájáról _____ 43
- 7) Felhívások _____ 44
1. A náci megszállás politikai és faji üldözöttei _____ 44
  2. Budapest ostromának polgári áldozatai _____ 44
  3. Első Világháborús családi emlékek gyűjtése _____ 45
  4. Gulag adatgyűjtés _____ 45
  5. További adatok gyűjtése kommunista vezetőkről _____ 45
- 8) Együttműködési megállapodás a német Lichtburg Alapítvánnyal _____ 45

IV. A KÖZALAPÍTVÁNY 2017. ÉVI KIADVÁNYAI _____ 46

- 1) Megjelent kiadványok _____ 46
1. Mária Schmidt: Gefahrenzone – Rollen, Partien, Chancen _____ 46
  2. Janez Janša: Lövészárkok – A bukott rendszerváltás Szlovéniában _____ 46

K

KÖZÉP- ÉS KELET-ELRÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

3. Gábor Bernáth – Vivien Brassó – Julianna Orsós: If I run, They shot me dead – If I stop, They beat me to Death – The European Roma Holocaust	47
4. Ocsenás Péter: Kerek erdő közepében – Egy tápos Lentiben	47
5. L. Simon László: Körbejárni a hazát – Esszék	47
6. Békés Márton: Gerillaháború – A fegyveres felkelés elmélete és gyakorlata	48
7. Gerő András: Elsőprő kisebbség	48
8. Kormos Valéria: A végtelen foglyai – Magyar nők szovjet rabságban (1945-1947)	48
9. A magyar szabadság éve – Emlékvékönyv	49
10. Schmidt Mária: Nyelv és szabadság	49
11. Frank Füredi: A célkeresztben: Magyarország	49
2) Megjelentetés előtt álló és tervezett kiadványaink	50
1. Markó György: A pesti Rambo	50
2. Révész Judit: A pedagógus professzió – Tanulmány a pedagógusok kollektív mobilitási esélyeiről	50
3. Galló Béla: Mindig a haza – Szili Katalin pályáíve	50
4. Vándor Ferenc: Szibériai napló (munkacím)	51
5. Paul Hollander: Society, politics and human nature (selected writings) – antológia	51
6. Roger Scruton: Fools, frauds and firebrands – Thinkers of the new left	52
7. Emil Constantinescu: Ideje a rombolásnak, ideje az építésnek	52
8. Gertrude Himmelfarb: Egy nemzet, két kultúra	52
9. A béke első hónapja Magyarországon (1918. november 3. – 1918. december 3.)	52
10. Mária Terézia, a magyarok királynője	53
V. A KÖZALAPÍTVÁNY KOMMUNIKÁCIÓJA	54
1) Általános sajtójelenlét	54
1. Az 1956-os Emlékév kommunikációja	54
2. A Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapja kommunikációja	56
3. A Terror Háza Múzeum kommunikációja	56
4. A Terror Háza Múzeum időszaki kiállításainak kommunikációja	58
5. A Kertész Imre Intézet kommunikációja	58
6. A V4-es magyar elnökséghez kapcsolódó programok kommunikációja	58
2) Weboldalak	59
1. Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság honlapjai	59
2. A Közalapítvány honlapjai	59
3. Az 1956-os Emlékév honlapja	59
4. A Kertész Imre Intézet honlapja	60
3) Egyéb online jelenlét	60
1. Wikipédia	60
2. Youtube	60
3. Tumblr	61
4. Instagram	61
5. Facebook	61

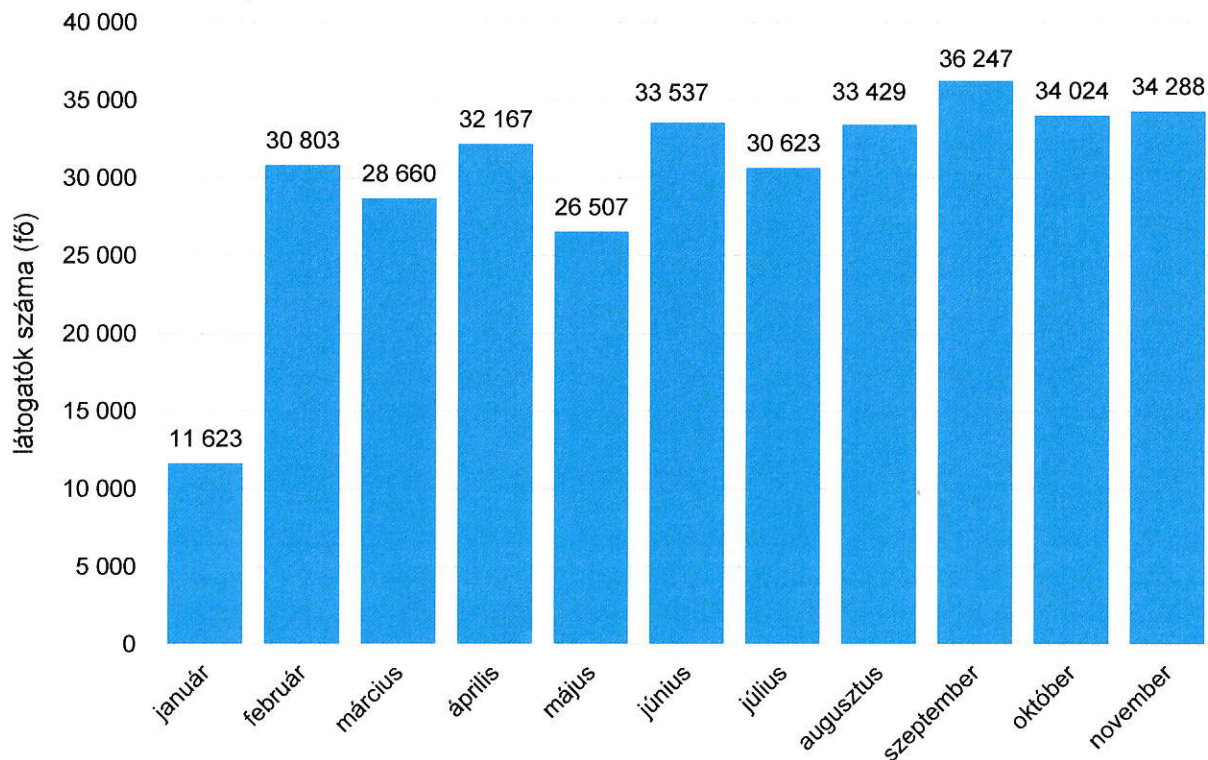
6. Soundcloud	62
7. Twitter	62
VI. A KÖZALAPÍTVÁNY ARCHÍVUMÁNAK TEVÉKENYSÉGE	63
1) Archívum	63
1. Tankó Tibor hagyatéka	63
2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után Ausztria Vorarlberg tartományában, táborokban lévő magyar emigránsokkal kapcsolatos iratok gyűjteménye	63
3. A Magyar Partizán Szövetség anyaggyűjtése a magyar munkásmozgalomban részt vett személyekről	63
4. Zsindelyné Tüdős Klára kézírata	64
5. Domonkos István és Domonkos Péter hagyatéka	64
2) Könyvtár	64
VII. A KÖZALAPÍTVÁNY INGATLANJAINAK MŰSZAKI ÁLLAPOTA – AZ ÜZEMELTETÉSI CSOPORT TEVÉKENYSÉGE	65
1) Üzemeltetés, javítás, fejlesztés és átalakítás	65
1. Terror Háza Múzeum	65
2. Határőr út 35.	67
3. Istenhegyi út 92.	68
4. Báthory u. 20.	68
5. Benczúr u. 46.	68
6. Külső helyszínen elhelyezett és jelenleg is a Közalapítvány tulajdonában levő kiállítások, szobrok	69
2) A Múzeum ügyeleti tevékenysége	69
3) Munka-és tűzvédelmi tevékenységek ellátása	69
4) Energiagazdálkodási tevékenységek ellátása	69
1) A javítási munkákhoz szükséges anyagbeszerzések	70
2) Műtárgyak- és egyéb kiállítási tárgyak	70
3) Biztosítottság	70

I.

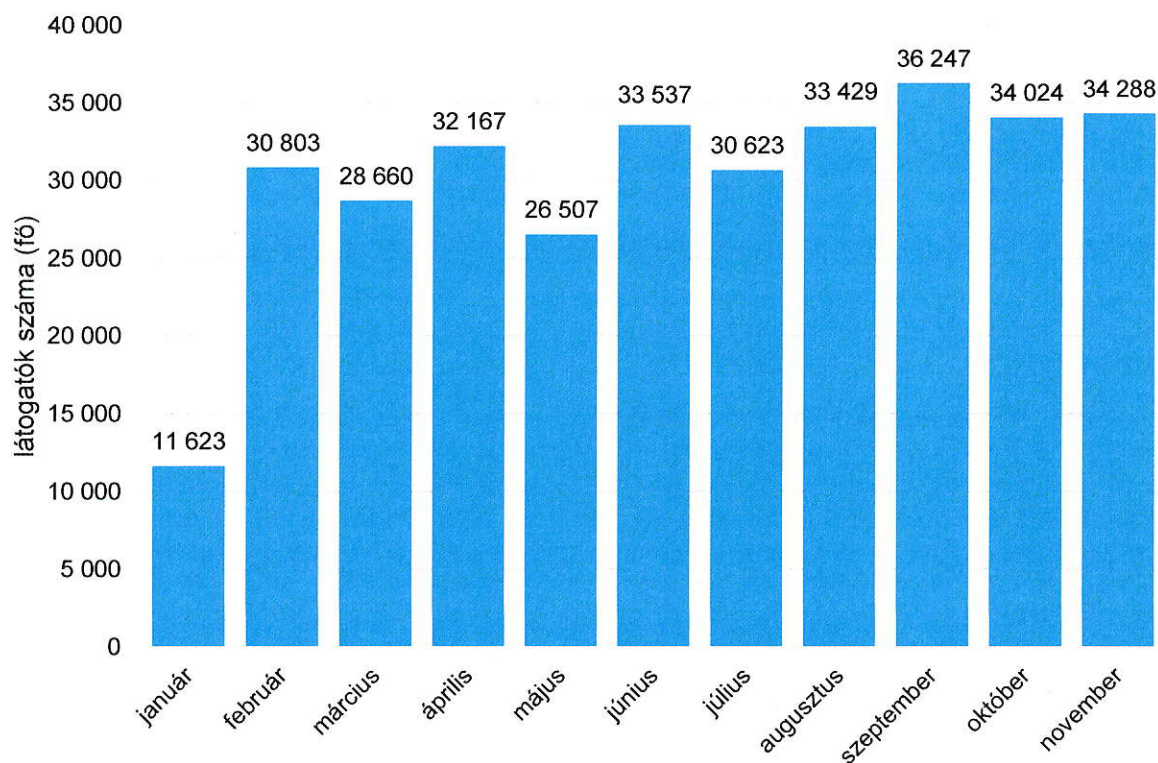
MÚZEUMI TEVÉKENYSÉG, LÁTOGATÓI SZÁMOK – TERROR HÁZA MÚZEUM

1) Látogatottsági adatok

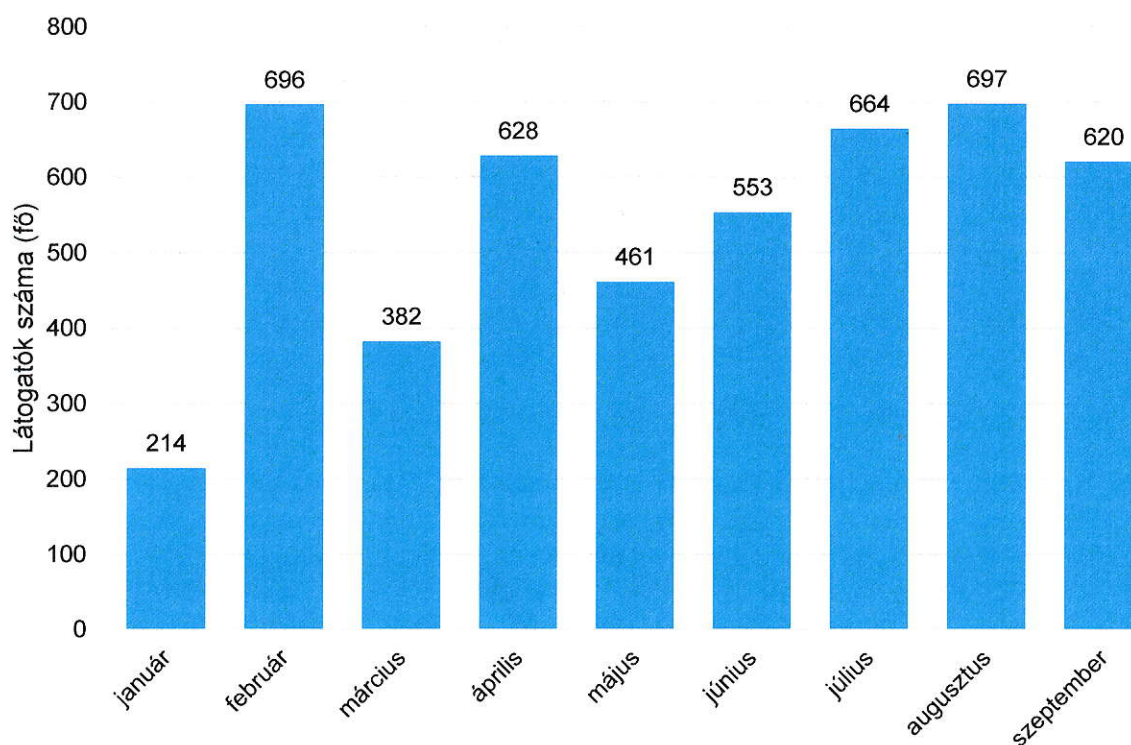
Az idén 15. évébe lépett Terror Háza Múzeum vonzerejét továbbra is az állandó kiállítása jelenti, amelynek korszerűségét és időtállóságát a folyamatosan növekvő látogatói érdeklődés igazolja. A Terror Háza Múzeum állandó kiállítását 2017. január 1. – október 31. között **összesen 331 908-an** tekintették meg, **ebből 285 312 látogató volt külföldi**. Az *Egy akaraton* című időszak kiállítást 2017. január 1. – szeptember 30. között **4.915-en**, Az *akció fedőbene: Lenin – Német pénzzel Oroszország ellen* című időszak kiállítást 2017. november 7. – november 30. között **673-an** látták. **Február 25-én**, a Kommunizmus Áldozatainak Emlénapján, **március 15-én**, valamint **október 22-én és 24-én**, az 1956-os forradalom és szabadságharc 61. évfordulóján térítésmentesen tekinthették meg a látogatók a Terror Háza Múzeum kiállítását. **2017. január 16-30. között** a múzeum karbantartás miatt zárva tartott.

1. ábra: A látogatók száma 2017. január 1. és 2017. november 30. között

2. ábra: A külföldi látogatók száma 2017. január 1. és 2017. november 30. között

3. ábra: Az Egy akaraton 1956-2016 című időszaki kiállítás látogatóinak száma 2017. január 1. és 2017. szeptember 30. között

2) Gyűjteményfejlesztés

A múzeum tudatos gyűjtőmunkájának eredményeként a 2017-es évben meghatározó források, hírértékű műtárgyak kerültek tulajdonunkba. Az első félév vételei közül kiemelkednek a mára világhírű fotóművésszé vált **Joseph Kadar (Kádár József) 1956-os felvételei (25 db)**, **Szentandrassy István Kossuth-díjas festőművész két műalkotása** (Auschwitz és Auschwitzi madonna olajfestmények), illetve az egykor a Gulágon raboskodó Gömbös László szobrászművész Smasszernő című bronz kisplasztikája 1963-ból. Megemlítenéd még az a 30 levelezőlap, amelyek hadifoglyok hozzátartozóitól származnak.

Ajándékozás útján gyűjteményünkbe került azoknak a Svájcban megjelent napi- és hetilapoknak a teljes kollektiója, amelyek az 1956-os forradalomról és szabadságharcról tudósítottak. Ezeket Király Mária, Svájcban élő biológus, 56-os menekült bocsátotta rendelkezésünkre.

A második félévben a gyűjteményfejlesztés- és gyarapítás területén folytatódott az első félév dinamizmusa. Meghatározó források, hírértékű műtárgyak kerültek tulajdonunkba, amelyek közül kiemelkednek **Szentandrassy István Kossuth-díjas festőművész 1956-os cigány hősoket megörökítő sorozata** és **Ottó Ferenc zeneszerző, egykori váci rab 21 tételből álló börtönhagyatéka**, amelyben olyan ismert alkotás zenei kézírata is megtalálható, mint a Boldog Özséb himnusz a Pálos rendnek, melynek szövegét a vele együtt raboskodó Gérecz Attila írta. Említést érdemes még a **Biszkú Béla otthonában felvett, vele készített magánbeszélgetés hangfelvételének** megvásárlása.

2017. november 24-én a Központi Antikvárium árverésén 50 ezer forintért megvásároltuk azt az unikális, az ÁVH tisztjeit ábrázoló 18x24 cm-es csoportképet Péter Gáborral közepén, amely a hasonló gyűjtőkörrel rendelkező fotógyűjteményekből hiányzik. A vétellel jelen tudásunk szerint a Terror Háza Múzeumban található az egyetlen ilyen tárgyú felvétel.

Az ajándékként múzeumunkba került kordokumentációk sorából hiánypótló értékkel bír a **Magyar Rendőr újság hivatalos fotósának, Ruttkay Pálnak az a 90 db eredeti pozitív felvétele** (vintázskópiája), amelyeken Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Szakasits Árpád, Rajk László, Marosán György és Kádár János látható a „fordulat évének”, 1947-nek különböző közéleti és rendőrségi eseményein. A kollektió értékét növeli, hogy ezek a képek nem szerepelnek az OSA Magyar Rendőr archívumában, a fotós életében sem jelentek meg sehol. Ugyanígy kiemelkedő jelentőségű **az 1947-es „kékcédulás” országos választásokra készült szórólapok és egyéb kisnyomtatványok közül megszerzett 31 darab**, amelyek a Magyar Kommunista Párt mellett a Nemzeti Parasztpárt és a Polgári Demokrata Párt programját és ígéreteit tartalmazzák.

Faragó György nyugdíjas fotóriporter, a *Néphadsereg* című újság és az MTI egykori munkatársa szintén múzeumunknak ajándékozta azt az **1956. október 23. – november 4. között készített 36 db eredeti negatívot**, amelyet csak a 2016-os Emlékév során hívott elő, nagyított fel. A kisfilm negatívok azért jelentősek, mert gyűjteményünkben – akárcsak a többi múzeum, illetve levéltár 1956-os fotóanyagában – nincsen profi fotóstól származó felvétel, mivel azokat az MTI, illetve a külföldi képügynökségek őrzik.

3) Fotótár

A feldolgozó munka eredményeként az elmúlt két év gyarapodásai közül a papír alapú műtárgyak kerültek szakleltárkönyvi nyilvántartásba. Konkrétan 156 fotót (mind 1956-os felvétel a forradalom napjairól) és 96 plakátot, szórólapot határoztunk meg és leltároztunk be eddig az idén. Fontos előrelépés, hogy felállítottuk a múzeum adattárát, s elkezdtük a múzeumtörténetre vonatkozó anyagaink szakszerű adattári nyilvántartásba vételét. Négy hónap alatt ellátuk adattári számmal a múzeum összes eddigi rendezvényéről készült képes beszámolót, illetve a leltárkönyvi leírásokat is elkészítettük róluk.

Az idei gyűjtésekkel és feldolgozásokkal **5078 darabra** emelkedett múzeumunk egyedi történeti műtárgyainak és **1615-re az egyedi forrásértékű** fotók száma.

4) Állományvédelem

Az állományvédelem területén a leginkább fény-és hőérzékeny tárgyaink hosszú távú megmaradását igyekeztünk biztosítani raktári átrendezéssel és a tárolási körülmények javításával (sötétítés, párásítás). A legveszélyeztetettebb tárgyainkat – az eleve gyenge minőségű hordozóra készített hadifogoly- és börtön- feljegyzéseket, valamint az egyéb írásos emlékeket – elkülönítettük, és szakrestaurátori állapotfelmérésüket elkészítettük. 29 db ilyen, különösen érzékeny és értékes műtárgy restaurálására adtunk be pályázatot a Nemzeti Kulturális Alap Kögyűjteményi Kollégiumához és 18 db restaurálására nyertünk támogatást (*Lásd: XI. fejezet, 90. oldal*).

5) Műtárgykölcsönzés

Műtárgyainkat két kiállításra kölcsönöztük az év során: az október 23-i nemzeti ünnepünkre Szentandrassy István 10 db festményét adtuk kölcsön a **Berlini Magyar Nagykövetség** számára, illetve **Ócsai Károly** 5 db 1956-os gipszmacettjét a **Műcsarnok *Félárnyékban*** című 2017. december 5. – 2018. január 28. között látható tárlatára.

II.

A KÖZALAPÍTVÁNY RENDEZVÉNYEI

1) Mi az a „Trumpizmus”? – Kerekasztal-beszélgetés (2017. február 16.)

Az Egyesült Államok 45. elnöke, **Donald Trump** 2017. január 20-i hivatalba lépésével létrejött új politikai irányzat, a „trumpizmus” mibenlétéről, s várható hatásairól beszélgetett **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, **Gyarmati István**, a Demokratikus Átalakulási Intézet igazgatója, **Orbán Balázs**, a Századvég kutatási igazgatója, valamint **Patrick Egan** politikai tanácsadó, az FWD Affairs vezetője 2017. február 16-án a Terror Háza Múzeumban. A XXI. Századi Intézet *Mi az a „trumpizmus”?* című kerekasztal-beszélgetését **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója moderálta.

2) Egy akaraton – Sajtónyilvános filmbemutató (2017. február 20.)

Filmbemutatóval egybekötött sajtótájékoztatón mutattuk be az *Egy akaraton 1956–2016* című időszaki kiállítás hat új, VR360-as technológiával készült filmjét 2017. február 20-án, a Terror Háza Múzeumban. A filmekről és a forgatás kulisszatitkairól **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója beszélgetett az alkotókkal, **Ruttkay Zsófia** dramaturggal, **Pálfi György** rendezővel, valamint **Érsek-Obádovics Mercédesz** és **Szárz Dénes** színművészekkel.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseinek emléket állító *Egy akaraton 1956–2016* című kiállítás hat új filmje közül négy fikciós történet, melyek mindegyike látványos és asszociatív, kettő pedig interjúfilm, melyek esetében egykori szabadságharcosok idézik fel emlékeiket. A látogatók a VR-szemüveget felvéve, testközelből élhetik át a forradalom emlékezetes pillanatait, és lehetnek ismét rendkívüli történelmi kalandok részesei. Tallai Gábor, a Terror Háza Múzeum programigazgatója felidézte, az 1956-os Emlékbizottság azzal bízta meg a múzeumot, hogy egy olyan kiállítást hozzon létre, amely a 21. század nyelvén képes megszólítani a legfiatalabb generációkat. Pálfi György rendező számára nagy kihívást jelentett a forgatás, hiszen a 60 évvel ezelőtti eseményeket egy a világon egyedülálló technológiával kellett megjelenítenie, még hozzá úgy, hogy a filmek ne csak megdöbbentően látványosak, de közérthetőek és átélhetőek is legyenek minden korosztály számára.

3) Rendhagyó történelemórák a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja alkalmából (2017. február 20-24.)

A Terror Háza Múzeum hagyományainak megfelelően a 2017. év során is rendhagyó történelemórákat szervezett a kommunizmus áldozatainak emléknapja alkalmából. Ezúttal 2017. február 21-étől 24-ig tartottak az 1956-os megtorlást részletező előadások. Az előadásokra ismét

számos fővárosi és vidéki iskola jelentkezett, összesen 23 tanintézmény közel 1000 diákja vett részt a múzeum 8 történésze által tartott 16 órán. Az órák témái között szerepelt a forradalom leverését követő megtorlások bemutatása, az egyes hősök (köztük *Bárány János*, *Brenner János*, *Iván Kovács László*, *Mansfeld Péter*) sorstörténete, a kádári nyomozóhatóságok működése és a sortüzek bemutatása. A Rendhagyó történelemórákon a következő előadások hangzottak el:

- **Balogh Gábor:** Brenner János – Egy gyilkosság anatómiája
- **László Bernadett:** Sportolók a forradalomban
- **Tóth Bálint:** „Mától kezdve lövünk!” – Sortüzek
- **Markó György:** Hajsza a felkelők után – Munkában a politikai rendőrség
- **Békés Márton:** A legfiatalabb vértanú – Mansfeld Péter (1941-1959)
- **Horváth Miklós:** Kádári megtorlás 1956
- **Nagy Gergely:** Elhurcolva 1956
- **Markó György:** Magyarországon élő görögök a forradalomban
- **Szabó Ákos:** Megtorlás 1956 – Mártírjaink

4) **Keresztes háború a hagyomány ellen – Előadás az Eötvös-előadások sorozatban (2017. március 13.)**

A XXI. Századi Intézet és a Polgári Magyarorszáért Alapítvány Eötvös-előadások elnevezésű rendezvénysorozata keretében, *Keresztes háború a hagyomány ellen* címmel tartott előadást **Frank Füredi**, Nagy-Britanniában élő magyar származású szociológus professzor, 2017. március 13-án, a Várkert Bazárban. Az előadás előzménye, hogy Füredi professzor úr egy éven keresztül volt a Közalapítvány ösztöndíjasa (Koestler-ösztöndíj), aminek keretében megírta a „Célkeresztben: Magyarország” című könyvét. A világhírű tudóst a Várkert Bazárban tartott Eötvös-előadáson **Gulyás Gergely**, az Országgyűlés alelnöke, a Polgári Magyarorszáért Alapítvány főigazgatója köszöntötte, az est moderátora **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója volt. Mint Gulyás Gergely a köszöntőjében kifejtette, „az európai együttműködésnek jövője csak akkor lehet, ha a hagyományainkkal, múltunkkal, nemzeti önazonosság-tudatunkkal szembeni keresztes háború vereséggel zárul, ugyanis – szemben az Egyesült Államokkal – „az európaiság feltétele a nemzeti identitástudat”. Frank Füredi előadásában arról beszélt, a nyugati világ vezető politikusainak többsége elidegenedett azoktól a morális értékektől, amelyeket elődei, nagyszülei vallottak. A szociológus kiemelte: Európának új reneszánszra van szüksége, hogy lezárja az 1960-as években a kontinens nyugati felén elindult folyamatot, amelyben „a hagyományellenesség szinte ideológiává vált”. A professzor szerint Magyarországot azért érik napjainkban bírálatok, mert „Magyarországon nemcsak beszélnek az értékekről, hanem élük is őket.”

5) Budapest Angyala – Képregény-bemutató a Terror Háza Múzeumban (2017. március 29.)

Szokatlan formában, újszerű megközelítéssel mutatja be az 1956-os forradalom hőseit a *Budapest Angyala* című képregény, amellyel 2017. március 29-én ismerkedhettek meg az érdeklődők a Terror Háza Múzeumban. A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány kiadványát **Bayer Zsolt** író, újságíró, publicista méltatta, a szerzőkkel – **Futaki Attilával**, hazánk legnevesebb képregény-rajzolójával és **Tallai Gábor** íróval – **Békes Márton** történész, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója beszélgetett.

A Budapest Angyala gondolatát **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere vetette fel, a forgatókönyvet pedig **Schmidt Mária** történész, az 1956-os Emlékév kormánybiztosa és Tallai Gábor, a Terror Háza Múzeum programigazgatója közös ötlete alapján Tallai Gábor írta meg. A 60 oldalas képregény egy képzeletbeli „októberi ifjú”, Angyal János történetén keresztül mutatja be az '56-os pesti srácok és lányok bámulatos helytállását, méghozzá olyan nyelven, amely nem csak az idősebb nemzedékek és a tizenévesek, de a képregények iránt érdeklődő külföldi közönség számára is érthető.

Mint Bayer Zsolt író, publicista elmondta, a rendszerváltoztatást követő évtizedek alatt arra a nem született társadalmi konszenzus 1956 megítéléséről, ráadásul a fiatalok egyre kevesebbet tudnak és gondolnak a 60 évvel ezelőtti eseményekről. Ha azonban valahogy még el lehet jutni a mai ifjúsághoz ezzel a témával, akkor a Budapest Angyala biztosan alkalmas erre. Futaki Attila a képregény megszületésének fázisait elevenítette fel, különös tekintettel a történet helyszíneinek végig fotózására és azok 1956-os, illetve 1988-as arculatának kidolgozására. Tallai Gábor kifejtette: az alkotás során arra törekedtek, hogy hamis pátoz nélkül mutassák be a pesti srácok és lányok szabadságért és függetlenségért vívott élet-halál harcát, helytállását, valamint az állampárti kommunista rendszer embertelen természetét. *(Lásd még: IV. fejezet 25. oldal)*

A képregény francia nyelvű megjelentetésére még az év nyarán jelentkezett a Glenat Kiadóház, a francia képregény piac egyik meghatározó szereplője. A Budapest Angyala franciaországi megjelentetésének tervezett dátuma 2018 ősze. A kiadó kérte a történet bővítését, továbbá egy a francia képregény minőségi követelményeit figyelembe vevő új színezést. Az ezzel kapcsolatos munkák folyamatban vannak.

6) Emlékkoncert a Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapján (2017. április 9.)

A Holokauszt Magyarországi Áldozatainak emléknapja alkalmából idén is szabadtéri koncerttel egybekötött megemlékezést rendezett a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány. A 2017. április 9-én a Terror Háza Múzeum előtt megtartott rendezvényen **Rogán Antal** miniszterelnöki kabinetirodát vezető miniszter és **Köves Slomó**, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezetője mondott beszédet. A résztvevőket

Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum főigazgatója köszöntötte, az emlékműsor moderátora a Terror Háza Múzeum programigazgatója, **Tallai Gábor** volt.

Schmidt Mária felidézte: **éppen tíz éve** annak, hogy az Andrassy út 60. előtt először emlékeztek szabadtéri koncerttel a holokauszt áldozataira. A főigazgató kiemelte, Magyarországon ki-mondtuk a bűnösök nevét, történelmi igazságot szolgáltatunk, de talán kevesebb figyelmet szenteltünk olyan életpályáknak, melyek követésre és azonosulásra alkalmas mintát adhat-nak. Rogán Antal beszédében kiemelte, hogy a holokauszt összes áldozata közül minden tí-zedik magyar állampolgár volt és voltak olyan magyarok is, akik saját honfitársaik életére tör-tek. Ezt sosem szabad elfelejteni, „hogy ideje korán fel tudjunk lépni minden olyan gondolattal szemben, amely a nemzet ellen van, és veszélyezteti nemzetünk bármelyik tagját” – hangsú-lyozta.

Köves Slomó beszédében arra az ellentmondásra világított rá, hogy a holokauszt megemlé-kezések számának emelkedése ellenére – egy nemrég készült közvélemény-kutatás szerint – 2006-2016 között 9-ről 19 százalékra nőtt a holokauszttagadó nézeteket vallók száma. Mind-emellett hangsúlyozta: a holokauszt emléke mindenkinek fontos, azért emlékezünk, mert az emlékezésnek mindenki lelkére pozitív hatással kell lennie. A beszédeket a Parafónia zenekar és a Romengo együttes koncertje, valamint ünnepélyes mécses gyújtás követte A rendezvényt után Gyöngyössy Imre–Kabay Barna Jób lázadása című filmjét tekinthették meg az érdeklődők a Terror Háza Múzeumban.

7) CEU-vita – A Baloldal sírásója – Kerekasztal-beszélgetés (2017. május 4.)

A felsőoktatási törvény módosítása, illetve a Közép-európai Egyetem és a CEU körül kialakult polémia állt a középpontjában annak a kerekasztal-beszélgetésnek, amelyet *CEU-vita – A bal-oldal sírásója* címmel rendezett **XXI. Század Intézet** 2017. május 4-én, a Terror Háza Múzeumban. A beszélgetésen **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, **Fodor Éva** és **Enyedi Zsolt**, a Közép-európai Egyetem rektorhelyettesei, **Kovács Zoltán** kormánybiztos, valamint **Maruzsa Zoltán**, az EMMI köznevelésért felelős helyettes államtitkára vettek részt, a moderátor **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója volt.

A beszélgetés során a kormány és az egyetem képviselői is ismertették álláspontjaikat, konkrétizálták a problémákat, így érdemi párbeszéd alakulhatott ki a szembenálló felek között. A beszélgetést és annak online közvetítését kísérő nagyarányú érdeklődés, valamint rendezvényünk médiavisszhangja azt igazolja, hogy sikerült sokakat megmozgatni a téma iránt érdeklődők közül.

8) Új kiadványok és pódiumbeszélgetés a 88. Ünnepi Könyvhéten (2017. június 8-11.)

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány (KKETTKK) több új kiadvánnyal – **L. Simon László**: *Körbejárni a hazát*, **Békés Márton**: *Gerillaháború*,

Ocsenás Péter: *Kerek Erdő közepében*, **Gerő András:** *Elsőpró kisebbség és Kormos Valéria: A végtelen foglyai* – című köteteivel jelentkezett a 2017. június 8-11. között, a Vörösmarty téren megrendezett 88. Ünnepi Könyvhéten, de **Futaki Attila – Tallai Gábor** '56-os képregényével, a *Budapest Angyalával* is találkozhattak az érdeklődők. A könyvhét keretében megrendezett pódiumbeszélgetésen **Rétvári Bence**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára, Tallai Gábor, a Terror Háza Múzeum programigazgatója **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója összegezték az 1956-os Emlékév eredményeit.

A pódiumbeszélgetést Tallai Gábor vezette, aki arról számolt be, hogy rendkívül népszerű volt az 1956-os Emlékbizottság „Mansfeld Péter” elnevezésű pályázati konstrukciója. A támogatásnak köszönhetően monográfiák, visszaemlékezések, tanulmány- és esszékötetek, fotóalbumok jelentek meg, amelyek központi témája az '56-os forradalom és szabadságharc volt.

Rétvári Bence a pódiumbeszélgetésen az Emlékév eredményeit ismertette elmondta, az elmúlt év során több mint kétszáz könyv és kiadvány jelent meg, majd a pályázati konstrukciók segítségével megvalósult Büszkeségpontokról, filmes forgatókönyvekről, dokumentumfilmekről, művészeti produkciók és kutatóprogramokról is beszámolt.

Békés Márton elmondta: büszke rá, hogy az Emlékévnél köszönhetően végre sikerült bemutatni 1956 valódi hőseit, akik nem értelmiségiek voltak, hanem „csepeli vasmunkások, újpesti matrózok”, vagy éppen az a görög antifasiszta partizán, aki beállt harcolni a Práter utcai felkelőkhöz. „Büszke vagyok arra a munkára, hogy amatőr íróknak, szerzőknek, akár önéletrajzi visszaemlékezéseket megfogalmazó idős embereknek tudtunk forrást biztosítani arra, hogy megjelentethessék műveiket, amire másképp nem lett volna esély” – emelte ki.

9) Körbejárni a hazát / A szöveg testén túl – Könyvbemutató a Terror Háza Múzeumban (2017. június 12.)

Kettős könyvbemutató helyszíne volt 2017. június 12-én a Terror Háza Múzeum, ugyanis két, **L. Simon Lászlóhoz** kapcsolódó kötet is megjelent a 88. Ünnepi Könyvhétre. A Körbejárni a hazát a József Attila-díjas író, költő, szerkesztő és politikus esszéinek válogatása, míg **Kelemen Erzsébet:** *A szöveg testén túl* – L. Simon László lineáris és vizuális költészete című monográfiája az alkotó irodalmi munkásságába vezet be. A kötetekkel kerekasztal-beszélgetés keretében ismerkedhettek meg az érdeklődők, a szerzőkkel **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, **Bengi László** irodalomtörténész és **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója beszélgetett.

L. Simon László arról beszélt, a szellemi és a vizuális értelemben vett progresszivitás mindig is nagyon fontos volt számára, s az véleménye szerint az jól megfér egymás mellett a hagyománynak mindenféle klasszikus képi és szövegbeli formájával. Az író kitért rá, hogy a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány gondozásában megjelent esszékötete – melyben korábban már publikált, illetve még meg nem jelent írások olvashatók – különleges retrospektív válogatásnak tekinthető.

Schmidt Mária elmondta, L. Simon László új könyvének egyik legfontosabb üzenetét a magyar identitás kérdésében látja. Úgy véli, „aki elolvassa ezeket az esszéket, aki végigmegy ezeken

a tájakon, sorsokon, kötelékeken, gyökereken, amikről ezek az esszék szólnak, azoknak a számára ugyanolyan természetessé válik a magyar nemzeti közösség, az összetartozás, a közös identitás, a magyar kultúra megtartó ereje, mint ahogy az európai is az.”

Bengi László irodalomtörténész Göncz Árpád, Szócs Géza és Kukorelli Endre példáját hozta fel a közelmúltból a párhuzamos irodalmi és politikai életutakra. Kelemen Erzsébet író, költő, irodalomtörténész, a Ráció kiadó gondozásában megjelent monográfia szerzője úgy fogalmazott: L. Simon életműve hihetetlenül gazdag. „Nemcsak a lakonizmus és a redukcionizmus technikáját magába sűrítő lineáris költészet művelője, hanem a vizuális költészeté is.”

10) Az értelmiség esete a kidobóemberrel – Kerekasztal-beszélgetés a Terror Háza Múzeumban (2017. június 13.)

Miért hiányoznak az aktuális közéleti témákról való diskurzusok, illetve ha mégis zajlanak viták, miért mutatnak hasonlóságot egyfajta ideológiai vallásháborúhoz? – többek között erre a kérdésre keresték a választ a **XXI. Század Intézet** *Az értelmiség esete a kidobóemberrel* című kerekasztal-beszélgetésének résztvevői – **Gulyás Gergely**, az Országgyűlés alelnöke, **Gerő András** történész, a Habsburg Történeti Intézet igazgatója, **Ablonczy Bálint** újságíró, a Heti Válasz munkatársa és **Schmidt Mária** történész, a Terror Háza Múzeum igazgatója – 2017. június 13-án a Terror Háza Múzeumban. A beszélgetést **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója vezette. Gulyás Gergely a magyar értelmiség szerepe kapcsán elmondta, véleménye szerint még létezik ugyan véleményformáló értelmiség, de szerepe gyengült. Schmidt Mária szerint az értelmiség nem különbözik más társadalmi csoportoktól: van, aki kiszolgálja a hatalmat, van aki nem. Úgy vélte, az értelmiség feladata, hogy felnőjön a jelen kor kihívásaihoz. Gerő András arról beszélt, az értelmiség tévesen próféta szerepbe helyezte magát az elmúlt kétszáz évben, ez egyfajta, ám szerinte tudomásul kell venni, hogy egy demokratikus, szabad viszonyrendszerben az a szerep, hogy valaki próféta legyen, megszűnt. Ablonczy Bálint egyaránt komoly veszélynek nevezte az értelmiség szerepének alul- és túlértékelését is. Az újságíró szerint az értelmiség politikai célponttá vált, hiszen a politika könnyen fel tudja mutatni az egymással szemben álló értelmiségi táborokat.

11) Múzeumok Éjszakája (2017. június 24.)

Mint az elmúlt években mindig, idén is nagy sikerrel zajlottak a Múzeumok Éjszakája eseményei a Terror Háza Múzeumban, ahová június 24-én 4461 fő látogatott el. Az érdeklődőket az állandó kiállítás mellett rendhagyó történelemórák várták, amelyeken az 1956-os forradalomról és szabadságharcról, annak hőseiről, a harcokat megörökítő fotósokról, illetve a forradalom leverését követő megtorlásról szóló előadásokat hallgathattak meg. A „Múzeumok Éjszakája műtárgya” **Gömbös László** szobrászművész **Smasszernő** című alkotása volt. A Rendhagyó történelemórákon a következő előadások hangzottak el:

- **Szabó Ákos:** *Megtorlás 1956 – Hőseink*
- **Balogh Gábor:** *Szabadságharcosok népe*

- **Markó György:** *Megtorlás – Hajsza a felkelők után*
- **B. Varga Judit:** *Az Emlékév képei – A forradalom fotókrónikája*
- **Békés Márton:** *A legfiatalabb hős – Mansfeld Péter (1941–1959)*

12) Kolozsvári Magyar Napok (2017. augusztus 16-20.)

Az idén nyolcadik alkalommal megrendezett, Magyarország Kormánya (Miniszterelnökség, EMMI, NKA) által támogatott **Kolozsvári Magyar Napokon** első alkalommal vett részt kiállítóként a Terror Háza Múzeum. **B. Varga Judit** történész-muzeológus szakmai irányításával **Hollósy Katalin** és **Balogh Gábor** történészek képviselték intézményünket a Múzeumok sétányán. Kiállítóhelyünk tematikájául a pesti srácok és lányok élettörténeteit választottuk, sátrunk berendezéséhez az Emlékév alatt született kiállítások anyagából, a tematikus kiadványokból és az egyéb PR-termékek közül válogattunk. A rendezvényen rajtunk kívül hat magyarországi múzeum képviseltette magát (Magyar Nemzeti Múzeum, Petőfi Irodalmi Múzeum, Magyar Mező-gazdasági Múzeum, az esztergomi Duna Múzeum, Sportmúzeum és a nyíregyházi Jósa András Múzeum) múzeumpedagógusokkal és közművelődési munkatársakkal. Örömmel tapasztaltuk, hogy a legtöbb látogatót vonzó kínálat a Közalapítvány által bemutatott attrakciók voltak.

13) 56 Múlt és jelen / Képes időutazás – Varga Csaba fotóművész kiállítása a Terror Háza Múzeumban (2017. október 17. – 2017. november 5.)

Varga Csaba fotóművész *56 Múlt és jelen – Képes időutazás* című könyvének képeiből rendezett időszakos kiállítás 2017. október 17. és november 5. között a Terror Háza Múzeum. A fotográfus-szerkesztő az 1956-os forradalom idején, a szétlőtt Budapest utcáin készült archív felvételeket saját, azonos helyszínen, azonos szögből, 60 évvel később készített fotóival helyezte közös kompozícióba, így kapcsolva össze a múlt és jelent, állítva emléket a magyar nép szabadságért és függetlenségért vívott harcának, s invitálva történelmi időutazásra az olvasót. A *56 Múlt és jelen – Képes időutazás* című tárlatot **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója és **Békés Márton**, Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója nyitotta meg 2017. október 16-án.

14) Rendhagyó történelemórák a Terror Háza Múzeumban (2017. október 17-20.)

A Terror Háza Múzeum október 23-a kapcsán idén is rendhagyó történelemórákkal várta a közelmúlt sorsfordító eseményei iránt érdeklődő felsősöket és gimnazistákat. Az ünnepet megelőző napokban az intézmény történészei színes, érdekfeszítő előadásokon mutatták be az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseit, illetve az azt követő megtorlást, de az 1917-es

oroszországi eseményekről, a bolsevik hatalomátvételtől is szó esett. A rendezvénysorozatra számos oktatási intézmény regisztrált, a 20 előadást 50 diákcsoport 1555 tanulója hallgatta meg. A Rendhagyó történelemórákon a következő előadások hangzottak el:

- **Balogh Gábor:** *Erdélyi srácok –1956*
- **László Bernadett:** *Ki volt Kádár János?*
- **B. Varga Judit:** *A koncepciós perek mechanizmusa*
- **Markó György:** *Deportálás, kitelepítés*
- **Szabó Ákos:** *Antikommunista hősök*
- **Békés Márton:** *1917 – A sorsfordító év*
- **Markó György:** *Hajsza a felkelők után 1956–1961*

15) Az akció fedőneve: Lenin – Német pénzzel Oroszország ellen – Időszaki kiállítás a Terror Háza Múzeumban (2017. november 7. – 2018. október 31.)

Időszaki kiállítással állított emléket a 100 esztendeje kitört „Nagy októberi szocialista forradalomnak”, azaz az oroszországi bolsevik puccsnak és az azt követő kommunista hatalomátvételnek a Terror Háza Múzeum. „Az akció fedőneve: Lenin – Német pénzzel Oroszország ellen” című tárlatot **Gulyás Gergely**, a Fidesz frakcióvezetője, valamint **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója és **Tallai Gábor**, Terror Háza Múzeum programigazgatója nyitotta meg 2017. november 7-én.

Olyan kiállítást készítettünk, amely a bolsevik puccs 100. évfordulójára emlékezik. Erről az eseményről sokan és sokáig csupán egyfélélt tanulhattunk. A rendszerváltoztatást követően végre nyílt mód arra, hogy megismerjük a valódi történetet – fogalmazott Tallai Gábor.

Schmidt Mária beszédében úgy fogalmazott, Lenin és követői a „cél szentesíti az eszközt” elvére hivatkozva valósították meg azt a „félelemre, tömeggyilkosságra, megaláztatásra épülő totális diktatúrát”, amelyre alig van példa az emberiség történelmében. Mint fogalmazott, annak érdekében, hogy a bolsevikok a hatalomátvétel időpontját egyértelműen forradalomként kanonizálhassák, hozzátették az októberi dátumot és a „szocialista márkanevet”. A nagy októberi szocialista forradalom pedig „sikeres találmánynak” bizonyult, a politikai piacnak több mint hetven évig „megkerülhetetlen termékévé” vált. Kifejtette: a bolsevikok egy „új világregend születését” hirdették meg. Célként olyan társadalmi modellt kínáltak fel az I. világháború cél-talan pusztításába belefásult európai polgárok számára, amely gyökeres szakítást ígért a régi, „bűnösnek” nyilvánított renddel.

A főigazgató úgy folytatta, a leninizmus új politikát, új gazdaságot, új társadalmat és új, szocialista típusú embert ígért; magához ragadta a kulturális, ideológiai, értelmezési és tájékoztatói monopóliumot. Lenin gyilkos logikával felismerte, hogy a világ megváltoztatásánál fontosabb annak új értelmezési keretbe foglalása, vagyis az, hogy ők „magyarázzák meg” és ők értelmezzék a folyamatokat. Ehhez új nyelvet, hatásos érvelést alkalmaztak. Ideológiájuk elég egyszerű volt ahhoz, hogy a legszélesebb tömegekre hathasson – mutatott rá. A Terror Háza

Múzeum főigazgatója arra is felhívta a figyelmet, mire a „kommunista világ rémálma” Európában véget ért, a „gonosz birodalmának” már mintegy százmillió áldozata volt világszerte.

Gulyás Gergely elmondta: november 7-e legendájából nem sok minden igaz. A Téli Palotát senki sem védte, így ostromolni sem igazán kellett, a Kerenszkij-kormány elkergetése sem volt nagy hőstett, ahogy a borospincék kifosztása sem nevezhető annak. „A nagy októberi szocialista forradalom gyakorlatilag észrevétlenül zajlott le”, mégis világtörténelmi jelentőséggel bírt, mert komoly lépés volt Lenin hatalomátvételéhez, és így a kommunista terrorgépezet kialakításához. Emlékeztetett: XIII. Leó pápa pusztító pestisnek nevezte a kommunizmust, amely az emberi társadalom velejét támadja meg és sorvasztja el. Hozzáfűzte, legnagyobb nemzeti tragédiáink egyike, hogy nekünk, magyaroknak saját bőrünkön kellett 40 éven keresztül megtapasztalnunk ennek az állításnak az igazságát.

A Fidesz frakcióvezetője hozzátette: A kommunista múlt megítélése a pozícióban maradó kommunista elitnek köszönhetően a kelet-európai rendszerváltoztatásokkal sem várt rögtön magától értetődővé. Hogy ma Magyarországon a többség számára már evidencia a kommunizmus elítélése, ahhoz bátor lépésekre és komoly munkára volt szükség. Ilyen bátor lépés volt a Terror Háza Múzeum teljes balliberális ellenszélben történt létrehozása. A Terror Háza feladata, hogy „tárja fel, mondja ki és mutassa be az igazságot a Magyarországot a múlt században sújtó önkényuralmi rendszerekről.” Ezt a küldetését a Múzeum a lehető legmagasabb színvonalon végzi – hangsúlyozta.

Az akció fedőneve: Lenin – Német pénzzel Oroszország ellen című kiállítással is annak a küldetésének tesz eleget a múzeum, hogy mítosztalanítsa a kommunista múltat. A tárlat a Lenin-mítoszról rántja le a leplet, bemutatva, hogy Lenin lényegében egy német titkosszolgálati akció keretében jutott vissza Oroszországba, ahol aztán német pénzen, idegen érdekeket kiszolgálva szervezte meg a bolsevik hatalomátvételt – fogalmazott Gulyás Gergely.

16) Petőfi-díj átadása (2017. december 5.)

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, valamint a MOL-csoport által közösen alapított Petőfi-díjat olyan jeles személyek kapják, akik az elmúlt évtizedekben kiemelkedően sokat tettek a közép-európai népek szabadságáért. Az eddigi díjazottak – **Gabriel Andreescu, Tőkés László, Anne Applebaum, Mart Laar, Miroslav Kusy, Vlagyimir Bukovszkij, Filep Mária, Kozma Imre atya, Karol Sauerland, Balás-Piri László és Regéczy-Nagy László** – után idén **Stanisław Dziwisz** bíboros, lengyel katolikus püspök, volt krakkói érsek részesült a kitüntetésben. A 2017. december 5-én, a Terror Háza Múzeumban rendezendő ünnepségen **Schmidt Mária**, a XXI. Század Intézet főigazgatója köszöntötte Dziwisz bíboros urat. A díjazottat **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere és **Erdő Péter** bíboros valamint **Világi Oszkár**, a MOL-csoport igazgatósági tagja méltatta, **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes pohárköszöntőt mondott. Az ünnepségen **Banda Ádám** hegedűművész működött közre.

III.

A KÖZALAPÍTVÁNY EGYÉB PROJEKTJEI ÉS A HOZZÁ- JUK KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK, RENDEZVÉ- NYEK

1) Az 1956-os Emlékév programelemei és rendezvénysorozata

A Kormány az 1728/2015. (X. 8.) Korm. határozatában – az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójáról történő méltó megemlékezés érdekében – a 2016-os évet az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékévévé nyilvánította. Az Emlékév megvalósítására a Kormány javaslattevő, véleményező és tanácsadói tevékenységet végző szervként – 2015. október 23-tól 2017. június 16-ig **Emlékbizottságot** hozott létre, amely 2015. november 11-én alakult meg. Az azóta eltelt időszakban az Emlékbizottság további három alkalommal ülésezett.

A Kormány az 1729/2015. (X. 8.) Korm. határozatában az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékëve koordinálásáért felelős kormánybiztossá **dr. Schmidt Máriát** nevezte ki.

A Kormány a 1017/2016. (I. 22.) Korm. határozata alapján a kormánybiztos az 1956-os Emlékbizottság működési feltételeinek biztosítását, a programok megvalósítását, valamint a pályázatok lebonyolítását a **Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványon** keresztül látja el.

A pályázatokkal azt céloztuk meg, hogy a kiírások a lehető legszélesebb társadalmi körhöz jussanak el bel- és külföldön egyaránt. Nagy hangsúlyt fektettünk a fiatalok, az oktatási intézmények, a művészeti műhelyek, illetve a tudományos közösségek megszólítására. Az érdeklődők – önkormányzatok, magánszemélyek, civil szervezetek, alapítványok, egyházak, gazdasági társaságok, közművelődési intézmények, közintézmények, államigazgatási szervek – hat pályázati konstrukció közül választhatják ki a számukra legmegfelelőbb lehetőséget.

Az 1956-os Emlékév programjainak operatív szervezésére és bonyolítására az Emlékbizottság Közalapítványunkat bízta meg, amely önálló projektszervezetet, **Programirodát** hozott létre az alábbi feladatok előkészítésére és bonyolítására.

1. Projektiroda feladata

- az Emlékévvvel kapcsolatos általános **adminisztratív és dokumentációs** feladatok ellátása,
- **pénzügyi és jogi munkacsoport** felállítása (szerződéskötések, elszámolások, bérszámfejtés, közbeszerzéssel kapcsolatos feladatok ellátása),
- **kreatív munkacsoport** szervezése, programelemek tervezése,
- **pályázati kiírások** tartalmi megalkotása és az **elszámolási rendszer** tervezése,
- **pályázatok kiírása**, valamint az ehhez kapcsolódó **nyilvánosságmunka** (hirdetés, médiajelenlét),

- **bírálati űrlapok, adatlapok és ügymenet kidolgozása,**
- **bíráló bizottság tagjainak** (27 fő) kiválasztása, felkészítése, megbízása,
- **pályázati iroda felállítása** (beérkező pályázatok iktatása, értékelése, összegzés, értesítés),
- központi projektelemekhez köthető **közbeszerzések előkészítése,**
- az Emlékbizottság **Operatív Döntéshozó Testületének** szervezése, működtetése. (A testület a kiemelt pályázatok – Angyal István-konstrukció – pályaműveit véleményezi).
A Közalapítvány a Projektirodán belül **önálló kutatócsoportot** létesített az Emlékév szakmai programjának támogatására

2. Az 1956-os Emlékév pályázati konstrukciójának bemutatása

- A „**Mansfeld Péter**” pályázaton tudományos kötetek, ismeretterjesztő kiadványok, irodalmi alkotások létrehozatalára lehet pályázni.
- A „**Büszkeségpont**” pályázatra az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeinek, hőseinek és áldozatainak közterületi emlékműveket, emlékhelyeket állítani kívánók jelentkezését várják.
- A „**Zsigmond Vilmos**” pályázat a 60 évvel ezelőtti történelmi események filmes feldolgozására jelentkezőknek szól.
- A „**Sinkovits Imre**” pályázatra kulturális és tudományos programokat, eseményeket megvalósítani kívánók nyújthatják be pályaműveiket.
- A „**Romkocsmá**” pályázatra a romkocsmákat '56-ra emlékeztető dekorációval, rendezvényekkel, arculattal ellátni szándékozó üzemeltetők jelentkezhetnek.
- Az „**Angyal István**” konstrukció a kiemelt státusú pályázatoknak teremthet forrást. A jelentkezők elsősorban országos hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervezetek, minisztériumi háttérintézmények, államháztartási szervezetek, államigazgatási szervek, valamint az Emlékbizottság által kiemeltnek minősített szervezetek.

3. A pályázati tevékenység 2017. évi összegzése

A Közalapítvány az Emlékbizottság megbízásából a magyar kulturális élet szereplői, az önkormányzatok, a civil szervezetek, a művészeti műhelyek, az intézmények, az iskolai közösségek, az önkormányzatok, a kistérségek, az állami háttérintézmények, a tárcák stb. bevonására pályázatokat írt ki 2016 januárjában, amelyeket az Emlékév hivatalos honlapján hozott nyilvánosságra 2016. január 12-től.

A pályázati időszak lezártaig 2501 pályázat érkezett be, amelyekről az Emlékbizottság – szakmai bírálatot követően – döntést hozott. A Emlékbizottság döntéseinek értelmében a beszámoló napjáig **1605 pályázat** részesült támogatásban, 64-en visszaléptek, tehát a tényleges nyertes pályázatok száma összesen **1541**. Az elutasított pályaművek egy része nem felelt meg a pályázati kiírásban foglaltaknak, más részét szakmailag nem tartotta megfelelőnek a bíráló bizottság. Az elutasított pályaművek esetében minden alkalommal jeleztük, hogy azokat átdolgozva újra be lehet nyújtani. **A pályázatok befogadása 2017. május 2. napján lezárult.**

Beérkezett pályázatok felhívás szerinti bontásban

<i>Pályázati felhívás</i>	<i>Darabszám</i>
„Angyal István” pályázat	96
„Büszkeségpont” pályázat	696
„Mansfeld Péter” pályázat	403
„Romkocsmá” pályázat	63
„Sinkovits Imre” pályázat	985
„Zsigmond Vilmos” pályázat	258
ÖSSZESEN	2501

Tényleges nyertes pályázatok régiók szerinti bontásban

<i>Régiók, Budapest és külföld</i>	<i>Darabszám</i>
Dél-Alföld	166
Dél-Dunántúl	126
Észak-Alföld	173
Észak-Magyarország	229
Közép-Dunántúl	130
Közép-Magyarország (Budapest nélkül)	148
Budapest	380
Nyugat-Dunántúl	164
Külföld	25
Összesen	1541

Tényleges nyertes pályázatok tevékenység szerinti bontásban

Tevékenység	Darab- szám
Büszkeségpont létesül és/vagy emlékhely újul meg	507
Könyv és kiadvány jelenik meg	222
Rendezvény	419
Film és forgatókönyv	96
Romkocsmá	39
Művészeti produkció	91
Kiállítás	98
Kutató program	64
Egyéb (applikáció, társasjáték, honlap, graffiti)	5
ÖSSZESEN	1541

4. Projektekhez kapcsolódó és a Programiroda által irányított feladatok**a) Intézményi és stratégiai együttműködések (megállapodások és szándéknyilatkozatok)**

A Közalapítvány 2016 tavaszán az **MTVA**-val, a **Magyar Posta Zrt**-vel, a **Budapesti Közlekedési Központ Zrt**-vel, a **MÁV Magyar Államvasutak Zrt**-vel, a **MOL Nyrt**-vel és az **OTP Bank Nyrt**-vel megkötött stratégiai együttműködési megállapodások az Emlékév végéig, 2017. június 16-ig érvényben maradtak, a bennük foglaltak szerint folyamatosan teljesültek. (A megállapodások tartalmáról részletesebben a 2016. év végi kuratóriumi beszámoló IV. fejezete 1.3. pontjában, a 22-23. oldalon olvasható)

A Budapesti Közlekedési Központ Zrt-vel, a MÁV Magyar Államvasutak Zrt-vel, a MOL Nyrt-vel és az OTP Bank Nyrt-vel kötött stratégiai megállapodások értelmében közel 240 településen és mintegy 110 budapesti helyszínen kerültek kihelyezésre az 1956-os Emlékév kampányelemei. A kihelyezések 2016 október eleje-november eleje közötti időszakban voltak láthatók, a MÁV Zrt. állomásain a plakátok az Emlékév végéig kint maradtak.

b) Épülethálók, tűzfalfestmények, telefonos alkalmazás

Ugyancsak a nyilvánosság program keretében a Programiroda elkészítette és közbeszerzés keretében kiválasztott szolgáltatóval megvalósította az Emlékévhez kapcsolódó **épületháló- és tűzfalfestés-kampányát**, továbbá **telefonos alkalmazás** készült a főváros olyan helyszíneiről, melyeket a forradalmi harcok különösképp érintettek. Az épülethálók 2016. május 1. –

2016. november 1. között voltak láthatók, a tűzfalfestések az emlékév végéig voltak megtekinthetők a következő helyszíneken:

Helyszín	Téma
Bp. XXI. Táncsics Mihály u. 83-85.	rádió
Bp. XXI. Rákóczi út 104.	pesti srác
Bp. XVI. Borotvás utca 2.	Tóth Ilona
Bp. XI. Bartók Béla út 106-110.	bringás zászlóval
Bp. IX. Bokréta u. 29. (dupla felület)	Angyal István
Bp. XIV. Nagy Lajos Király útja 153.	Dózsa László
Bp. XX. Petőfi út 6.	vörös csillag

c) Az Emlékbizottság kiemelt pályázatai

Válogatás a 2017-ben megvalósult programokból

- **„A remény csillagai – A New York-i 56-os Emlékmű megvalósítása”** Az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseinek emléket állító Büszkeségpontot 2017. március 15-én avatták fel a Riverside Parkban, a Kossuth szobor mellett.
- **„Palackba zárt történelem”** – Megvalósult programelemek:
  - Tokaji Aszú 1956 bor minőség ellenőrzése és újrapalackozása a NÉBIH-BALI felügyelete és minősítése mellett (2016. október 14.)
  - Tokaji Aszú 1956 bor bemutatása kóstoló keretében a Magyarországra akkreditált diplomatáknak (2016. december 8.)
  - Tokaji Aszú 1956 bor bemutatása a média képviselőinek sajtótájékoztatón (2016. december 27.)
  - Fotókiállítás a Mezőgazdasági Múzeumban – Megemlékezés az 1956-os év borágazati helyzetéről és az aszúról (2017. január 26.)
  - Tanulmány az 1956-os tokaj-hegyaljai szőlő- és bortermelés helyzetéről, megemlékezés a korabeli szüretekről (2017. február 15.)
  - Ünnepi arculat, kiadványok, videofilmek, fényképek és honlap készítése az események dokumentálására (a <http://tokajiaszu1956.hu> honlap jelenleg is elérhető)
- **„Ezerkilencszázötvenhat, te csillag!”** – Találkozók, koncertek, talkshow-k és kószorúzások az amerikai magyarság körében Bostonban, New Yorkban és New

Brunswickban az 1956-os Emlékév zárása alkalmából. (2017. április 11. – 2017. április 16.)

- **„Dicsőség a Hősöknek”** – 20 részes, epizódonként 3-5 perces dokumentumfilm sorozat az 1956-os Büszkeségpontokról. A kisfilmek célja, hogy az egyes Büszkeségpontokhoz kötődő történelmi eseményeket, személyeket, illetve történeteket, hőstetteket közelebb hozza minden társadalmi réteghez és főképp a fiatalsághoz.
- **„Karátson Gábor lakásgyűjtemény, emlékhely kialakítása”** – A lakásgyűjtemény kialakítása során megújult a teljes műteremlakás, a két műteremszobát egybenyitották, így egy átjárhatóbb, a kiállított műalkotásokat ideálisabb környezetben bemutató tér jött létre. Mindemellett két kiadvány készült: egy mintegy 140 oldalas Karátson Gábor festői életművét bemutató reprezentatív album, illetve egy rövid tájékoztató anyag, amely négy oldalban mutatja be a lakásgyűjtemény-emlékhelyet és az benne látható képzőművészeti alkotásokat. A projektet Közalapítványunkon kívül a Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata valósította meg. Az ünnepélyes átadás tervezett időpontja 2017 december közepe.

d) **Képregény a legfiatalabb nemzedékek megszólítására**

Balog Zoltán miniszter úr, az 56-os Emlékbizottság elnöke nemzetközi példák alapján kezdeményezte egy, az Emlékév alkalmából létrejövő reprezentatív képregény elkészítését, amelyhez sikerült megnyernie Magyarország egyetlen nemzetközi reputációval rendelkező és az Egyesült Államokban is magasan jegyzett képregény-rajzoló művészt, **Futaki Attilát**. A hatvan évvel ezelőtti forradalom és szabadságharc hőseit, eseményeit újszerű formában bemutató, 60 oldalas képregény Schmidt Mária kormánybiztos és **Tallai Gábor** programigazgató ötlete, Tallai Gábor forgatókönyve alapján, Futaki Attila rajzaival 2017 márciusában elkészült, bemutatóját 2017. március 29-én tartottuk. *(Bővebben: III. fejezet, 5. pont, 13. oldal)*

A Budapest Angyala volt a főszereplője a HybridArt Space Galériában megrendezett, **„A képregény angyalai”** című képregénytörténeti tárlatnak (2017. június 29. - július 20.), amelynek megrendezését az 1956-os Emlékbizottság támogatta, s amelynek megnyitóján a Budapest Angyala alkotói, Tallai Gábor forgatókönyvíró és Futaki Attila rajzoló tartottak beszédet. Az 1956-os forradalom képregénye 2017. szeptember 1-3. között a **Brüsszeli Képregény Fesztiválon** is bemutatkozott: a Balassi Intézet meghívására **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója, valamint Futaki Attila mesélt a kötetről a belga fővárosban.

A Budapest Angyalából készült tárlat 14 tablóját időszakos kiállításon mutatták be 2017. október 20-tól november 10-ig a szigetszentmiklósi Városi Könyvtár és Közösségi Házban, jelenleg pedig szervezés alatt áll az az **országos roadshow**, amelynek keretében vidéki iskolákban, művelődési- és közösségi házakban, könyvesboltokban és más közösségi helyszíneken ismerkedhetnek meg az érdeklődők a képregénnyel és alkotóival. A francia Glanet Kiadóház jóvoltából – mint korábban beszámoltunk róla – a képregény francia kiadásának előkészítése is megkezdődött.

e) A mi hőseink – Országos pedagógusképzési program

Az Emlékév kiemelt feladata az általános és középfokú oktatási intézmények bevonása a megemlékezés folyamatába, így mind az iskolák, mind a történelemtanárok munkájának támogatására dolgoztunk ki programelemeket. Míg a diákokat a központilag kidolgozott időszaki kiállítások helyi felállításával és egy speciális audiovizuális emlékezetgyűjtő program meghirdetésével értük el, a pedagógusok számára 5000 főt érintő országos és akkreditált képzési program keretében kínáltunk hasznos tudáselemeket. A program keretében a pedagógusok nemcsak megismerhették az 1956-tal kapcsolatos legkorszerűbb tudományos ismereteket, de olyan oktatás-módszertani javaslatokkal találkozhattak, amelyek megkönnyítik és élvezetessé teszik a tanórai foglalkozásokat, miközben erősítik a diákok demokratikus attitűdjét.

A 2016 szeptemberétől indult és 2017. május 26-án lezárult országos pedagógusképzéssorozatban összesen 5000, az ország minden részéről érkező pedagógusnak tartottak plenáris előadásokat (ezek témája a XX. század tágabb történeti összefüggése, középpontjában az 1956-os forradalommal és szabadságharccal, valamint az 1945 és 1956 közötti antikommunista ellenállás) és kifejezetten '56 hőseire fókuszáló csoportos foglalkozásokat.

A pedagógusképzési program 2017-es helyszínei Cegléd, Mezőkövesd, Balatonkenese, Siófok, Debrecen-Erdőspuszta, Simontornya és Kecskemét voltak. A heti rendszerességgel, egymással párhuzamosan több helyszínen 70–75, többségében középiskolai (nem csak történelem) tanár számára tartott foglalkozásokon **a 2016-os év folyamán közel 2000, míg 2017. január 1. és május 26. között több mint 3000 tanár vett részt.**

f) Az Emlékév honlapja: www.magyarforradalom1956.hu

A Programiroda által 2016 januárjában megvalósított honlapon az Emlékbizottság és a bíráló bizottság tagjai, illetve szervezeti felépítésük mellett megtalálhatók a pályázati dokumentációk és eredmények, az Emlékévhez kapcsolódó, letölthető vizuális arculati, edukációs és ismeretterjesztő elemek, az országos és nemzetközi szinten megvalósuló programok, valamint az együttműködő partnerintézmények adatai. A honlapot munkatársaink folyamatosan frissítik, aktualizálják, így arra naprakészen felkerülhetnek a nyertes pályaművek fotói és rövid leírásai.

5. Rendezvények

A 113 magyar külképviselet és külföldi magyar intézet az Emlékév során 208 helyszínen mintegy 531 programot valósított meg. A külképviseleti programok az alábbi öt fő típusba rendezhetők:

1. emléktáblák, emlékművek, szobrok állítása, illetve helyreállítása, közterületek elnevezése 1956 hőseiről a fogadó országokban,
2. tudományos jellegű tevékenység: pódiumbeszélgetés, konferencia, előadás, kutatás, pályázatok, könyvkiadás, történeti dokumentumok gyűjtése, rendhagyó történelemórák stb.,
3. kiállítások,

4. előadó-művészeti produkciók (koncert, színházi, opera- és táncelőadások, filmvetítés stb.),
5. kommunikációs projektek a rendezvénysorozat népszerűsítésével, a társadalmi kapcsolatok építésével, politikai döntéshozók, véleményvezérek megszólításával.

A legfontosabb 1956-os külhoni megemlékezések helyszínei:

A mintegy 208 helyszín közül alább a jelentősebb városok:

Berlin	Krakkó	Prága
Bern	London	Róma
Brüsszel	Madrid	Sao Paulo
Canberra	Melbourne	Stockholm
Dublin	München	Sydney
Hága	New York	Toronto
Helsinki	Ottawa	Varsó
Kolozsvár	Pozsony	Washington

6. A Közalapítvány közvetlen szervezésében megvalósult programelemek

Az alábbi rendezvénytervek a Közalapítvány saját költségvetési forrásaiból valósultak meg:

a) 1956 – a szabadságért és a függetlenségért – szabadtéri tablókiállítás (2016. február 23. – 2017. június 19.)

A Terror Háza Múzeum előtti sétalőrészen **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere nyitotta meg az „1956 – A szabadságért és függetlenségért” című tablókiállítást, amely magyar és angol nyelven állít emléket a forradalomnak és szabadságharcnak, különös tekintettel a pesti srácokra. Ezek a fiatal fiúk és lányok az életüket áldozták azért, hogy a népfelkelésből forradalom, abból pedig szabadságharc legyen. A képek az oktatási intézmények számára, a megemlékezéseik támogatásához, 2016 májusától (roll-up formátumban) online letölthetők, illetve kölcsönözhetőek. A kiállítási anyagot megújítottuk, tárlat helyfoglalási engedélyét 2017. június 19-ig meghosszabbítottuk, így az az Emlékév végéig volt megtekinthető.

b) Rendhagyó történelemórák (2017. február 20-24.)

2017. február 20-tól 24-ig a Közalapítvány történészei az Emlékév tematikájához illeszkedve rendhagyó történelemórákon mutatták be a forradalom és szabadságharc utáni megtorlás részleteit, a nyomozóhatóságok működését, illetve egyes forradalmárok egyéni sorstragédiáját. (Bővebben: III. fejezet, 3. pont, 11. oldal)

c) Egy akaraton – időszaki kiállítás a Terror Háza Múzeumban (2016. június 16. – 2017. szeptember 30.)

Az 1956-os forradalom hőseit és eseményeit bemutató „Egy akaraton” című időszaki tárlaton olyan egyedülállóan új filmes technikával készült kisfilmek voltak láthatók 2016. június 16. és 2017. szeptember 30. között, amelyek képesek térben és időben visszarepíteni, a 60 évvel ezelőtti események közepébe helyezni, szinte azok résztvevőjévé tenni szemlélőjüket. Az egyenként négy-öt perces, VR360-as technológiával rögzített, 360 fokban megtekinthető filmeket **Pálfi György** filmrendező készítette, a kiállítási alapkoncepcióját, valamint a történeti koncepciót **Schmidt Mária** főigazgató és **Tallai Gábor** programigazgató jegyzi, míg szakértőként **Markó György**, a Kommunizmuskutató Intézet igazgatója segítette a munkát. A filmekkel, az alkotókkal és a kiállítás koncepciójával nyilvános sajtóvetítésen ismerkedhettek meg a sajtó képviselői 2017. február 20-án a Terror Háza Múzeumban. A kiállítás VR technikával készült rövidfilmjei elérhetők az amerikai Timelooper cég honlapján (timelooper.com), ahonnan egy mobil alkalmazás segítségével letölthetők és okostelefonon megtekinthetők. (Bővebben: III. fejezet, 2. pont, 11. oldal)

d) Ahol a hősokeket nem felejtik... – Az 1956-os Emlékév zárókonferenciája a Parlamentben (2017. június 16.)

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány nemzetközi konferencia megrendezésével zárta az 1956-os Emlékév eseménysorozatát 2017. június 16-án, a Parlamentben. Az *Ahol a hősokeket nem felejtik...* című rendezvényen **Kövér László**, az Országgyűlés elnöke köszöntötte a résztvevőket, majd **Wittner Mária**, egykori '56-os szabadságharcos, **Schmidt Mária**, az Emlékév kormánybiztosa, **John O'Sullivan** újságíró-filozófus, a budapesti Danube Institute igazgatója, **Karol Sauerland**, lengyel filozófus, valamint **Frank Füredi**, Londonban élő magyar származású szociológus tartottak előadásokat. A meghívottak között voltak az 1956-os emlékbizottság tagjai, az Emlékév eseményeiben érintett országok nagykövetei, illetve az 1956-os pályázatok segítségével a legjobban sikerült büszkeségpontokat, kiállításokat, rendezvényeket megvalósító önkormányzatok vezetői.

Az 1956-os forradalom hősei egy olyan rendszerrel szálltak szembe, amely „a nemzeti önazonosság megtaposásán, az állami önrendelkezés felszámolásán és az önbecsülést romboló társadalmi és gazdasági megaláztatáson és méltánytalanságon alapult” – hangsúlyozta Kövér László, a záruló emlékévi fővédnöke. Beszédében egy olyan ország, illetve olyan EU építését említette faladatként, amely „szolgálja, nem kiszolgáltatja az európai és magyar polgárokat. Véleménye szerint '56 példája is megmutatja, hogy a nemzeti önazonosság, önrendelkezés és önbecsülés soha nem veszélyforrás, hanem mindig erőforrás egy közösség számára, így Európa és az Európai Unió számára is az kell, hogy legyen.

Wittner Mária egykori '56-os szabadságharcos, az emlékévé védnöke a 2006-os, tragédiába fulladó 50. évfordulót állította szembe a mostani eseménysorozattal, amely „megmutatta, hogy tudunk ünnepelni együtt”. Mint mondta, 2010-ben a nép újra azt mondta, elég volt, az akkor megalakult kormány pedig kiszabadította Magyarországot az IMF gyilkos öleléséből, és épülni kezdett az ország. A török időkre utalva kijelentette, „mi már 150 évig éltünk migránsok hatalma alatt, az iszlám hatalma alatt”, és akkor is azt az Európát védtük, amelyik most kötelező jelleggel akar idegeneket idetelepíteni, majd beszédét azzal zárta, hogy '56-ban fegyverrel harcoltunk, ma pedig szellemileg és erkölcsileg kell harcolnunk az ország szabadságáért, ami talán még nehezebb.

Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum főigazgatója arról beszélt, hogy az emlékévé során emléket állítottak és köszönetet mondtak a 60 éve szerepet vállaló hétköznapi embereknek. Az megemlékezés-sorozatról kijelentette: az emlékévé megmutatta, hogy „van egység, van közös akarat, állítson bárki mást, nem lesz igaza.” Felidézte: idén májusig a 2500 beérkezett pályázat közül 1600-nál is többet támogattak, 650 település kapcsolódott be a mintegy 1430 programba, külföldön 258 helyen félezer eseményt rendeztek, a nemzetközi médiakampányok pedig 230 milliós eléréssel zárultak.

A konferencia második részében neves külföldi tudósok előadásai követték egymást. John O'Sullivan újságíró-filozófus, a budapesti Danube Institute igazgatója, Margaret Thatcher egykori tanácsadója brit, illetve nyugati nézőpontból beszélt 1956-ról. Karol Sauerland, moszkvai születésű lengyel filozófus a vasfüggönyön innenről szemlélte az eseményeket, amelyeket fellelevenített. Frank Füredi, ezúttal arról beszélt, hogy a magyar forradalom és szabadságharc véres leverése kizökkentette a nyugati közvéleményt a kommunizmushoz fűződő rokonszenvéből. Füredi szavai szerint egy ilyen esemény után a nyugati baloldal sem tudott többé az lenni, mint volt, mert elvesztette a hitelességét.

A zárókonferencia napján, az Emlékvévé befejezéseként a Városligetben rendezett fesztivált *Egy szabad országért* címmel az OIKOSZ Alapítvány és a pestisracok.hu. A fesztiválon felszólalt **Gulyás Gergely**, a Magyar Országgyűlés alelnöke és Schmidt Mária kormánybiztos az '56-os Emlékbizottság társelnöke, aki hangsúlyozta: a megemlékezés-sorozat elérte célját, visszaadta '56-ot azoknak, akiké: a magyar embereknek. A beszédekét követően családi és gyerekprogramok, koncertek és utcabál várta az ünneplőket.

e) **56 Múlt és jelen / Képes időutazás – Varga Csaba fotóművész kiállítása a Terror Háza Múzeumban (2017. október 17. – 2017. november 5.)**

Az 1956-os Emlékvévéhez kapcsolódott az a különleges fotókiállítás is, amelynek keretében **Varga Csaba** fotóművész „56 Múlt és jelen – Képes időutazás” című – 1956-os Emlékbizottság támogatásával megjelent – könyvének megrázó erejű képpárjait mutatta be az 1956-os és mai Budapestről 2017. október 17. és november 5. között a Terror Háza Múzeum. *(Bővebben: III. fejezet 13. pont, 17. oldal)*

f) **1956-os interjúk**

A Terror Háza Múzeum munkatársai a 2017. év első felében is folytatták az 1956-os Emlékvévé idején elkezdett munkát. **Míg 2016 februárja és 2016 decembere között 53 interjú készült,**

addig **2017 során további 9** életinterjú rögzítettünk. A beszélgetések minden esetben olyan személyekkel készülnek, akik a forradalom és szabadságharcban részt vettek, vagy szemtanúként követték az eseményeket. Az interjúk szövegét az intézmény történészei feldolgozzák.

g) A magyar szabadság éve – Emlékkönyv

Az Emlékbizottság megbízásából és annak támogatásával 2017 decemberében megjelenő reprezentatív emlékalbum összefoglalja az Emlékév eseményeit, hatvan év után fejet hajtva az 1956-os forradalom igazi hősei, a pesti srácok és lányok bátorsága előtt. *(Bővebben: V. fejezet, 63. oldal)*

2) Első világháborús centenáriumi projekt és rendezvénysorozat

A Kormány az első világháború kirobbanásának 100. évfordulójára, illetve a 2020-ig tartó **centenáriumi programsorozat** lebonyolítására létrehozta az **Első Világháborús Centenáriumi Emlékbizottságot** (1472/2012 (X. 29.) számú Kormányhatározat). Az előzetes terveknek megfelelően az Emlékbizottság és a titkársági feladatokat ellátó XX. Század Intézet a **hat éven át tartó centenáriumi programsorozat** során folyamatosan dolgozza ki (1) a központi megemlékezések, rendezvények, kiállítások, tudományos és oktatási programok koncepcióit és valósítja meg azokat, illetve (2) együttműködésben az illetékes **nemzetközi szervezetekkel irányító szerepet vállal** nemzetközi programsorozatok koordinálásában. Az Emlékbizottság és a XX. Század Intézet a centenáriumi programsorozat össztársadalmi jellegének erősítése érdekében ugyanakkor (3) **több ezer hazai szervezetnek, helyi közösségnek, településnek kínál folyamatos pályázati lehetőséget**.

Az első világháború centenáriumi megemlékezéseinek legfontosabb tudományos és emlékeztetpolitikai alapvetéseit az **Emlékbizottság és a Tudományos Tanácsadó Testület** közösen dolgozták ki:

- **új értelmezési keret teremtése**, amely a száz éven át sulykolt ellentétpárok (győztes-vesztes, áldozat-agresszor stb.) helyett valós lehetőséget ad az események értelmezésére;
- **a nemzeti közösségért meghozott áldozatok** (katona hősök) felmutatása, emlékművek felújítása;
- országos képzési és egyéb oktatási programokkal megszólítani a fiatalokat;
- közösségi emlékezet erősítése;
- **nagyszabású központi programokkal** és hozzájuk kapcsolódó nyilvánosság-munkával (kiállítások, nemzetközi tanácskozások, kampányok) felkelteni a hazai és külföldi közönség érdeklődését;
- **folyamatos pályázati lehetőségekkel** forrást teremteni a helyi közösségek megemlékezéseihez.

1. Első világháborús centenáriumi pályázatok

Az évfordulóhoz kötött pályázatok meghirdetésével és koordinálásával az Első Világháborús Centenáriumi Emlékbizottság a XX. Század Intézetet bízta meg. Az első pályázati ciklus 2014. január 15-én indult, melynek keretében mód nyílt tudományos művek megjelentetésére, első világháborús emlékművek helyreállítására, tudományos és kulturális rendezvények, művészeti tevékenységek megvalósítására, valamint játék- és dokumentumfilmek forgatókönyveinek megalkotására. A pályázatok kezelésére még 2014-ben önálló nyilvántartói rendszert létesítettünk.

2. Rendezvénysorozathoz kapcsolódó programok, események

Az Emlékbizottság és a XX. Század Intézet az elmúlt években több tucatnyi rendezvényt szervezett. A centenáriumi rendezvények (tudományos ülések, filmvetítések, kiállítások, nemzetközi együttműködések stb.) egy részét közvetlenül a XX. Század Intézet programirodája valósította meg, más részük pályázati támogatással jött létre egyéb intézmények programjaként.

a) A XX. Század Intézet és a Habsburg Történelmi Intézet közvetlen szervezésében megvalósult programelemek

Frontmozi: Svejik, a derék katona – Filmvetítés a Kino Café Moziban (2017. január 11.)

Az Első Világháborús Centenáriumi Emlékbizottság immár hagyományosnak mondható *Frontmozi* című vetítéssorozatának 18. alkalmát 2017. január 11-én tartottuk a Kino Café Moziban. Rendezvénysorozatunk ezzel megkezdte ötödik – 2017-es – évadát. Ismét klasszikus darabbal és – visszatérve régi szokásunkhoz – közép-európai alkotással jelentkeztünk. Az 1957-ben készült, idén hatvan éves *Svejik, a derék katona* című játékfilmet játszottuk a Cseh Centrum együttműködő segítségével.

A filmet történelmi kontextusba **Gerő András** Széchenyi-díjas történész, a társrendező Habsburg Történelmi Intézet igazgatója segítette helyezni, akit **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója kérdezett. A negyedórás, izgalmas és a közönséget láthatóan igen szórakoztató beszélgetésben szó esett a közép-európai (különösen a cseh) humorról, mint a Monarchia egyik jellegzetes vonásáról és Svejikről, mint regionális mémről. A teltházassal vetítést beszélgetés előzte meg, melyet – a többi rendezvényhez hasonlóan – Közalapítványunk megbízásából videón is dokumentáltunk.

Frontmozi: Merénylet – Szarajevo 1914 – Filmvetítés a Kino Café Moziban (2017. február 8.)

Az Első Világháborús Centenáriumi Emlékbizottság immár hagyományosnak mondható *Frontmozi* című sorozata 19. alkalommal várta az érdeklődőket 2017. február 8-án a Kino Café Moziban. **Andreas Prochaska** *A merénylet – Szarajevó 1914* című 2014-es televíziós filmjét vetítettük, ami abból a szempontból volt különleges, hogy noha a Duna TV egy alkalommal

bemutatta magyar szinkronnal, mozivásznon idehaza most volt látható először. A rendezvényhez az Osztrák Kulturális Fórum nyújtott segítséget.

A filmet történelmi kontextusba **Hornyák Árpád** történész, balkanológus (a Pécsi Tudományegyetem oktatója, az MTA BTK TTI munkatársa) helyezte, aki **Békés Mártonnak**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatójának kérdéseire válaszolt. Mivel az alkotója által „történelmi thrillernek” titulált osztrák film a merénylet háttérében összeesküvést sejtet, szükséges volt hozzá egy bővebb bevezető beszélgetés. Ez tisztázta, hogy a film által is képviselt nézőpont – vagyis hogy háborúpárti, német-osztrák összeesküvés állt a boszniai szerb terroristák mögött – minden alapot nélkülöz. A film ennek ellenére rendkívül szép és szórakoztató alkotás, mondanivalója pedig csak növeli a kontrasztot, kiemelve a konszenzus övezte történettudományos nézőpont helyességét. A vetítés teltházas volt, a bemutatott film vitára, beszélgetésre készítette a távozó nézőket.

Frontmozi: Szürke senkik – Filmvetítés a Kino Café Moziban (2017. március 8.)

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság immár hagyományosnak mondható *Frontmozi* című vetítéssorozatának 20. rendezvényét 2017. március 8-án tartottuk a Kino Café Moziban. Programsorozatunk erre a kerek számú vetítési alkalomra igazán különleges darabbal készült, ugyanis a tavaly december közepén, a Duna TV-n debütáló *Szürke senkik* című filmet vetítettük. A forgalmazó ingyen bocsátotta rendelkezésünkre a rövid idő alatt közkedvelté vált alkotást.

A vetítés előtti beszélgetésen **Köbli Norbert**, a film forgatókönyvírója és **L. Simon László** író, országgyűlési képviselő vettek részt, akik **Békés Mártonnak**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatójának kérdéseire válaszoltak. A korábbiaknál hosszabb, közel fél órás, kétvendéges beszélgetést a film újszerűsége indokolta. Az elmúlt fél évtizedben több sikeres, elsősorban történelmi témájú film (*A berni követ*, *A vizsga*, *Félvilág*) szkriptjét jegyző forgatókönyvíró elmondta: szükség volt már egy első világháborús témájú filmre, s elárulta azt is, hogy a történetet az egykor katonai célokra bevetett galambok inspirálták. A mindössze 150 millió forintból készült alkotást L. Simon László minden méltatta és javasolta, hogy sok, ehhez hasonló film készüljön, lehetőség szerint egész estét változatban is, komolyabb büdzséből előállítva.

Spanyolnátha Magyarországon – Műhelybeszélgetés a Habsburg történelmi Intézetben (2017. március 28.)

A Habsburg Történelmi Intézet, a XX. Század Intézet és az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság rendezvénye arról a pusztító világjárványról emlékezett meg, amely a háború utolsó évében, 1918 tavaszán ütötte fel a fejét, és három nagyobb hullámban – egyes becslések szerint – az emberiség 20 százalékát fertőzte meg. A járvány gyakran halálos kimenetelű volt, az áldozatok száma viszont igen bizonytalan a korabeli statisztikai kimutatások hiányosságai miatt. A fellelhető adatok alapján az elhunytak száma 20 és 100 millió fő közé tehető, de az mindenestre biztosan állítható, hogy a betegség következtében többen vesztették életüket, mint ahányan elestek az első világháborús harcokban. A spanyolnátha második hulláma

különösen erősen sújtotta a magyar lakosságot. A járvány legintenzívebb szakaszának 1918 októbere és novembere tekinthető. Ez az időszak éppen egybeesett Magyarországon az államszerkezet szétesésével, ami így tovább rontotta a hatósági beavatkozások sikerének lehetőségét.

A rendezvényre meghívott előadók **Kapronczay Károly**, a Semmelweis Egyetem történésze, kuratóriumunk tagja és **Géra Eleonóra**, az ELTE Történeti Intézetének történésze voltak. Az eseménynek a Habsburg Történeti Intézet adott otthont, a beszélgetést mintegy 40 fős hallgatóság kísérte figyelemmel. A rendezvényt stábunk **online** közvetítette, **médiavisszhangját** a közalapítvány kommunikációs osztálya rögzítette.

Győztes? Vesztes? – Nagy-Britannia és az Osztrák-Magyar Monarchia – Műhelybeszélgetés a Habsburg Történeti Intézetben (2017. április 11.)

A Habsburg Történeti Intézet, a XX. Század Intézet és az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság műhelybeszélgetésén arra kerestük a választ, hogy a háború végén győztes, illetve vesztes félként kikerült államok, mint például Nagy-Britannia és az Osztrák-Magyar Monarchia, mennyiben tekinthetők valódi győztesnek, illetve vesztesnek. Mint az előadásokból kiderült, a Brit Birodalom éppen az első világháborút követően érte el a legnagyobb kiterjedését, de hanyatlása is ezzel párhuzamosan kezdődött el. A britek az import miatt egyre inkább a tengeren túli domíniumok kiszolgáltatottjaivá váltak, amelyek mind nagyobb beleszólást követeltek a birodalom ügyeibe is. A Brit Birodalmon belül időről időre problémát okozott a függetlenségre törekvő Írország, nem beszélve a függetlenségi mozgalomról Indiában, ahol a britek jó szándékú civilizációs szerepe hosszútávon a birodalmi érdekek ellen hatott. A másik oldalról az az Ausztria jelenik meg, amelyik az első világháború után Magyarországhoz hasonló mértékű veszteséget szenvedett el. Az egykori Osztrák Császárság területének és népességének több mint háromnegyedét, a németek lakta térségek egyharmadát és mintegy 3,5 millió németajkú polgárát is elveszítette. Ezáltal, az egykori 53 millió fős, többnemzetiségű birodalom helyén egy 6,5 millió fős törpeállam maradt.

A rendezvényen **Fiziker Róbert** történész, a MNL Országos Levéltár főlevéltárosa és **Magyarics Tamás** történész, az ELTE Amerikanisztika Tanszékének docense tartott előadást. Az érdeklődők száma meghaladta a negyvenet. A beszélgetést intézményünk stábja rögzítette és online közvetítette, az eseményről több tudósítás is megjelent.

Frontmozi: Bakaruhában – Filmvetítés a Kino Café Moziban (2017. április 12.)

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság *Frontmozi* című vetítéssorozatának 21. alkalmát 2017. április 12-én tartottuk a Kino Café Moziban. Ismét magyar filmet tűztünk műsorra. Ezúttal a *Bakaruhában* című, először 1957-ben bemutatott játékfilmet vetítettük. Az alkotás, amely a híres „Budapest tizenkettő” tagja, hatvan év múltán is friss és elgondolkodtató alkotásnak bizonyult.

Fehér Imre 1956 őszén és 1957 januárjában forgatott filmje sokak számára ismerős, ám ma-napság nehezen elérhető, ritkán látható alkotás, amelyet a végigvonuló társadalmi ellentétek és az emberi dráma lassú kibontakozása ma is élvezhető alkotássá tesznek. Mindehhez alapvetően járul hozzá **Darvas Iván** és **Bara Margit** felejthetetlen játéka. A filmet **Havas Ágnes** filmforgalmazó, producer, a Magyar Nemzeti Filmalap vezérigazgatója segített történeti és művészeti kontextusba helyezni.

Frontmozi: Fly Boys / Égi lovagok – Filmvetítés a Kino Café Moziban (2017. május 10.)

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság *Frontmozi* című vetítés-sorozatának 22. alkalmát 2017. május 10-én tartottuk a Kino Café Moziban. A rendezvény-folyamon második alkalommal vetítettünk repülős filmet, ezúttal a *Fly Boys (Égi lovagok)* című 2006-os amerikai alkotást. A több szempontból is tipikus Hollywood-i mozinak tekinthető, 130 perces játékfilm látványos, akciógazdag mű, amelyet **Tony Bill** (számos közismert TV-sorozat rendezője) készítette. A filmet történeti kontextusba **Gondos László** történész, a HM HIM repülési szakreferense helyezte, **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatójának kérdéseire válaszolva. A szokás szerint 10–15 perces beszélgetésből kiderült, hogy a film itt-ott dokumentarista hitelességű, látványvilága pedig elsőosztályú háborús filmé avatja. A film a benne szereplő, 1916-ban francia szolgálatba álló amerikai pilóták történetének egyedülálló feldolgozása.

Vesztes birodalom / Modern Állam – Kemal Atatürk politikai életműve – Műhelybeszélgetés a Habsburg Történeti Intézetben (2017. május 16.)

A Habsburg Történeti Intézet, a XX. Század Intézet és az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság rendezvénye azt igyekezett bemutatni, hogy az első világháborúban vesztes Törökországnak miként sikerült elérnie a békeszerződés rá vonatkozó részeinek módosítását, illetve hogyan alakította ki új világi állami identitását, azaz a birodalomból mi módon vált nemzetállammá. Musztafa Kemal Atatürk, a „törökök atyja” a világháború befejezését követően modernizálta az államot és a társadalmat, a nehezen védhető Konstantinápoly (Isztambul) helyett Ankarát tette meg fővárossá. A rendezvény meghívott előadói **Baranyi Tamás Péter** történész, az Antall József Tudásközpont kutatási vezetője és **Búr Gábor**, az ELTE Történeti Intézetének történésze voltak.

Frontmozi: Imposztorok – Filmvetítés a Kino Café Moziban (2017. június 14.)

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság *Frontmozi* című sorozatának 23. vetítését 2017. június 14-én tartottuk a Kino Café Moziban. A 2017. év I. évadjának zárórendezvényén folytattuk azon célkitűzésünk megvalósítását, hogy ritkán látható, klasszikus magyar filmeket vetítünk. **Máriássy Félix** 1969-ben bemutatott fekete-fehér szatírája, az *Imposztorok* a neorealizmusra jellemző megoldásokkal készült történelmi játékfilm. A nem sokkal előbb kiadott Pró-nay-napló alapján felesége írta a forgatókönyvét, a főszerepekben számos neves színész (például **Bara Margit** és **Mensáros László**) tűnik fel. A filmet **Markó György** történész–levéltáros,

nyugalmazott ezredes, a Hadtörténelmi Levéltár és a Történelmi Hivatal volt elnöke, a Kommunizmuskutató Intézet vezetője elemezte, bemutatta, hogy a film mely részei hitelesek, melyek nem, és mennyiben kapcsolódott a Kádár-rendszer hivatalos történelemfelfogásához.

Frontmozi: Elcserélt ember – Filmvetítés a Kino Café Moziban (2017. szeptember 13.)

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság Frontmozi című rendezvénysorozatának 24. vetítését 2017. szeptember 13-án tartottuk a Kino Café moziban. Ezúttal **Gertler Viktor** *Elcserélt ember* című filmjét láthatták az érdeklődők. Az alkotás az első világháború egy traumatikus élményét mutatja be, igaz történet alapján. A két egymásra megszólalásig hasonló főhős közül az egyik egy támadás során életét veszti, míg a másik túléli azt, de amnéziája miatt semmire sem emlékszik korábbi életéből. Ráadásul az irataikat az azonosítás során összekeverik, így a túlélő a halott családjához tér haza. A család, abban a tudatban, hogy saját hozzátartozóját kapta vissza, csak a főhős jellemváltozását regisztrálja, amit a gránáttámadás okozta soknak tudnak be. A film végén a főszereplőnek sikerül rekonstruálnia háború előtti életét, de úgy dönt, hogy új családjánál marad, nem okoz nekik az igazság feltárásával feldolgozhatatlan traumát.

Szekfű András filmtörténész, a Pécsi Tudományegyetem professor emeritusa és **Balogh Gábor**, a Terror Háza Múzeum történész munkatársa a filmet megelőző rövid beszélgetésben helyezte kontextusba a filmet, Gertler Viktor rendezői tevékenységét, valamint a film készítésének körülményeit elemezve.

Frontmozi: Égi bárány – Filmvetítés a Kino Café moziban (2017. október 11.)

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság Frontmozi című sorozatának 25. vetítését 2017. október 11-én tartottuk a Kino Café moziban: ez alkalommal **Jancsó Miklós** 1971-es *Égi bárány* című játékfilmjét láthatták az érdeklődők. Ez a film a rendező életművének fordulópontját jelenti, hiszen egyfelől betetőzi a '60-as évek filmtermését és triptichonná egészíti ki a Szegénylegények és a Csillagosok, katonák párosát, másfelől viszont le is zárja ezt az alkotói szakaszt. Jancsó Olaszországban és később idehaza forgatott filmjei már másról szólnak, az *Égi báránnyal* végleg kidolgozott rendezési módszer és operatóri megoldások viszont maradnak. A filmet **Gelencsér Gábor** PhD, habilitált egyetemi tanár (ELTE BTK), a Pannonhalmi Szemle főszerkesztője értelmezte.

Frontmozi: Ének a búzamezőkről – Filmvetítés a Kino Café moziban (2017. november 8.)

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság *Frontmozi* című sorozatának 26. vetítését 2017. november 8-án tartottuk a Kino Café moziban. Ez alkalommal **Szöts István** *Ének a búzamezőkről* című, először – és 1988-ig utoljára – 1947-ben bemutatott, tartalmilag misztikus és népi, formailag neorealista alkotását vetítettük. Az I. világháború drámai következményeit páratlan képi erővel megfilmesítő alkotás Szöts második (s egyben utolsó) nagyjátékfilmje, amely a híres *Emberek a havason*-hoz hasonlóan adaptáció, egy 1927-es Móra-regény megfilmesítése. A filmet a Szöts-szakértő, filmkritikus, televíziós szerkesztő **Pintér Judit** helyezte

kontextusba, igen részletes és izgalmas előadást tartva a rendezőről és filmje kulturális háttéréről.

b) Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság támogatásával megvalósuló kiemelt programelemek 2017-ben

Magyarország a nagy háborúban 1914-1918 – Állandó kiállítás a Hadtörténeti Intézet és Múzeumban (2016. május 20-tól)

A Hadtörténeti Intézet és Múzeumban 2016 májusától látogatható a „Magyarország a nagy háborúban 1914-1918” című állandó kiállítás, amelynek létrehozására az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság megbízásából 2015 őszén támogatási szerződést kötött az intézménnyel a Közalapítvány. A kiállítás célja, hogy valamennyi látogatói csoport számára élményközpontúan mutassa be Magyarország szerepét az Osztrák–Magyar Monarchia haderejében, hazánk 1914–1918 közötti katonai történetét és a magyar társadalom háborús szerepvállalását.

Elsősorban a fiatalabb korosztály érdeklődésére tarthat számot a kiállításon elhelyezett érintőképernyők bőséges digitális tartalma és az okostelefonok segítségével elérhető információ. A játékok között kvíz, egyenruha-kirakó és térképes játék is megtalálható. A tárlathoz hagyományos múzeumi katalógus helyett 240 oldalas „képes történelemkönyv” készült, amely a legújabb történeti kutatásokra alapozva, szakszerűen és közérthetően mutatja be az első világháború történetét.

A HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum digitális adatbázisa

A Hadtörténeti Intézet a Honvédelmi Minisztériummal és a Magyar Nemzeti Levéltárral együttműködésben egy Magyarországon először készülő, hatalmas, valamennyi hősi halott nevét és – lehetőség szerint – halálának körülményeit tartalmazó digitális adatbázist készít az Emlékbizottság megbízásából. Ez a veszteséglista már több százezer nevet tartalmaz, és az illetékes intézmények hivatalos tájékoztatása szerint 2018-ra a teljes adatbázis elkészül. A projekt megvalósítása folyamatosan zajlik.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) programjai

A megemlékezés-sorozat tartalma általában megegyezik az itthonival: konferenciák, háttérbeszélgetések, könyvkiadás, film; legnagyobb számban emlékművek felújításával, kulturális rendezvényekkel összefüggő tevékenységeket ölel fel.

2017-ben már a KKM rendezvényeként folytatódott a Balassi Intézet *Száz éves a Csárdáskirálynő* című előadássorozata, amelynek keretében Magyarország nagyobb városaiban, megyeszékhelyein, illetve a világ más nagyvárosaiban láthatta és hallhatta **Kálmán Imre** legismertebb operettjét a nagyközönség.

Országos pedagógusképzési program az Első Világháborúról

Az Első világháborús centenáriumi időszak kiemelt feladata az általános és középfokú oktatási intézmények bevonása a megemlékezés folyamatába, így a pedagógusok munkájának támogatására dolgoztunk ki programelemeket. Megtörtént az akkreditációja annak az országos pedagógusképzés-sorozatnak, amelynek a keretében a tanárok (nem kizárólag a történelemtanárok) megismerhetik az Első Világháborúval kapcsolatos legkorszerűbb tudományos ismereteket, továbbá olyan oktatás-módszertani javaslatokkal találkozhattak, amelyek megkönnyítik és élvezetessé teszik a tanórai foglalkozásokat. Az oktatók kiválasztása és a segédanyagok kidolgozása folyamatban, hamarosan megkezdődhetnek az oktatókat felkészítő képzések és 2018 januárjától várhatóan az országos pedagógusképzés is megindulhat.

3. Első világháborús központi kiállítás a Várkert Bazárban (I.-II.-III. ütem)

Az Első Világháborús Centenáriumi Emlékbizottság támogatásával és megbízásából a XX. Század Intézet szakmai szervezésében elkészült „Új világ született I. – Európai testvérháború 1914-1918” című kiállítás első része 2015. július 7-én nyitotta meg kapuit a látogatók előtt a Várkert Bazárban. A tárlat második része az „Új világ született II. – A háború urai” címmel, I. Ferenc József osztrák császár és magyar király halálának 100 éves évfordulóján, 2016. november 28-án nyílt meg a látogatók számára.

A XX. Század Intézet az Emlékbizottság irányításával megkezdte a **harmadik és egyben a kiállítást lezáró tárlatszakasz** kidolgozását. A kiállítás fő kurátora **Schmidt Mária**, a XX. század Intézet főigazgatója, kurátorai **Gerő András**, a Habsburg Történeti Intézet igazgatója és **Tallai Gábor**, a XX. Század Intézet programigazgatója. Az előkészületek megkezdődtek, de – tekintettel a Magyarország V4-es elnökségéhez kapcsolódó munkálatokra, továbbá arra, hogy a kiállítási tereket V4-es irodák foglalták el – a harmadik tárlatszakasz megrendezését át kellett ütemezni. A megnyitó tervezett új időpontja 2018 novemberére.

3) Magyarország V4-es elnökségéhez kapcsolódó rendezvények, társadalmi célú reklámok, imázsfilm

A Kormány – a Visegrádi Csoport 2017–2018. évi magyar elnökségének megvalósításáról szóló – 1492/2017. (VIII. 7.) Korm. határozatának 5. pontjában felkérte a **Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványt**, hogy vegyen részt a V4 elnökséghez kapcsolódó tudományos, társadalmi és kulturális programok tervezésében és megvalósításában. A programok megvalósítása 2017. július 1. és 2018. június 30. közé esik. A rendezvényekről a Közalapítvány felvételeket készít, amelyeknek összefoglalói a Kormányzati Hírportálon, illetve a XXI. Század Intézet honlapján tekinthetők meg. Ugyancsak a V4-es elnökség keretében dolgozta ki Közalapítványunk a rendezvénysorozat **társadalmi célú reklámjait** („Egy mindenkiért, mindenki egyért!” – szlogennel), melyeknek elkészítettük szlovák, cseh és lengyel nyelvű mutációit valamint angol nyelvű változatát. Megkezdődtek az **imázs-**

film munkálatai is, melynek forgatókönyve a Közalapítvány megbízásából elkészült, és amelyet Bergendy Péter filmrendező forgat 2017 decembere folyamán. A Közalapítvány 2017-es évben szervezett programjai a következők voltak:

1. „Miért jó nekünk a V4?” – kerekasztal-beszélgetés a Terror Háza Múzeumban (2017. október 10.)

A V4-es programsorozatának első rendezvényeként a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány (KKEITTKK) „Miért jó nekünk a V4?” címmel kerekasztal-beszélgetést rendezett 2017. október 10-én, a Terror Háza Múzeumban. **A zártkörű beszélgetés** résztvevői **Csizmadia Norbert**, a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány elnöke, **Gulyás Gergely**, a FIDESZ frakcióvezetője, **Orbán Balázs**, a Századvég Politikai Iskola Alapítvány kutatási igazgatója, **Schmidt Mária**, a KKEITTKK főigazgatója és **Szánthó Miklós**, az Alapjogokért Központ igazgatója voltak. A rendezvényt **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója nyitotta meg.

Schmidt Mária a megvitatásra érdemes kérdéseket ismertetve kiemelte az Európa jövője és az EU jövője közötti különbség tisztázásának szükségességét. Hasonlóan lényegbevágó témának nevezte Brüsszel törekvését a szuverén államok közösségének föderatív birodalommá formálásáról, amelyhez kapcsolódóan a 2000-es évek óta hangoztatott EU-s értékközösség homályosságát és az integráció kétsébeesíthető irányba mozdulását is megemlítette. További témaként sorolta fel a korszakváltást jelentő 2008-as gazdasági válság okozta kihívások kezelését, a Brexit lehetséges következményeit, valamint az európai erőviszonyok alakulását – kiemelve mindinkább túlsúlyba kerülő Németország szerepét.

Gulyás Gergely meglátása szerint a világgazdasági versenyben való sikerességhez Európa államainak „intézményi formában kell együttműködni”. A FIDESZ frakcióvezetője a gazdasági válság mellett a 2015-ös esztendőt is fordulópontként értelmezi, amikor is az európai értékviata kiéleződött. Mint mondta, a V4 esetében valódi értékközösségről beszélhetünk – melyben alapvető európai közös értékek is jelentkeznek –, de európai viszonylatban a párhuzamos társadalmak-, az európai kereszténység-, a hagyományos családmódel-, avagy a házasságszabályozás kérdésében „tudomásul kell venni, hogy nincsenek közös gyökereink.” Végezetül kitért arra is, hogy Berlinnek a V4-ekkel kellene szövetségét szorosabbra fonnia, azonban a racionalitást az új német ideológia felülírja.

„Az EU bővítéssel Nyugat-Európa jól járt” – kezdte Szánthó Miklós. A „big bang” bővítés során csatlakozott országok előnyeiket sokan eltúlozva hangoztatják, itt „win-win szituációról van szó”. A kommunizmus egyetlen előnyének „a jó értelemben vett zárkózottságot” minősítette, melynek köszönhetően a visegrádi négyek ellent tudnak állni a Brüsszelből áramló liberális eszméknek. Elképzelése szerint sok kis lépéssel (intézményi háttér fejlesztése, szakpolitikai területeken való előrelépés) még szorosabb regionális együttműködés alakítható ki. A V4 integrációját fenyegető veszély, hogy a Brüsszel-Berlin-Párizs tengely a gazdasági motivációkban bízva „megpróbálja leszalámizni” Csehországot és Szlovákiát – tette hozzá.

Orbán Balázs szerint Európának a világszínpadon elfoglalt helye visszaszerzése érdekében először meg kell állapítania, hogy „melyek azok a területek, ahol együtt kell működünk és

melyek azok ahol versenyezni kell”. Együttműködésre érdemesnek az Osztrák-Magyar Monarchia közös politikáit (hadügy, külügy és pénzügy) nevezte. A V4-es kapcsolatok erősítésének bátorításaként az 1335-ös történelmi helyzetet elevenítette fel, amikor a belső ellenségeskedés visszaszorításának köszönhetően a visegrádi országok sikeresen léphettek fel a környező nagyhatalmakkal szemben. Orbán Balázs szerint a Brexit „negatív fejlemény az európai integrációnak”, hiszen Nagy-Britannia fontos szerepet játszott az EU hatalmi egyensúlyának fenntartásában. A kieső pólust most „a V4-nek kell betölteni”.

Csizmadia Norbert a 21. századi korszakváltást geopolitikai szempontból vizsgálta. A szakértő kiemelte Kína erősödését és a nemrégiben meghirdetett „Egy övezet, egy út” stratégiát. „Kelet-Közép-Európa nem ütközőállam többé, hanem hídfőállás”, meglátása szerint századunk legfontosabb infrastrukturális beruházásának sikere ezen a régió múlik. Egy nemrégiben elkészített kutatás alapján az „új tudásra, innovációra és technológiára épülő versenyképességben a délkelet-ázsiai országok... és a közép-kelet-európai országok kiemelkednek”, ismertette a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány elnöke, majd hozzátette, hogy ez óriási potenciált jelent a két feltörekvő régió között fennálló kereskedelmi összeköttetések bővítésében.

2. „Közösen Európa jövőjéért – Antikommunista szabadságküzdelmek, 1956” – Nemzetközi konferencia a Várkert Bazárban (2017. október 20.)

A Visegrádi Négyek magyar elnökségének tudományos és kulturális programjéért felelős Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány 1956-os forradalom és szabadságharc 61. évfordulójának alkalmából nemzetközi konferenciát szervezett „Közösen Európa jövőjéért – Antikommunista szabadságküzdelmek, 1956” címmel 2017. október 20-án, a Várkert Bazárban. A rendezvényen **Kovács Zoltán** kormánybiztos, **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, **Jakub Šlouf**, a cseh Totalitárius Rezsimeket Kutató Intézet munkatársa és **Konrad Białecki**, a lengyel Nemzeti Emlékezet Intézet Poznańi Történelem Kutató Részleg vezetője tartott előadást. A konferencia levezető elnöki tisztét **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója töltötte be.

Köszöntőbeszédében Kovács Zoltán elmondta: Köztes-Európa mindig is az „európai történelmi összecsapások keresztútjában fekvő”, ami az elmúlt évszázadokban szabadságküzdelmek sorozatához vezetett, majd hozzátette, hogy az emberek szívében megragadt forradalmi emlékek stabil tartást biztosítanak a visegrádi államoknak, amelyekre alapozva kezelni lehet napjaink kihívásait.

Schmidt Mária az 1956-os forradalom 60. évfordulója alkalmából megrendezett ünnepségsorozat fontosságát hangsúlyozva elmondta: „feladatunk az volt, hogy visszaadjuk '56-ot a magyar embereknek és ezért azokat állítottuk a megemlékezések fókuszába, akik példát mutattak nekünk bátorságból, hősiességből, szabadság és hazaszeretetből”. Mint kifejtette, a balliberális értelmiség a magyar nemzet életét megkeserítő akciókban szerves részt vállaló, ám '56-ra megtérő reformkommunistákat minősítette a forradalom vezetőinek. A harmadik Orbán kormány idején létrehozott Emlékbizottság azonban a pesti srácokat és lányokat állította az emlékév középpontjába, azokat: „akik nem készültek hőseknek, nem készültek politikai szerepre, csak a hazájuk iránti kötelességüket teljesítették”. Nagy Imrét illetően Schmidt Mária megjegyezte: az egykori belügyminiszter nem fordított hátat a forradalomnak, nem tagadta meg a hazáját, így méltán szerepel '56 emblematikus figurái között, „de azt majd a magyar

nemzeti emlékezet eldönti, hogy ezért a kiállásáért cserébe elfelejti-e neki mindazt, amit vezető kommunista politikusként ellene elkövetett”.

Jakub Šlouf az 1953-as csehszlovák pénzreform elleni zavargásról értekezett, amely a Sztálin halálát követő közép-európai felkelések első láncszeme volt. A kutató kiemelte: a június 1-jén lejátszódó eseménysorozat „klasszikus esete annak, amikor egy eredendően gazdasági jellegű konfliktus végül egyértelműen politikai vonásokat ölt”. A reform a teljes társadalmat érintette, beleértve a kommunista funkcionáriusokat, akik tartózkodtak az országszerte 129 üzemben sztrájkot hirdető munkások megfélemlítésétől. Jakub Šlouf hozzátette, hogy – az ország nyugati részétől eltekintve – ekkor még nem uralkodott szovjetellenes hangulat, a nemzetközileg is komoly figyelmet kiváltó felkelésre 1968-ig kellett várni.

Konrad Białecki lengyel szemszögből nyújtott átfogó képet a II. Világháború és a rendszerváltás közti időszakról, kiemelve az 1956. június 28-ai poznańi megmozdulást, melyen a gyárakból kiáramló munkások „anyagi körülmények javítását, politikai szabadságot és a vallásüldözés felhagyását követelték”. A helyszínre vezényelt mintegy 10 ezer fős katonai egység gyorsan gátat szabott a tiltakozásnak, amely legalább 57 halálos áldozatot követelt, de ennek ellenére a munkások bizonyultak győztesnek, mivel „felgyorsították a társadalmi, politikai változások menetét”. A professzor a lengyel-magyar barátságot illetően hangsúlyozta, hogy a budapesti egyetemisták tüntetésein lengyel zászlók lobogtak, a közös hős, Bem József szobrát is megkoszorúzták, a lengyelek szintén a két ország sorsközösségét skandálták és élelmiszerekkel, gyógyszerekkel, ruhákkal, majd a menekültek befogadásával álltak ki a magyar forradalom mellett. „Nagyon fontos, hogy ez egy állandó közös emlékezet, az évfordulókon kívül is testet ölt”.

3. „Kik vagyunk? – Identitás és kultúra – Kerekasztal-beszélgetés a Terror Háza Múzeumban (2017. november 21.)

A V4-es magyar elnökség tudományos-kulturális programsorozatának november 21-i „**Kik vagyunk? – identitás és kultúra Közép-Európában**” című állomása a közép-európai identitás és kultúra kérdéskörét tárgyalta. A kerekasztal-beszélgetés résztvevői **Hammerstein Judit**, a Balassi Intézet főigazgatója; **Kelemen Gertrud**, a Prágai Magyar Intézet igazgatója; **Molnár Imre**, a Pozsonyi Magyar Intézet igazgatója; **Keresztes Gáspár**, a Varsói Magyar Intézet kulturális titkára; **Lucie Orbók**, a Cseh Centrum igazgatója; **Jarosław Bajaczyk**, a Lengyel Intézet igazgatója, valamint **Karol Wlachovský**, szlovák irodalomtörténész, műfordító voltak. A beszélgetést **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója moderálta.

Hammerstein Judit bevezető gondolataival a Közép-Európa koncepció cseppfolyóságára, Nyugat és Kelet közötti ide-oda sodródására hívta fel a figyelmet. Mint mondta, Nyugat-Európa identitásválsággal küzd, ám a közép-európai közös gondolkodás újfent reneszánszát éli. Ennek nyomán felmerül a kérdés: „lehet, hogy éppen Közép-Európa őrzi Európa nemzeti kultúrájának, zsidó, keresztény hagyományának őssejtjeit?”. Karol Wlachovský a magyar és a szlovák irodalom, nyelvészet hasonlóságairól, párhuzamos fejlődési pályájáról értekezett. Emellett hangsúlyozta, hogy a demográfiai változások hatására a vérségi köteléket mára a kulturális kötelék váltotta fel. Ezzel a kultúrának magasrendű feladatává vált az közép-európai közösségek összetartozásának hirdetése.

Lucie Orbók fontosnak nevezte, hogy tudatosuljon a visegrádi kulturális közösség léte, melyet nagyszerűen szolgál a Visegrádi Alap. A visegrádi országok és további közép-európai államok jövőbeli kapcsolatát pozitívan látja és a szeparáció helyett az együttműködést tekinti célravezetőnek. Molnár Imre felszólalásában áttekintést adott a régióban lejátszódó korszakváltások idején kialakuló értelmiségi vitákról. A II. világháború differenciálódási folyamatot indított, azonban a 21. században a közép-európai népek ismételten rászorulnak egymásra. Pozitívnak ítélte a közeledési folyamat gyorsulását és a közös történelmi, kulturális hagyományok visszaemelését.

Kelemen Gertrud bemutatta a magyar és a cseh kultúra közeledését, amelynek nagy lendületet adott a '68-as Prágai Tavasz, majd a rendszerváltás. Egy közvélemény-kutatás alapján ismertette, hogy a visegrádiak állampolgárok (különösen a fiatalok) keveset tudnak egymásról. Ennek megváltoztatására szükséges a V4-es „tudományos konferenciák, kiállítások, művészeti workshop-ok biztosítása.” Keresztes Gáspár ismertette, hogy a végéhez közelítő Lengyelországi Magyar Kulturális Évad ugyan bilaterális alapokra épült, de tapasztalták, hogy a V4-es programok mindig nagyobb érdeklődést keltettek.

Jarosław Bajaczyk a visegrádi országok közti infrastrukturális összeköttetések fejlesztése mellett az „intellektuális hidak felépítésének” fontosságára hívta fel a figyelmet. Erre nagyszerűen szolgálhatnak közös tudományos programok, az egyetemisták „Visegrádon belüli” tanulmányútjainak népszerűsítése, avagy az angol közvetítő nyelv egymás nyelveinek elsajátításával történő felváltása. A „belső irányvonal” mellett a „külső irányvonalat”, az együttműködés kifelé történő közvetítését, pl.: egy közös Visegrádi TV csatorna létrehozásának lehetőségét is szóba hozta.

4. Európa jövője – nemzetközi konferencia-sorozat a Várkert Bazárban (előkészületi munkák)

A Közalapítvány 2017 augusztusától megkezdte annak a nagyszabású konferencia-sorozatnak a tervezését és előkészítését, amely a Miniszterelnökséggel egyeztetve 2018. január 23-27-e között valósul meg Európa jövője címmel a Várkert Bazárban. A program szervezésébe bevontuk a Századvég Alapítvány munkatársait, a vendégek meghívása, a program összeállítására folyamatosan zajlik, heti rendszerességgel tartunk munkamegbeszéléseket. A rendezvényt kulturális programok kísérik, melyek megvalósítására a Káel Csaba főigazgató vezette MÜPA kapott megbízást. A januári tanácskozás a térség, Európa és a tengerentúl meghatározó gondolkodóinak, politikai szereplőinek részvételével lehetőséget teremt arra, hogy közös értelmezési kísérletek szülessenek jelenük kihívásairól.

4) A Habsburg Történelmi Intézet rendezvényei

1. Mária Terézia, a magyarok királynője – Konferencia a Magyar Nemzeti Múzeum Dísztermében (2017. szeptember 28.)

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, a Habsburg Történelmi Intézet és a Magyar Nemzeti Múzeum konferenciát szervezett Mária Terézia születésének 300. évfordulójára, 2017. szeptember 28-án, a Nemzeti Múzeumban. A rendezvényen **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, **Poór János**, az ELTE Középkori és Kora Újkori Egyetemes Történelmi Tanszékének tanszékvezetője, **Kelényi György**, az ELTE Művészettörténelmi Intézetének professzor emeritusa, **Kökényesi Zsolt**, az ELTE Középkori és Kora Újkori Magyar Történelmi Tanszékének oktatója, **Barta János**, a Debreceni Egyetem professzor emeritusa, **Vajnági Márta**, az ELTE Középkori és Kora Újkori Egyetemes Történelmi Tanszékének adjunktusa, **Soós István**, az MTA Történettudományi Intézetének korábbi tudományos főmunkatársa és **Krász Lilla**, az ELTE Középkori és Kora Újkori Egyetemes Történelmi Tanszékének habilitált adjunktusa tartott előadást. A vendégeket **Tomka Gábor**, a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményi főigazgató-helyettese és **Gerő András**, a Habsburg Történelmi Intézet igazgatója köszöntötte.

„A konferencia egyik fő célja, hogy Mária Terézia emlékezete végre a helyére kerüljön” – hangsúlyozta köszöntőjében Gerő András, míg Tomka Gábor kifejtette, hogy a nagy tekintélyű uralkodóasszonyok emlékét, mint Mária Teréziáét is, általában pozitívan őrizte meg az utókor, mindig a termékenység, a prosperitás kapcsolódott a személyükhöz. Schmidt Mária Háromszáz év távlatából című előadásában átfogóan elemezte Mária Terézia uralkodásának időszakát, és rámutatott azokra a geostratégiai tényezőkre, melyek a megelőző évszázadokban is meghatározták a térség és így a magyar királyság bel- és külpolitika mozgásterét. Mint mondta, a királynő uralkodását szolgálatnak tekintette, mindig az együttműködést kereste és alattvalói javát kívánta szolgálni, felismerte a nemzeti érzés, a nemzeti kultúra fontosságát, az oktatás és a tudomány jelentőségét.

Poór János a Pragmatica Sanctio értelmezéseiről szóló előadásából kiderült, hogy Mária Terézia jelentős részben a hozzá hű magyar rendek elköteleződésének is köszönhette, hogy uralkodása elején Európa-szerte sikerült elfogadtatnia hatalmát. Kelényi György a királynő korának jelentősebb építészeti vállalkozásokról szólva a pozsonyi vár átépítését, illetve a budai királyi palota felújítását, míg az 1740-1780 közötti építésügyi reformok közül az udvari építészeti hivatal átszervezését emelte ki. Kökényesi Zsolt a Mária Terézia-kori kitüntetések kiosztásának gyakorlatáról és motivációiról beszélt, külön hangsúlyt fektetve a királynő által létrehozott, összesen 100 tagot számláló Szent István Rendre, amellyel, a magyar nemesek régóta meglévő igényét kívánta kielégíteni.

Barta János Mária Terézia és II. József személyes, illetve és politikai kapcsolatát vizsgálva kifejtette: anya és fia világnézete alapvetően különbözött, hiszen míg Mária Terézia a hagyományos világ védelmezője volt, addig II. József a felvilágosult abszolutizmus képviselőjeként drasztikus változásokat sürgetett. Vajnági Márta Mária Terézia férjét, Lotaringiai Ferencet méltatva úgy fogalmazott: a Habsburgok gyakorlatilag „a túlélésüket köszönhatték” neki, hiszen

feleségével számos gyermeket neveltek, és ő volt az, aki megteremtette azt a hatalmas családi magánvagyonot, amelyből a Habsburg-Lotaringiai ház tagjai 1918-ig éltek.

Soós István a korabeli cigányság helyzetéről tartott előadásából kiderült: Mária Terézia korában került sor az anno 30-35 ezer fős magyarországi cigányság első intézményesített integrációs kísérletére. Az állami intézkedések elsősorban azt célozták, hogy a cigányok felhagyjanak vándorló, „társadalomra veszélyes életmódjukkal”, és beilleszkedjenek az adófizető magyar jobbágyság sorába. Krász Lilla Mária Terézia egészségügyi reformjairól, illetve arról a lépcsőzetesen építkező állami közegészségügyi rendszerről beszélt, amely birodalmának egyik szegletkövévé vált. *(Az előadások szerkesztett változataiból a Közalapítvány konferenciakötetet tervez megjelentetni 2018 tavaszán – Bővebben: V. fejezet, 67. oldal.)*

2. Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából: Jókai Mór – Kerekasztal-beszélgetés a Habsburg Történelmi Intézetben (2017. december 14.)

A Habsburg Történelmi Intézet és a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány rendezvénye egy olyan, kerekasztal-beszélgetésekből álló portrészorozat bevezető eseménye lesz, amely az Osztrák-Magyar Monarchia kultúráját reprezentáló, feldolgozó, ábrázoló szereplőket és szerzőket kívánja bemutatni. A Habsburg Történelmi Intézet és a Közalapítvány célja, hogy ezeknek a látszólag ismert személyiségeknek emberi arcélét, teljesítményük korabeli megítélését és utólagosan létező kultuszukat, emlékezetüket felvillant-suk. Az első beszélgetést Jókai Mór, a 19. századi magyar irodalom egyik kiemelkedő személyiségének szenteljük. A rendezvény tervezett előadói: **Rózsafalvi Zsuzsanna**, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa, irodalomtörténész és **Lugosi András**, Budapest Főváros Levéltára főlevéltárosa lesznek.

5) A Kommunizmuskutató Intézet tevékenysége

Magyar kommunista vezetők – Digitális adattár

A Közalapítvány által 2011 óta működtetett **Kommunizmuskutató Intézet** 2016-ban is folytatja az állampárti diktatúra irányító szervezetére s azok képviselőire vonatkozó adatok összegyűjtését és publikálását. A Kommunizmuskutató Intézet feladata, hogy jelenünk kutatási eredményeire építve, az 1989 óta elérhető további dokumentumok felhasználásával adjon képet a kommunista hatalom birtokosainak személyéről, életpályájáról.

Ennek érdekében havi rendszerességgel, ábécé-sorrendben készíti el és teszi közzé a rendszer működtetőinek aktualizált életrajzát. 2017. június 1. és 2017. október 31. között újabb 30 életrajz került föl a honlapra, így jelenleg már **166 biográfia** olvasható honlapunkon.

6) Beszámoló a Kertész Imre Intézet munkájáról

A 2017 januárjától működő Intézet fő célkitűzése az író emlékének és szellemi hagyatékának méltó gondozása, kiadatlan műveinek és a róla szóló irodalmi anyagok összegyűjtése, feldolgozása, sajtó alá rendezése, valamint a hazai és külföldi közgyűjteményekben és magántulajdonban fellelhető dokumentumok (levelek, fényképek, hang- és filmfelvételek stb.) gyűjtése.

Az első év legfontosabb feladata a már nálunk lévő kéz- és gépiratok, valamint személyes dokumentumok leltározása volt. Az író által adományozott elektronikus fájlcsomag mintegy 1800 dokumentumot (levelet, cikket, esszét, regényt, színművet, naplót stb.) tartalmaz, és hozzánk kerültek olyan anyagok is, amelyek nem képezik közvetlenül a szépírói hagyaték részét: például az író édesanyjának és első feleségének fényképei, hivatalos dokumentumai, vagy az író 1948–49-ben írt újságcikkei, illetve több családi és magánjellegű irata.

A Kertész Imre irodalmi tevékenységére vonatkozó dokumentumok gyűjtése, rendszerezése szintén megkezdődött, amely jelenleg több ezer tételt számlál, s ez az anyag a továbbiakban is igen jelentős mértékben bővülni fog. Elkezdtük mindazon anyagok gyűjtését és (szkenelés, illetve gépeltetés általi) digitalizálását, amelyek kéziratos vagy gépiratos formában nem maradtak fenn a hagyatékban; ide tartozik számos cikk, interjú, és a műfordítások mindegyike: 11 regény, 4 dráma, 3 filozófiai és egy önéletrajzi mű részletei. Elkészült 43 órányi hangfelvétel, 30 órányi televíziós és egyéb filmfelvétel (az íróval készült interjúk, kisfilmek, könyvbemutatók) digitalizálása, továbbá mintegy 1400 fénykép feldolgozása, tematikus csoportosítása. (Külön dokumentáltuk azon fotó- és filmanyagokat, amelyekre majd az író Török utcai lakásának emlékmúzeumként való működtetéséhez, illetve annak rekonstrukciójához lesznek szükségességek.)

Számos olyan hang- és videókazetta anyagának archiválását is elvégeztük, amelyekről maga az író sem tudta, mit tartalmaznak; e munkára Kertész Imre és felesége szíves engedélyével már a tavalyi évben, az intézmény hivatalos megalakulása előtt sor kerülhetett. A magántulajdonban lévő anyagok közül ez év őszén sikerült 27 darab (a '90-es évek elejéről származó) autográf levelet és néhány dedikált kötetet megvásárolnunk. Elkészült az intézeti **honlapra** szánt anyagok feltöltése: élet és mű kapcsolatát eddig javarészt ismeretlen dokumentumok segítségével kívánjuk bemutatni; minden életrajzi eseményt maga az író kommentál; külön menüpont mutatja be az egyes kötetek megjelenéseit, korabeli fogadtatását és idegen nyelvű kiadásait. Külön menüben ismerhető meg az a mintegy 1800 tételt számláló bibliográfia, amely Kertész Imre műveit, műfordításait, a vele készült interjúkat, valamint a róla szóló hazai szakirodalmat tartalmazza. A kép, hang- és filmgalériába szinte kivétel nélkül eddig még publikálatlan anyagokat töltöttünk fel. Valamennyi esetben igyekeztünk a legszélesebb felhasználói közösség számára jól kezelhetővé és szakmai segédletként is könnyen hasznosíthatóvá tenni honlapunkat, amely előreláthatólag a jövő év elején lesz nyilvánosan is elérhető. Több mű megjelentetését is előkészítettük: szerepel köztük egy terjedelmes, kiadatlan életútinterjú, hangoskönyv, műfordítás és a már említett bibliográfia átszerkesztett változata.

Kezdeményezésünkre november 9-én, az író 88. születésnapján **emléktábla** került az író Török utcai lakásának házfalára, ugyanazon napon pedig sajtótájékoztató keretében Schmidt Mária főigazgató, Hafner Zoltán igazgató beszámoltak az intézet munkájáról és a Benczúr

utcai székház vásárlásáról, tervezett felújításáról. További programelem volt a **2017. november 30-án megtartott Kertész-szimposium**, melyet a Kertész Imre Intézet és az Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete közösen szervezett.

Az Intézet ideiglenes helyén három munkatárssal kezdte meg működését (**Dr. Hafner Zoltán** irodalomtörténész, **Dr. Soltész Márton** kéziratár, **Takács Csilla** asszisztens), de alkalmi feladatok elvégzéséhez rendszeresen igénybe vettük külső munkatársak segítségét. A gazdasági ügyek intézését, könyvelését, valamint az informatikai rendszer kiépítését, karbantartását a Közalapítvány munkatársai közül végzik az erre megbízott személyek.

Mivel korábban már a Közalapítvány tulajdonába került **Petri György** kéziratos hagyatéka, valamint **Arthur Koestler** angliai hagyatékának másolata, ezek további gondozását (s adott esetben bővítését) is szívesen vállalja az Intézet, már csak azért is, mert mindkét szerzői életmű több szállal kötődik a Kertész-művekben megfogalmazott, a diktatúra mibenlétére vonatkozó, máig érvényes kérdésfeltevésekhez. Az Intézet profiljához igazodóan tevékenységünk a közeljövőben tovább bővül a sokat mellőzött és korán elhunyt **Sziveri János** életművének gondozásával, akinek a hagyatéka hosszú ideje kallódott méltatlanul, holott Sziveri és Petri költészete s kettejük életsorsa szintén komor látéletét nyújtja annak a korszaknak, amelyről több művében Kertész Imre is oly hitelesen beszámolt. Megbízást nyerhettünk további értékes anyag feldolgozására is: **Pilinszky Jánosnak** mindaddig Párizsban őrzött és a kutatók elől is elzárt, Jutta Scherrernek franciául írt leveleinek digitalizálását végeztük el, melyek gépeltetése és fordíttatása is megkezdődött. A költői hagyaték ez a része jelenleg még felbecsülhetetlen értékű: több mint 700 levelet és több száz oldalnyi egyéb kéziratos anyagot tartalmaz.

7) Felhívások

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány és a XX. Század Intézet öt felhívást tett közzé, amelyek 2017-ben is aktuálisak:

1. A náci megszállás politikai és faji üldözöttei

A felhívás keretében a Terror Háza Múzeum várja mindazok jelentkezését, akik hitelt érdemlő adatokkal tudják bizonyítani, hogy hozzátartozójuk, ismerősük a náci megszállás áldozatává vált, vagy kutatásaik eredményeként az áldozatokra vonatkozó adatok birtokába jutottak.

2. Budapest ostromának polgári áldozatai

A felhívás keretében a Terror Háza Múzeum várja azok jelentkezését, akiknek a hozzátartozójuk, ismerősük az ostrom alatt Budapesten életét veszítette és nyughelyük ismeretlen. A Közalapítvány, akárcsak a náci megszállás áldozataira vonatkozó felhívás esetében, a beérkező adatokat minden esetben tudományos vizsgálat tárgyává teszi.

3. Első Világháborús családi emlékek gyűjtése

2014-ben ünnepeltük az első világháború kitörésének századik évfordulóját, melynek alkalmából a XX. Század Intézet felhívást hirdetett. Olyan személyek jelentkezését várják, akinek a nagy háborúval kapcsolatosan bármilyen fotóanyag, képeslap, személyes történet, életút, anekdota, visszaemlékezés vagy éppen napló áll rendelkezésére. A képek, valamint a család-történeti emlékek összegyűjtésének célja, hogy az első világháború eddig kevésbé ismert arcát mutassuk be, konkrét tárgyi dokumentumokkal szemlélítve, milyen hatással volt a magyar családok mindennapi életére, valamint az utókorra.

4. Gulag adatgyűjtés

A Terror Háza Múzeum felhívást tesz közzé azon magyar állampolgárok felkutatására, beszámolóik, személyes tárgyaik összegyűjtésére, akik civil internáltként, hadifogolyként vagy a szovjet katonai törvényszékek elítélteként jártak meg a Szovjetunió kényszermunka-táborait.

5. További adatok gyűjtése kommunista vezetőkről

A Kommunizmuskutató Intézet felhívást tesz közzé, amelyben a magyarországi kommunista politikusok adatbázisának teljesebbé tételéhez kér kiegészítő javaslatokat, észrevételeket, kapcsolódó fényképeket.

8) Együttműködési megállapodás a német Lichtburg Alapítvánnyal

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány 2015 őszén együttműködési megállapodást írt alá a berlini székhelyű Lichtburg Stiftunggal. Az alapítvány igazgatója **Dr. Michael Wolffsohn** professzor, Közalapítványunk nemzetközi testületének tagja. A Lichtburg Alapítvány és a Közalapítvány közös tudományos ülések, szakmai tanácskozások szervezéséről, továbbá egymás kutatóprogramjának kölcsönös támogatásáról egyezett meg – tudáscsere programokon keresztül. Az együttműködés keretében a Lichtburg Stiftung olyan magyar művészeti és kulturális értékeket népszerűsít Németországban, mint például a Kodály-módszer alkalmazása a gyermekek komolyzenei képzésében.

IV.

A KÖZALAPÍTVÁNY 2017. ÉVI KIADVÁNYAI

1) Megjelent kiadványok

1. Mária Schmidt: *Gefahrenzone – Rollen, Partien, Chancen*

Miért uralja Európát a kommunizmus bukása után még negyedszázaddal is olyan politikai gondolkodás, amely nem a valóságos problémáinkkal foglalkozik? Aki ismeri az emberi természetet, az előtt megnyílik a múlt. Aki látja a múltat, könnyebben igazodik el a jelenben, és olykor a jövőt is megsejti. Kevesen vannak, akik elég bátrak ahhoz, hogy elhagyják a semmitmondás biztonságos és pompásan aszfaltozott zsákutcáit. Ilyenkor nem a tévedés kockázata a legfőbb veszélyforrás, hanem az igazmondásé. **Schmidt Mária** hetedik könyve minden szempontból kockázatos kalandra csábítja az olvasót. Világunk ismét olyan veszélyes tereppé vált, ahol annak van csak esélye, aki elég bátor és szabad ahhoz, hogy biztosítókötél nélkül rugaszkodjon neki a helyzet felmérését és elemzését célzó feladatnak: a téves ideológiáktól mentesített valóság bemutatásának. Amikor veszélyzónába kerülünk, csak ez nyithat számunkra kiutat.

Schmidt Márianak 2016-ban *Veszélyzónában – szerepek, játszmák, esélyek* címen megjelent, nagy sikert aratott könyvének elkészült a német nyelvű fordítása, mely papíralapon és e-könyv formátumban is olvasható 2017 februárjától.

2. Janez Janša: *Lövészárkok – A bukott rendszerváltás Szlovéniában*

1993. augusztus 18-án, a ljubljanoi reptéren landolt az Adria légitársaság egyik gépe. Az utasok között volt egy férfi, hamis dokumentumokkal – valódi neve Radenko Radojčić, a Jugoszláv Néphadsereg titkosszolgálatának egykori funkcionáriusa, aki „Ljudevit” fedőnéven dolgozott propaganda szakértőként. A reptéren a Honvédelmi Minisztérium hírszerzési osztályának vezetője, Tone Peinkihher várta. Radojčićhoz hasonlóan ő is kettős életet élt. A korábbi Állambiztonsági Hatóság (UDBA) a bűnügyi rendőrség álcája alatt titkosügynökként tartotta nyilván, „Taxisofőr” fedőnéven. Radojčićot egy, a minisztérium tulajdonában álló, Rojceva utcai lakásban szállásolták el, ahol 1994. március 15-ig maradt. A Jugoszláv hadsereg kémelhárítási szolgálatának archívumából vagy készletéből származó 120 mikrofilmet adott át Peinkihhernek. Peinkihher nem tájékoztatta a feletteseit sem Radojčićról, sem a mikrofilmekről. 1993. szeptember közepén Peinkihher beszámolt Radojčićnak a Milan Kučannal és a Mladina újságíróival történt találkozáiról, és utasította, hogy dolgozzon ki tervet az akkori Honvédelmi Miniszter, **Janez Janša** megbuktatására. Radojčić teljesítette az utasítást, és kidolgozta a tervet, amit az elmúlt húsz évben a „Depala vas”-ügyként [máshol: Smolnikar-ügy] tartottak számon.

A szlovén politikus, a Szlovén Demokrata Párt elnöke **Janez Janša** *Lövészárkok* című könyvének 2014-ben Ljubljanában jelent meg második átdolgozott kiadása, mely a Közalapítvány gondozásában 2017 márciusától magyar nyelven is kapható, egy sorozat második kiadványaként. (Az első, a 2016 szeptemberében megjelent **Bernhard Vogel**: *Légy bátor, polgár!* című könyv.)

3. Gábor Bernáth – Vivien Brassó – Julianna Orsós: *If I run, They shot me dead – If I stop, They beat me to Death – The European Roma Holocaust*

Az oktatási segédanyag, mely magyar nyelven 2015 szeptemberében jelent meg „*Ha szaladok, agyonlőnek, ha megállok, agyonvernek*” címmel, idén áprilisban is az Emberi Erőforrások Minisztériumának megbízásából a Közalapítvány gondozásában készült el angol nyelven. A kiadvány nem csak az első, de Európában is egyedülálló kísérlet a roma holokauszt árnyalt bemutatására.

A **Bernáth Gábor – Brassó Vivien – Orsós Julianna** szerkesztette kötet angol változatban való megjelentetésének célja, hogy a szélesebb, az európai holokauszt-oktatással és holokauszt-emlékezettel kapcsolatos diskurzusba is beépülhessen. A fordítás is a korosztály nyelvhasználatának megfelelő, oldottabb, közérthetőbb stílusban próbálta visszaadni az eredeti szöveget, igazodva a nemzetközi akadémiai és oktatási nyelvhez. A gazdagon illusztrált kiadvány szerkesztésekor a vonzó vizuális megjelenítés hangsúlyos szerepet kapott.

4. Ocsenás Péter: *Kerek erdő közepében – Egy tápos Lentiben*

Aki nem volt sorkatona, nem tudja megérteni, hogyan képesek meglelt férfiak térdüket csapkodva nosztalgiázni katonai szolgálatukról, beleértve egykori megaláztatásuk epizódjait is. Az 1970-es évek végéig az egyetemre felvett sorköteleseket tanulmányaik megkezdése előtt Kálcsára, illetve Hódmezővásárhelyre hívták be olyan alakulatokhoz, ahol a sorállomány döntő többsége az előfelvételsekből állt.

1981. szeptember 1-én lépett hatályba a Magyar Néphadsereg Kiképzési főfelügyelőjének 055/1981. számú intézkedése a csapatkiképzésről, amely változtatott ezen a gyakorlaton. A rendelet melléklete felsorolja azokat az alakulatokat, ahova az előfelvételseket bevonultatják, a beosztásokat, amit elláthatnak, valamint meghatározza százalékos arányukat a sorkatonához képest.

Nyilván nem véletlenül kerültek a sikeres felvételit tett fiatalok úgynevezett első lépcsős ezredekhez (Lenti, Szombathely, Zalaegerszeg), és osztották be őket az ország különböző tájairól bevonultatott sorkötelesek közé. A katonai szlengben „tápos”-nak nevezett (táposcsirke – mesterséges körülmények között, féltő gondoskodással felnevelt kiscsirke, amely a való életben, a baromfiudvarban életképtelennek bizonyulna) leendő egyetemisták ki voltak szolgáltatva katonatársaik otromba tréfáinak, önkényeskedéseinek. Megalázó helyzetüket súlyosbította a hivatásos tisztek jó esetben közömbös, de gyakrabban ellenséges magatartása.

Ocsenás Péter írása azért emelkedik ki a világhálón szép számban fellelhető katonatörténetek közül, mert rendkívül szuggesztíven, olvasmányos stílusban fogalmazza meg mondandóját. **Ocsenás Péter** személyes szenvedéstörténete egész nemzedékek közös élménye: a Magyar Néphadsereg (és az egész politikai rendszer) bornírtságát kifejező alkotás. A kötet 2017. májusában jelent meg a Közalapítvány kiadványaként.

5. L. Simon László: *Körbejárni a hazát – Esszék*

Milyen feladatot ró ránk az a közösség, amelynek tagjai vagyunk? Az a vidék, az a táj, azok az utcák, lankák, dombok, amik közé születünk, amik között nevelkedtünk, világra eszmélünk? Amikor **L. Simon László** újra meg újra bejárja szülőföldjét, az ő megyéjét, az ő faluját,

az ő városát, az ő szűkebb és tágabb pátriáját, tudatosan keresi, kutatja a gyökereit. A gyökereit, amelyek mélyen belekapaszkodnak az ismerős, de mégis oly visszavonhatatlanul megváltozott tájba, ahol minden fűszálhoz, fához, kőhöz és téglához, családi, gyermek vagy serdülőkori élményei kötik. Ez a kötet a kötelékekről szól. Azokról az eltéphetetlen szájakról, amik tradíciókká fonják a múltat, amik összekötnek bennünket elődeinkkel és utódainkkal. Amikben magukra ismernének déd- sőt ükszüleink is, ha itt lennének közöttünk, és amit nemcsak feladatunk, de kötelességünk is áthagyományozni utódainkra. **L. Simon László** politikus, író esszékötetében tizenöt évnyi munkájáról számol be, válogatott írásai és beszédei segítségével. A könyv a Közalapítvány gondozásában, a 88. Ünnepi Könyvhétre jelent meg.

6. Békés Márton: Gerillaháború – A fegyveres felkelés elmélete és gyakorlata

Mostanra nemcsak a háború természete, hanem szerepe is megváltozott. A fegyveres konfliktusok többsége nem államok között, hanem államokon belül zajlik, a csatatér pedig egyre inkább a város lesz. De továbbra is aktuális a napóleoni háborúk idején megjelent kivételes alak: a gerilla. A folyamatosan mozgó, „üss és fuss” taktikát alkalmazó gerilla-hadviselés csak látszólag szertelen és ötletszerű. Hosszú hagyománya, gazdag elmélete és eredményes gyakorlata van. A gerilla kiérlelt taktikával és következetes stratégiával rendelkezik, amely a vendéi katolikus parasztfelkeléstől az IRA függetlenségi háborúján át napjaink kurd fegyveres önvédelméig már számtalanszor bizonyított. A gerillaháború a semmiből keletkezik, gyakran ölti népfelkelés formáját, harcosai forradalmi háborúban edződnek. Nem volt ez másként Budapesten sem – 1956-ban.

Ez a könyv használati utasítás. Gyakorlati felvilágosítást nyújt a gerilla-hadviseléshez, úgy is mondhatnánk: „útmutatást a fegyverfogáshoz” (Blanqui). Ugyanis, mint minden gerilla-hadviselésről szóló szöveg, amellelt, hogy ismerteti annak történeti kialakulását és alakváltozásait, eközben akarva-akaratlanul a taktikájáról, időnként akár harceljárás-szintű lépéseiről is beszél. Ezért a gerilláról szóló mégoly ártatlan könyv is harci kiskaté. **Békés Márton** történész, politológus kötete a 88. Ünnepi Könyvhétre jelent meg a Közalapítvány gondozásában.

7. Gerő András: Elsőpró kisebbség

A Közalapítvány **Gerő András** néhány évtizeddel ezelőtt megjelent könyvét átdolgozott, javított formában jelentette meg. Az írás a Monarchia Magyarországnak népképviselését és a korszak választásait vizsgálja. Ez a népképviselés az idők során kiüresedett, mert csak és kizárólag a kiegyezései politikai rendszer fenntartását szolgálta. A kiüresedés nem korlátozódott a választásokra és a parlamentre, hanem az embereken is nyomot hagyott: atmoszférát, közérkölcset, politikai magatartásformát teremtett, vagyis a modern magyar politikai kultúra egészére rányomta bélyegét. A kiadvány a Közalapítvány és a Habsburg Történeti Intézet kiadásában jelent meg.

8. Kormos Valéria: A végtelen foglyai – Magyar nők szovjet rabságban (1945-1947)

A *végtelen foglyai – Magyar nők szovjet rabságban (1945-1947)* című kötet főbb szereplői olyan asszonyok, akik megszenvedték közelmúltunk történelmét, és jobb időkben sem volt mindig jó soruk. Ők azok a túlélők, akiket 1945 telén több ezer társukkal együtt hurcoltak el Magyarországról, jobbra németes nevük miatt. Elvegyítették őket a Sztálin kegyéből szabadott férfi hadifoglyok közé. A Donyec-medence szénbányái, Baskíria olajmezői, Grúzia

érchasznosítói szívták el életerejüket, a lágerélet roncsolta emberi mivoltukat. Számokkal jeölték őket, így volt reményük arra, hogy ha ott halnak meg, valamilyen lajstromban csak lesz nyomuk. Az útközben elveszítetteknek ennyi sem jutott. Hogy a névtelen áldozatokról tud valamit az utókor, a történészek munkája mellett, a túlélők emlékezetének és igazságvágyának köszönhető. **Kormos Valéria** író, publicista 2001-ben már kiadott könyvét újabb történetekkel bővítve jelentette meg a Közalapítvány 2017 májusában, a Gulág Emlékév keretében.

9. A magyar szabadság éve – Emlékvékönyv

Magyarország kormánya az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulóján Emlékvévet hirdetett, és a Magyar Szabadság Évének méltó megszervezésével az 1956-os Emlékbizottságot bízta meg. A több mint másfél éves programsorozat célja az volt, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc hősei negyedszázaddal a rendszerváltoztatás után végre elfoglalhassák méltó helyüket nemzeti emlékezetünkben. Az Emlékbizottság megbízásából megjelentetett reprezentatív emlékalbum méltó módon foglalja össze az Emlékvé eseményeit, hatvan év után fejet hajtva a pesti srácok és lányok bátorsága előtt és köszönetet mondva nekik. Ahogy azoknak a külföldieknek is, akik segítettek, befogadták és támogatták menekülésre kényszerített honfitársainkat. A **Rodics Eszter**, **Szabó László** és **Tallai Gábor** által írt-szerkesztett kiadvány kereskedelmi forgalomba nem kerül. (Lásd még: IV. fejezet, 30. oldal)

10. Schmidt Mária: Nyelv és szabadság

Mint mindig, most is a nyelvvel kezdődött minden. A nyelv kisajátítása, erőszakos birtokbavétele oda vezetett, hogy félelmetes távolságba kerültünk a valóságtól. Nincsen ennél súlyosabb krízis. Aki megpróbál kitörni a féligazságok, a mesterséges gondolat kísérletek szorításából nem kevesebbet kockáztat, mint a kiűzetést a hazugságok paradicsomából. Igaz, néhány év-tized, évszázad múlva hivatkozási alap lehet, de a szétesett jelen foglyai *itt* és *most* irgalom nélkül igyekeznek leszámolni vele. **Schmidt Mária** jelen könyvével most is kockázatot vállal. Ironikus hitvallása szerint *nincs választása, a tét a szabadság*. Az esszékötet december első heteiben kerül a könyvesboltokba, angol nyelvű kiadása folyamatban van.

11. Frank Füredi: A célkeresztben: Magyarország

Füredi Ferenc szüleivel 1956-ban kilenc évesen hagyta el Magyarországot, majd Kanadában és Angliában végezte tanulmányait. Az immáron *Frank Füredi* néven számos nagyhatású tanulmányt, könyvet jegyző szociológus professzor nem kevesebbet állít, mint hogy a keresztes háborúkat megidéző kegyetlen kultúrharc zajlik Európában. A szemben álló felek nem köthetnek konszenzuson alapuló „békét”, mert küzdelmük kulturális értékekről, identitásról, vagyis a puszta létezésről szól. Szólásszabadság versus politikailag korrekt véleménydiktatúra. Keresztény értékek és hagyomány versus ateista, relativista leszámolás a több ezer éves európai kultúrával. Nemzetállami eszme versus nemzetállamok fölötti föderatív, birodalmi gondolat. A célkeresztbe érzékelhetően Magyarország került. Az Angliában élő szociológus professzor **Frank Füredi** angol nyelven írt munkája elsőként magyarul a Közalapítvány gondozásában jelenik meg 2017 decemberében.

2) Megjelentetés előtt álló és tervezett kiadványaink

1. Markó György: A pesti Rambo

Markó György ebben az 1956-os forradalom és szabadságharc történetéből készült esettanulmány-kötetben konferenciákon elhangzott előadásainak szerkesztett változatait, illetve az elmúlt években folytatott kutatásainak eredményeit rendezte sajtó alá. Van köztük „klasszikus” tanulmány, ahogyan a forradalom leverését követő megtorlás állambiztonsági nyomozati munkáját némileg új szempontok szerint elemző írás. De a szerző maga is nyomozott: többek között korabeli fényképeken szereplő személyeknek eredt nyomába, azonosításuk terén azonban nem mindig járt teljes sikerrel. A könyv szereplői leginkább a társadalom peremére sodródott antihősök, akik egy forradalom kulisszái között sem tudtak kitörni hátrányos helyzetükből. Egy forradalom fegyveres harcait azonban általában nem egyetemi tanárok, hanem az utca egyszerű gyermekei vívják. Vélhetően a legnagyobb vihart – semmiképpen sem a történelem szakmában, sokkal inkább a politikai életben – egy később igencsak sikeres pályát befutott görög emigráns és a magyar állambiztonság kapcsolatát bemutató tanulmány fogja kiváltani. A szerző az Olvasó döntésére bízta, hogy az illető a megtorlás folyamatában áldozat vagy tettes volt-e, esetleg mindkettő. Markó György esettanulmánya a Közalapítvány gondozásában jelenik meg.

2. Révész Judit: A pedagógus professzió – Tanulmány a pedagógusok kollektív mobilitási esélyeiről

A Közalapítvány gondozásában megjelenő könyv címe szerint ugyan a tanári professzióról szól, a szerző azonban jóval szélesebb alapokról közelíti meg témáját, igen izgalmas filozófiai, társadalomlélektani kérdéseket feszegetve. Az egyén és közösség, az önmegvalósítás és gyakorlatközösségekben való részvétel dualitásának sajátosságait elemzi. Érdeklődése a professzióval összefüggő számos, aktuális részletkérdés irányába is elvezeti az olvasót: a mai iskola szerkezete, a képzés tartalma mennyiben nem felel meg a személyiségfejlődés optimális követelményeinek, a pedagógusok képzésében és továbbképzésében milyen változtatásokra lenne szükség. A kötet a pedagógusok és pedagógusképzők széles körén kívül a filozófia, a társadalomlélektan, illetve a szociológia iránt érdeklődő értelmiségieknek és az oktatás valós problémái iránt magukat érzékenyíteni kívánó-hajlandó oktatáspolitikusoknak egyaránt ajánlott. **Révész Judit** az ELTE Angol Tanárképző Központ munkatársa volt annak alapításától megszűnéséig.

3. Galló Béla: Mindig a haza – Szili Katalin pályáiva

Szili Katalin, az egyik legnépszerűbb magyar politikus 2010-ben szakított pártjával. De vajon mivel szakított az MSZP, hogy ez bekövetkezhetett? Erre keresi a választ az esszé, immár kellő időtávlatból követve végig az MSZMP-ből kinövő szocialisták és Szili Katalin történetét. Politikusi arcélek – többek között **Kádár Jánosé, Grósz Károlyé, Pozsgay Imrée, Horn Gyuláé, Németh Miklóse, Kovács Lászlóé, Medgyessy Péteré** és **Gyurcsány Ferencé** – villannak fel benne, olyanoké, akik meghatározták ezt a folyamatot. Szili Katalin maga is megszólal,

megrázza saját pályáivét, nem kerülve meg azt a kérdést sem, miért nem lett alternatíva-képző erő az a nemzeti elkötelezettségű, s egyben a világra nyitott szellemiségű baloldaliság, amelyet az MSZP vezetésében – kevesek közt – ő is képviselt. **Galló Béla** a politikai tudományok kandidátusa, publicista jelen esszékötete a Közalapítvány támogatásával hamarosan nyomdába kerül.

4. Vándor Ferenc: Szibériai napló (munkacím)

Vándor Ferenc 1915 és 1920 között írott feljegyzései, amelyek 1917-től hadifogolynaplóvá alakulnak, tényszerűen, napról napra nyomon követik a Habarovszkba, később Krasznoj Rjecsckára elhurcolt magyar hadifoglyok („plenik”) hétköznapijait. Bejegyzései arról árulkodnak, hogy amilyen mohón, minden lehetőséget megragadva kapaszkodnak az életbe, legalább akkora érdeklődéssel figyelik a történelmi események alakulását is. E két szempont végigvonul a közel öt évet átfogó nyolc füzetben, mintha a szerzőjük eleve hírmondója akart volna lenni a hadifogságnak. A keserűség és honvágy mellett talán a kíváncsiság jellemzi leginkább ezeket a szövegeket. Hol vagyunk, kik élnek itt, milyen látnivalók vannak, hogyan lehet elviselhetővé tenni a fogságot. A magyar pleni szemfüles: kertet csinál, színházat, nyomdát, mozit. Kabarét ír, előadja, operetthez tervez díszletet. Éhségsztrájkot szervez, ha elviselhetetlen a kosztolás. Szánkózni tanul, majd úszni az Usszuriban. És mindezek mellett várja a sokszor hónapokig távol maradó postát, mert hol egy hidat, hol egy távíróoszlopokat robbantanak fel a bolsevikok. Szibéria egy örökkön változó terep. A hadifogolytábor folyton gazdát cserél. A gázsit az oroszok, majd az amerikaiak, végül a japánok adják. Van, hogy nem jön gázsit, ha késik a békekötés. A magyar pleni türelmesen várja Magyarország stabilizálódását. A könyv alapja sokáig dobozban várt a kiadásra, a naplójegyzetek mellett korabeli fényképek, aprónyomtatványok, rajzok, versek kerültek feldolgozásra. A kötet a maga nemében egyedülálló, történelmi forrásként is hasznosítható memoár.

5. Paul Hollander: Society, politics and human nature (selected writings) – antológia

Paul Hollander politikai szociológus, eszmetörténész, a Massachusetts-i Egyetem professzor emeritusa, a Harvard Egyetem munkatársa, aki 1956 novemberében hagyta el Magyarországot. Számos könyv szerzője, szerkesztője. Az előkészület alatt álló antológia válogatott írásai megvilágítják a hidegháborús amerikai és nyugati baloldali értelmiség kommunizmus bűnei iránti érzéketlenségét. Az írások teljes képet adnak szakmai érdeklődéséről, amelyek között megtaláljuk a szovjet kommunizmust, az értelmiségiek és politika kapcsolatát, a politikai szélsőségeket és magyar, valamint önéletrajzi témákat. Hollander megvizsgálja magán- és szakmai életének vetületeit, különös tekintettel a magyarországi náci- és szovjetbarát politikai rendszerekben szerzett saját tapasztalataira. A szerző a II. világháború, a zsidóüldözés, a kommunizmus és az '56-os forradalom résztvevő tanúja, így nézőpontja és állásfoglalása személyes tapasztalataiban gyökerezik.

6. Roger Scruton: Fools, frauds and firebrands – Thinkers of the new left

Az angol konzervatív filozófus, politológus, esztéta **Roger Scruton** könyve először 2015-ben jelent meg a Bloomsbury gondozásában. A Közalapítvány már a fordítói jogok birtokában tervezi a kötet magyar nyelvű kiadását.

7. Emil Constantinescu: Ideje a rombolásnak, ideje az építésnek

Az *Ideje a rombolásnak, ideje az építésnek* tetralógia olyan mű, amelyre hivatkozni fognak az eljövendőekben a román és a nemzetközi könyvpiacra is. A 2002. október 5-én a bukaresti Atheneul Romanban rendezett könyvbemutatóra több mint kétezren jelentek meg, valósággal megostromolva a hangversenytermet, ahol a román kultúra jeles személyiségei méltatták **Emil Constantinescu**, politikus, volt köztársasági elnök naplóföljegyzéseinek terjedelmes kötetét, mely dokumentumkönyv és politikai enciklopédia is egyaránt. A kötet szerkesztés alatt áll, magyar nyelvű megjelenését a Közalapítvány egy sorozat harmadik kiadványaként tervezi, **Bernhard Vogel**: *Légy bátor, polgár!*, valamint **Janez Janša**: *Lövészárkok* című művek mellett.

8. Gertrude Himmelfarb: Egy nemzet, két kultúra

Korunk egyik legtisztéletreméltóbb történésze és kultúrkritikusa írta ezt a tágas szemléletű tanulmánykötetet, amely az amerikai társadalmat két oldalra osztó szakadékról, az osztályok, az etnikai, a politikai, valamint az osztályok és nemek közötti választóvonalakról szól. Az egyik oldal a köztársasági erény hagyományának örököse, a másik az 1960-as évek végének ellenkultúráját vallja magáénak. **Gertrud Himmelfarb** szerint az utóbbi vált napjaink domináns kultúrájává – különösen az egyetemeken, a sajtóban, a televízióban és a filmek világában –, ám ez az „ellenzéki kultúra” továbbra is kiemelten kezeli a családot, a civil társadalmat, a nemi erkölcs, a magánélet és a hazafiság értékeit.

Az **Egy nemzet, két kultúra** azt kutatja, hol a helye a vallásnak, a családnak és a törvénynek az amerikaiak életében, és arra a következtetésre jut, hogy bár sok jogos panasz merülhet fel a kormányzattal szemben, mégsem érdemes törvénytelennek tekinteni azt. **Gertrud Himmelfarb** demokratikus gyógymódot javasol a demokratikus társadalom kulturális zavaraira, és úgy találja, hogy tiszteletet érdemelnek az amerikaiak, amiért „egy ország” tudtak maradni, még akkor is, ha „két kultúrára” szakadtak szét. A könyv elsőként 2001 januárjában jelent meg a First Vintage Kiadó gondozásában. A Közalapítvány 2016-ban elkészítette a magyar fordítást, az utómunkák még folyamatban vannak.

9. A béke első hónapja Magyarországon (1918. november 3. – 1918. december 3.)

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság és a Habsburg Történelmi Intézet kiadásában megjelent kötet bizonyos értelemben folytatása egy előző kiadványnak. (*Merénylettől hadüzenetig – A béke utolsó hónapja a Monarchia Magyarországon [1914. június 28. – 1914. július 28.]*) Amíg azonban a korábbi kötet a békéből a háborúba való átmeneti időszak sajtóanyagának áttekintését tartalmazta, a jelenlegi kötet azt mutatja be, mi jellemezte Magyarországot a háborút követő béke első hónapjában, ami jószerivel a politikai értelemben vett XX. század kezdete is volt. A szövegek válogatásánál törekedtünk arra, hogy gyűjteményünk lehetőség

szerint tükrözze azokat a véleményeket, nézőpontokat, amelyek markánsan jellemezték a kor közgondolkodását. A kötetet Gerő András szerkesztette.

10. Mária Terézia, a magyarok királynője

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, a Habsburg Történeti Intézet és a Magyar Nemzeti Múzeum *Mária Terézia, a magyarok királynője* című rendezvényével kívánt megemlékezni Mária Terézia születésének 300. évfordulójáról, történelmi szerepéről és jelentőségéről – elsősorban magyar szempontból. A rendezvény helyszíne a Magyar Nemzeti Múzeum Díszterme volt. Kötetünkben a konferencián elhangzott köszöntők és előadások olvashatók. Köszöntőt mondott **Gerő András** a Habsburg Történeti Intézet igazgatója, a CEU professzora és **Tomka Gábor** a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgató-helyettese. A kötet tanulmányainak szerzői: **Schmidt Mária, Poór János, Kelényi György Kökényesi Zsolt, Barta János, Vajnági Márta, Soós István Krász Lilla**. A könyvet **Gerő András** szerkesztette. (A konferenciáról bővebben: IV. fejezet, 4. pont, 41. oldal)

V.

A KÖZALAPÍTVÁNY KOMMUNIKÁCIÓJA

1) Általános sajtójelenlét

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány kommunikációját 2017-ben is kommunikációs stáb segítette, amely hetente áttekintette és megvitatta a legfontosabb teendőket, illetve értékelt az előző hét munkáját. Feladata volt, hogy a Közalapítvány felületein (közösségi média, honlapok, Schmidt Mária főigazgató asszony blogja, közösségi oldala stb.) felhívja a figyelmet a különböző intézetek rendezvényeire, programjaira, összehangolja a kommunikációt a társszervező intézményekkel, illetve megszervezze a médiaszerepléseket és kiszolgálja a folyamatos médiaérdeklődést.

1. Az 1956-os Emlékév kommunikációja

Az év első felében indult a **Kommunizmus Áldozatainak Emléknapjához** kapcsolódó kommunikációs kampány, amelynek keretében február közepétől március közepéig a magyarországi média kiemelt felületein láthatta a nagyközönség az '56-os Emlékév kreatív anyagait, többek között filmeket, sajtóhirdetéseket, óriásplakátokat. A kampány elsődleges célcsoportja a fiatalok és a fiatal felnőttek voltak, mivel ők nem élték át a forradalmat és nem is tanultak róla, alig rendelkeznek információval, vagy egyáltalán nem tudnak semmit a magyar történelemnek erről a sorsfordító időszakáról.

Az évfordulóhoz kapcsolódó médiakampány (imázsfilm, rádiószpot, óriásplakát, nyomtatott hirdetés) minden olyan háztartást elért, ahol 18 és 65 éves kor közöttiek élnek. A belföldi kampány rendkívül hatékony volt, láthatóságában túlszárnyalta az azonos periódusban futó kereskedelmi kampányokat, számos kommunikációs eszközt alkalmazva a kommunikációs célok eléréséhez. Az intenzív médiakampány egy általános imázskommunikációval indult, melynek célja az volt, hogy felhívjuk a nagyközönség figyelmét az 1956-os forradalmat követő megtorlás kegyetlenségeire, illetve az áldozatok számára.

A nyomtatott sajtóban 24 db hirdetés megjelenítése során összesen 240 400 kontaktus jött létre a kampány két hete alatt. A hirdetés fővárosi, országos, megyei napi- és hetilapokban (Magyar Idők, Népszava, Figyelő, Hetek Magazin, Demokrata, Napló, Zalai Hírlap, Vas Népe, Fejér Megyei Hírlap, Dunaújvárosi Hírlap) egyaránt megjelent.

A kampány során a televíziós jelenlét volt a legerősebb. A TV-kampány során, a 3 db 30 másodperces „Sosem felejtjük el” című imázsfilm összesen tíz csatornán (TV2, Szuper TV2, Mozi+, ATV, M1, M2, M3, M4, M5, Duna Televízió) futott hét napon keresztül. A három szpot összesen 104 alkalommal került adásba, együttesen 4 373 309 főt érve el a négy évesnél idősebb korosztály körében.

A közterületi kampány során összesen 30 óriásplakát került kihelyezésre a fővárosban és a megyeszékhelyeken. Elért célcsoport: 1.422.160 fő. Kontaktusszám: 28.698.589.

A kampányhoz 30 másodperces társadalmi célú rádióspot is készült, amelyet a vezető budapesti és országos rádiók (Kossuth Rádió, Rádió1, Klubrádió, Karc FM) sugároztak összesen 73 alkalommal. A rádióspotokat átlagosan 18 alkalommal hallhatta a célcsoport. Összes elérés: 2.641.000 fő. A kampány TCR-videóit az 1956-os Emlékév hivatalos weboldalán felváltva reklámoztuk, mintegy három hetes időintervallumban.

A célcsoport eléréséhez nagyon fontos eleme volt a kampánynak a közösségi média, amelyet az alábbiakban használtunk fel. A „*Sosem felejtjük el*” című imázsfilmjeink és az 1956-os Emlékév Facebook oldalán megvalósult videóhirdetések összesen 400.859 megtekintést, a képes-szöveges hirdetések 81.498 megtekintést eredményeztek.

Az 1956-os Emlékév hivatalos Facebook oldalán közzétettük a Terror Háza Múzeum „Egy akaraton 1956–2016” című időszaki kiállításáról készült werkfilmét. Megtekintések száma: 176.102.

Az 1956-os Emlékév hivatalos Facebook oldalán folyamatosan promotáltuk a Budapest Anygala című képregényt. Videóhirdetésekkel: összesen 9048 megtekintés, szöveges-képes bejegyzésekkel: összesen 11.797 elérés.

A magyarországi média kiemelt felületein (elektronikus sajtó – televízió, online) 2017. június 9-16 között nagyszabású hirdetési kampány keretében promotáltuk az Emlékév „Padlás” című társadalmi célú reklámfilmjeit. Az intenzív médiakampány elsődleges célcsoportja a fiatalok és a fiatal felnőttek voltak.

A TV-kampány részeként 3 db 30 másodperces, 1 db 60 másodperces, illetve 1 db 90 másodperces TCR futott nyolc napon keresztül, összesen 20 országos és helyi (hiperlokális) csatornán (TV2, Mozi+, Prime, FEM3, M1, M3, M4 Sport, Duna Televízió, Ozone TV, Life TV, ATV, Echo TV, 7. TV, Debreceni Városi TV, Zalaegerszegi Televízió, Tatai TV, Fehérvár TV, VKC TV, Szentendre TV, Miskolci Televízió). Az öt szpot a nyolc nap alatt, különböző időszakokban sugározva összesen 751 alkalommal került adásba, együttesen közel 24 millió főt érve el.

Az öt reklámfilm online hirdetési felületeken – összesen 12 weboldalon (origo.hu, tv2.hu, fem3.hu, supertv2.hu, moziplusztv.hu, izaauratv.hu, tv2csoport.hu/prime, zenebutik.tv, chilitv.tv, tenyek.hu, humorplusz.hu, spilertv.hu) jelent meg, a legkülönbözőbb korcsoportokhoz, kiemelten a fiatalabb generációkhoz juttatva el az 1956-os Emlékév fő üzeneteit. Az öt szpot összesen közel két és félmillió, azaz konkrétan: 2 449 269 oldalletöltést generált. Interakciók (áttekintések) száma összesen: 6257.

A reklámfilmeket az 1956-os Emlékév hivatalos Facebook oldalán is meghirdettük. A hirdetéseket összesen 232 000-en tekintették meg. Elérések száma: 323 882 fő.

Az 1956-os Emlékév zárókonferenciájára 2017. június 16-án az Országház Felsőházi termében került sor, azt követően pedig a Városligetben megrendezett Egy szabad országért fesztiválon családi és gyerekprogramok, koncertek és utcabál várta az ünneplőket. Mindkét eseményről a Sajtóosztály összefoglaló videókat készített. Dr. Schmidt Mária, az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére koordinálásáért felelős kormánybiztos a konferenciát követően interjút adott az M1 Ma este, a Tv2 Mokka, valamint a Kossuth Rádió Gondolatjel című műsorában a 60-ik évfordulóról.

Az 1956-os Emlékév hivatalos Facebook oldalán a nyár folyamán is promotáltuk a Budapest Angyala című képregényt. A HybridArt Space Galériában megrendezett, A képregény angyalai című tárlat megnyitójára a Budapest Angyala című '56-os képregény alkotói, Tallai Gábor forgatókönyvíró és Futaki Attila rajzoló jelenlétében került sor. (Az esemény az 1956-os Emlékév Facebook-oldalán több mint 5000 fős elérést produkált.) Az 1956-os Emlékév képregénye a háromnapos Brüsszeli Képregény Fesztiválon is bemutatkozott. A Balassi Intézet meghívására Békés Márton, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója, valamint a világhírű magyar képregényrajzoló, Futaki Attila mesélt a kötetről. (Az esemény az 1956-os Emlékév Facebook-oldalán közel 1500 fős elérést produkált.)

2. A Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapja kommunikációja

Áprilisban, a Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapja alkalmából készített társadalmi célú reklámvideókat a közmédia és a kereskedelmi médiumok (M1, Duna TV, Kossuth Rádió, TV2, Echo TV, ATV) egyaránt sugározták. Az MTVA legnagyobb nézettségű televíziós felületein, az M1-en és Duna TV-n összesen 20 alkalommal, a leghallgatottabb közszolgálati rádiós csatornán, a Kossuth Rádióban kilenc alkalommal volt látható, hallható a hirdetés. A TV2 8, az Echo TV 20, az ATV 7 alkalommal sugározta a szpotot.

A TCR-videó a Terror Háza Múzeum honlapján egy héten át kiemelt helyen, fővideóként szerepelt. A Terror Háza Múzeum Facebook oldalán való videó-, illetve szöveges-képes hirdetések összesen 29.108 megtekintést eredményeztek.

3. A Terror Háza Múzeum kommunikációja

A 2017-es év során számos kulturális program (kerekasztal-beszélgetés, könyvbemutató) volt a Terror Háza Múzeumban, jelentős politikai és közéleti személyek részvételével, amely rendezvényeket kiemelt médiaérdeklődés kísérte. Ilyen volt például februárban a „Mi az a trumpizmus?” című kerekasztal-beszélgetés és az Egy akaraton című kiállítás új filmjeinek a bemutatója, márciusban a *Budapest Angyala* című kötet bemutatója, májusban pedig a *CEU-vita* című kerekasztal beszélgetés. Az eseményekről a Sajtóosztály összefoglaló videókat készített.

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány jóvoltából a 88. Ünnepi Könyvhéten L. **Simon László, Békés Márton, Gerő András, Kormos Valéria** és

Ocsenás Péter legújabb műveit vehették kézbe az olvasók. A rendezvényen is bemutatkozott a **Futaki Attila – Tallai Gábor** szerzőpáros nevéhez köthető '56-os képregény, a *Budapest Angyala*. A rendezvényen a Sajtóosztály valamennyi szerzővel videóinterjút készített, az eseményről pedig összefoglaló videót készített.

A Múzeumok Éjszakáján, 2017. június 24-én este hattól hajnali kettő óráig fogadtuk az érdeklődőket a Terror Háza Múzeumban. A látogatókat állandó kiállításunk mellett Rendhagyó történelemórákkal vártuk, melyeken az 1956-os forradalomról és szabadságharcról, annak hőseiről, a harcokat megörökítő fotósokról, illetve a forradalom leverését követő megtorlásról szóló előadásokat hallgathattak meg. Az eseményről a Sajtóosztály összefoglaló videót készített.

A Totalitárius Diktatúrák Áldozatainak Európai Emléknapja alkalmából szervezett megemlékezés 2017. augusztus 23-án, a Kossuth téren kezdődött, majd emléksétával folytatódott, több száz megemlékező sétált át a Terror Háza Múzeumhoz, ahol ünnepi beszédet mondott **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere és **Hámori József** akadémikus, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professzora. Az esemény zárásaként a résztvevők koszorút helyeztek el és gyertyát gyújtottak a diktatórikus rendszerek áldozatainak tiszteletére, majd az érdeklődők a Terror Háza Múzeumban premier előtti vetítésen a kádár.com című filmet tekinthették meg. Az eseményről a Sajtóosztály összefoglaló videót készített.

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, a Habsburg Történelmi Intézet és a Magyar Nemzeti Múzeum a „*Mária Terézia, a magyarok királynője*” című konferenciával emlékezett meg 2017. szeptember 28-án Mária Terézia születésének 300. évfordulójáról, történelmi szerepéről és jelentőségéről. Az eseményről a Sajtóosztály összefoglaló videót készített.

Október 23-a kapcsán idén is rendhagyó történelemórákkal fogadtuk az elmúlt évszázad eseményei iránt érdeklődő felsősöket és gimnazistákat. Az ünnepet megelőző napokban történelemszeink érdekesítő előadásokon mutatták be az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseit, a forradalom leverését követő megtorlás bűnöseit, sőt a kommunizmus szempontjából sorsfordítónak számító 1917-es év eseményeiről is szó esett. A rendhagyó történelemóránkon 4 nap alatt 50 diákcsoport, közel 1700 diák és pedagógus vett részt. A tanulók és kísérőtanáraik Székesfehérvárról, Debrecenből, Nagykátáról, Dunakeszről, Ceglédre, Makóra, Gyergyóból és budapesti általános- és középiskolákból érkeztek. Az eseményről a Sajtóosztály összefoglaló videót készített, amelyben tanulók és tanáraik is megszólalnak.

Óriási sajtóérdeklődés kísérte az október 23-ai, Terror Háza Múzeum előtti állami rendezvényt, amelyen beszédet mondott **Orbán Viktor** miniszterelnök és **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója. Az eső és az ítéletidő ellenére mintegy tízezer ember gyűlt össze a Terror Háza Múzeumnál. Az ünneplők megtöltötték az Andrássy utat az Oktogontól a Vörösmarty utcáig. Az ünnepség keretében versek és dalok hangzottak el. Az ünnepséget követően fényfestéssel emlékeztek az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseire és áldozataira. Az eseményről a Sajtóosztály összefoglaló videót készített.

4. A Terror Háza Múzeum időszaki kiállításainak kommunikációja

Október 1-ig volt látogatható a Terror Háza Múzeum „*Egy akaraton 1956–2016*” című időszaki kiállítása, amit a Terror Háza Múzeum Facebook-oldalán meghirdettünk és három héten keresztül bejegyzésekkel erősítettünk. A hirdetést és a bejegyzéseket közel tízezren (konkrétan 9548-an) tekintették meg. A kiállítás VR technikával készült rövidfilmjei jelenleg a timelooper.com honlapon érhetők el és tölthetők le. A múzeum kisfilmjeire eddig a világ számos fővárosát bemutató alkalmazás felhasználóinak mintegy 10 százaléka volt kíváncsi.

Október 17. és november 5. között volt megtekinthető a Terror Háza Múzeum harmadik emeleti nagytermében **Varga Csaba** fotóművész „*56 Múlt és jelen – Képes időutazás*” című könyvének képeiből nyílt időszaki kiállítás. A tárlatról a sajtó részletesen beszámolt, 12 jelentős országos médium (újság, televízió, illetve hírportál) adott róla hírt. Az eseményről a Sajtóosztály összefoglaló videót készítettett.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom mítoszát, a bolsevik puccs valóságát és a száz évvel ezelőtt megszülető kommunista gyakorlat megvalósulását bemutató időszaki kiállítás nyílt 2017. november 7-én a Terror Háza Múzeumban, „*Az akció fedőneve: Lenin – Német pénzzel Oroszország ellen*” címmel. A tárlat megnyitójáról a sajtó részletesen beszámolt, 12 jelentős országos médium (újság, televízió, illetve hírportál) adott róla hírt. Az eseményről a Sajtóosztály összefoglaló videót készítettett.

5. A Kertész Imre Intézet kommunikációja

A Kertész Imre Intézet és a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány 2017. november 9-én, az irodalmi Nobel-, Kossuth-, Herder- és József Attila-díjas **Kertész Imre** születésének 88. évfordulóján emléktáblát avatott az író egykori lakóháza falán, Budapesten, a II. kerületi Török utca 3. szám alatt. Ugyanezen a napon, a Terror Háza Múzeumban a Kertész Imre Intézet tevékenységét bemutató sajtótájékoztatón **Schmidt Mária**, a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány főigazgatója, valamint **Hafner Zoltán**, a Kertész Imre Intézet igazgatója számolt be az indulás óta eltelt időszakról és az Intézet előtt álló feladatokról. Mindkét rendezvényről a sajtó részletesen beszámolt, 14 jelentős országos médium (újság, televízió, illetve hírportál) adott róluk hírt. Az eseményekről a Sajtóosztály összefoglaló videókat készítettett.

6. A V4-es magyar elnökséghez kapcsolódó programok kommunikációja

Magyarország Kormánya 2017 augusztusában arra kérte fel a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványt, hogy vegyen részt a 2017-2018. évi magyar V4-elnökség kulturális, tudományos és társadalmi programjainak megvalósításában.

A magyar V4-elnökség évében különböző kulturális programokra (kerekasztal-beszélgetések, kiállítások, díjátadók, stb.) kerül sor. A rendezvények helyszínei a Terror Háza Múzeum, illetve a Várkert Bazár voltak.

2) Weboldalak

1. Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság honlapjai

Az Emlékbizottság a XX. Század Intézetet többek között azzal bízta meg, hogy készítsen el egy centenáriumi honlapot (www.elsovilaghaboru.com). Az első világháború iránt érdeklődő közönséget megszólító ismeretterjesztő modul az első világháború eseménytörténetét, meghatározó alakjait, hőseit, a frontok és a hátszág világát bemutató tudományos-ismeretterjesztő honlap, amely a projekt teljes időtartama alatt folyamatosan bővül.

A tájékoztató modul a projektszervezetet, illetve a programsorozat elemeit ismerteti meg a nyilvánossággal, valamint ide kerültek fel a pályázati felhívások, amelyek lehetővé teszik a civil és önkormányzati szervezetek számára is, hogy bekapcsolódhassanak a megemlékezésekbe.

2013 júliusától kezdődött meg annak a projektszervezetnek a felépítése és működtetése, amely a célzott szervező- és kutatómunkán kívül korabeli fotók, visszaemlékezések és naplók gyűjtését végzi. A XX. Század Intézet felhívására beérkező magángyűjteményeket, anyagokat a kijelölt munkatársak elektronikus és papíralapú nyilvántartásba veszik, rendszerezik, és közreadják a centenáriumi honlap személyes archívumában. Link: www.elsovilaghaboru.com/tortenete/archives

A Centenárium Emlékbizottság honlapján rendszeresen hírt adunk a Frontmozi című rendezvénysorozatról (beszámoló, videó, képanyag), valamint cikkekkel frissítjük az oldalt. Az [elsovilaghaboru.com](http://www.elsovilaghaboru.com) honlapról elérhetőek az „Új világ született I. - Európai testvérháború 1914–1918” és az *Új világ született II. – A háború urai* című időszak kiállítások weboldalai.

2. A Közalapítvány honlapjai

A XX. Század Intézet, a XXI. Század Intézet, a Habsburg Történeti Intézet, a Kommunizmus-kutató Intézet, a Terror Háza Múzeum, valamint a Közalapítvány honlapja folyamatosan tájékoztatnak az új rendezvényekről, konferenciákról, filmvetítésekről. Emellett dokumentációs és archívumszerepet is ellátnak: programjainkról szöveges leírást, fotókat, összefoglalókat közölnek, illetve a látogatók megtekinthetik a különböző eseményekről készült videofelvételeket is. A honlapok tartalmát közösségimédia-felületeinken is ajánljuk, láthatóvá és elérhetővé tesszük az olvasók újabb köre számára. Ugyancsak elkészült és működik a 2017 januárjától működő Kertész Imre Intézet honlap első verziója. A Közalapítvány honlapjai heti rendszerességgel frissülnek.

3. Az 1956-os Emlékév honlapja

Az 1956-os Emlékévre való tekintettel a Kommunikációs Osztály feladatai közé tartozik az Emlékév honlapjának rendszeres frissítése a legfontosabb szöveges, képi és videotartalmak

elhelyezésével, valamint a beszámolók, dokumentációk közzétételével. A honlap friss tartalmait a közösségimédia-felületeinken is folyamatosan ajánlottuk, sok esetben hirdetéssel is megtámogatva.

4. A Kertész Imre Intézet honlapja

Az intézet honlapjára a Nobel-díjas író életével és munkásságával kapcsolatos, illetve műveire vonatkozó információk, hangfájlok kép- és videoanyagok, valamint az Intézettel kapcsolatos események, rendezvények összefoglaló videói kerülnek feltöltésre. Link: www.kerteszeintezet.hu

3) Egyéb online jelenlét

1. Wikipédia

A már elkészült Wikipédia-oldalaink frissítése mellett elérhetővé tesszük a nálunk szereplő előadók életrajzait is, amelyeknek angol változatait is elkészítjük, frissítjük.

2. Youtube

A **Terror Háza Múzeum** képviselteti magát a legnagyobb videómegosztó portálon is, amelyre interjúk, rendezvények, TCR-ek, időszaki kiállítások és különböző pályázatok videóit töltjük fel. Rendezvényeink felvételeinek publikálása mellett minden alkalommal rövid összefoglaló is készül az adott eseményről, amelyet honlapjainkon is közzéteszünk, illetve közösségi oldalainkon is kiadjunk. Az oldalra mostanáig 162-en iratkoztak fel, az oldal videóit 97 671-en, azaz közel százezren nézték meg. Link: www.youtube.com/user/TerrorHazaMuzeum

A **Magyar Forradalom 1956 Youtube** csatornájára mostanáig közel hatezren (5698 fő) iratkoztak fel, az oldal videóit több mint négy millióan tekintették meg. Az 1956-os Emlékév hivatalos dala változatlanul népszerű. Az „Egy szabad országért” című dal videóklipse 2017 novemberében már 3.928.144 megtekintéssel büszkélkedhet, ami rendkívül jelentős adatnak számít. Az 1956-os Emlékév imázsfilmjét több mint 31 ezren tekintették meg. Link: https://www.youtube.com/channel/UCR-Fw7oCcTUev_stN8zokiw/videos

Az **első világháborús** Youtube-csatornára rövid interjúk, konferenciák, rendezvények teljes terjedelmű felvételei, valamint azok összefoglalói kerülnek fel. Az oldalra több mint nyolcvan iratkoztak fel, és közel 38 ezren nézték meg a feltöltött videókat. Link: www.youtube.com/user/elsovilaghaboru

2017 novemberében létrejött a **Kertész Imre Intézet** Youtube csatornája, amelyen a Nobel-díjas író életével és munkásságával kapcsolatos hangfájlok és videoanyagok, illetve az Intézettel kapcsolatos események, rendezvények összefoglaló videói kerülnek majd feltöltésre. Link: https://www.youtube.com/channel/UCSWss1VNe5Lg-hr32-72qAg/videos?view_as=subscriber

3. Tumblr

2013 márciusában indult el a Terror Háza Múzeum Tumblr oldala, amely egy mikroblogok írására alkalmas felület. Szövegeket, fényképeket, videókat, linkeket, idézeteket és hangfelvételeket lehet megosztani egy rövid blogon keresztül. Az oldalra olyan képek, dokumentumok kerülnek fel, amelyeket más felhasználók készítettek a Múzeumról, vagy amelyek egy-egy adott közösséggel való kommunikáció szempontjából fontosak számunkra.

Link: www.terrorhaza.tumblr.com

4. Instagram

A Terror Háza Múzeum volt az első a magyarországi múzeumok sorában, amely csatlakozott ehhez a médiafelülethez. A Terror Háza Múzeum Instagram-oldalára elsősorban olyan képanyagokat töltünk fel, amelyek a múzeum állandó/időszaki kiállításairól, rendezvényeiről stb. készültek, illetve szervesen kapcsolódnak a múzeum kulturális programjaihoz. Az oldal rendszeresen frissül, jelenleg több mint 500 követője van. Link: www.instagram.com/terrorhaza

5. Facebook

A **Terror Háza Múzeum** Facebook-oldalán továbbra is meghatározott stratégia mentén zajlik a kommunikáció: folyamatos beszámolók a múzeumot érintő eseményekről (szöveg, kép, videó, hanganyag), cikkajánlók, történelmi visszaemlékezések, saját készítésű anyagok ajánlása. A Múzeum Facebook-oldalán kiemelten kommunikáltuk az „*Egy akaraton 1956-2016*” című időszaki kiállítást, az „*56 Múlt és jelen – képes időutazás*” című időszaki kiállítást, illetve jelenleg is kommunikáljuk „*Az akció fedőneve: Lenin – Német pénzzel Oroszország ellen*” című időszaki kiállítást. A Múzeum Facebook-oldalán szintén kiemelten kommunikáltuk az 1956-os Emlékév sajtótájékoztatóit illetve az egyéb sajtótájékoztatókat, amelyekre múzeumunkban került sor, az új kiadványaink megjelenését, a múzeumban megrendezett kerekasztal-beszélgetéseket, könyvbemutatókat, a különböző emléknapokat és a nemzeti ünnepnapokat. Az oldalt több mint 13 ezer ember kedveli, elsősorban a 18 és 24 év közötti korosztály. Link: www.facebook.com/terrorhazamuzeum

Schmidt Mária főigazgató asszony Facebook-oldalán továbbra is interjúk, előadások, cikkek, tanulmányok, illetve a személyéhez köthető hírek, képek, posztok megosztása történik. A legnépszerűbb posztok főigazgató asszony Látószög blogon közzétett publikációinak ajánlói, a V4-es magyar elnökség kulturális programjaival, illetve a Terror Háza Múzeum programjaival kapcsolatos bejegyzések, valamint az interjúajánlók. Az oldal kedvelőinek száma megközelíti a 4000 főt. Link: www.facebook.com/thm.schmidtmaria

Az **1956-os Emlékév** Facebook-oldalán az Emlékév eseményeit, illetve korabeli cikkeket, érdekességeket teszünk közzé az érdeklődők számára. A médiafelületen az 1956-os Emlékbi-zottság munkájával kapcsolatos információk, illetve a sajtótájékoztatók anyagai is megtalálhatók. Az oldalnak közel 19 ezer követője van. Link: www.facebook.com/magyarforradalom1956/

2013. november elején indult az **Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság** hivatalos Facebook-oldala, amelyet jelenleg több mint 3800-an követnek. Az oldal a CEB-bel kapcsolatos hírek, közlemények, pályázati felhívások közzétételén túl a nyertes pályázatoknak is megjelenési lehetőséget biztosít. A Facebook-oldalon folyamatosan bemutatjuk a pályázati forrásokból megújult emlékműveket, megjelent köteteket, megrendezett kiállításokat, konferenciákat. Az új pályázati szakaszban továbbra is lehetőséget biztosítunk a nyertes pályázóknak a megjelenésre. Az oldalon kiemelten kommunikáljuk a Frontmozi programsorozat eseményeit (ajánló és beszámoló), az első világháborúval kapcsolatos évfordulókat, személyeket, korabeli híreket/újságcikkeket. Link: www.facebook.com/elsovilaghaboru

A **Kommunizmuskutató Intézet**, a **XX. Század Intézet**, a **XXI. Század Intézet**, illetve a **Habsburg Történeti Intézet** Facebook-oldalai rendszeresen frissülnek. Az oldalakon az intézetekkel kapcsolatos hírek, események, programok és ezek ajánlói, fotó- illetve videó beszámolóí mellett a követők a korszakokkal/emblematikus személyekkel kapcsolatos híreket, érdekességeket is megtalálhatnak.

Link: www.facebook.com/kommunizmuskutato/

Link: www.facebook.com/xxszazadintezet

Link: www.facebook.com/xxiszzazadintezet

Link: www.facebook.com/habsburgintezet

A **Kertész Imre Intézet** Facebook oldala a tervek szerint hamarosan elindul.

6. Soundcloud

A Terror Háza Múzeum hivatalos Soundcloud csatornáján hanganyagok, rádiós szerepelések, interjúk találhatóak, amelyeket beszámolóink illusztrálására is felhasználunk. Az oldal rendszeresen frissül. Link: <https://soundcloud.com/terrorhaza>

7. Twitter

A Terror Háza Múzeum hivatalos Twitter csatornáját szinkronizáltuk a többi social media felülettel, így az érdeklődők, egy helyen követhetik az összes frissítést. Link: <https://twitter.com/terrorhaza>

VI.

A KÖZALAPÍTVÁNY ARCHÍVUMÁNAK TEVÉKENYSÉGE

1) Archívum

A Magyar Nemzeti Levéltár jogszabályban rögzített feladata a különböző Intézmények iratainak tervszerű begyűjtése, rendezése, tudományos igényű feldolgoása, raktározása és szükség esetén selejtezése. A Magyar Nemzeti Levéltár éppen ezért rendszeresen látogatja az intézmények irattárait, ellenőrzi az iratkezelés folyamatát, és a selejtezések szabályosságát. A levéltári ellenőrzés célja, a maradandó értékű iratok fennmaradásának és levéltárba kerülésének biztosítása annak érdekében, hogy a megőrzésre átvett dokumentumokból adatokat szolgáltatthasson, valamint, hogy a különböző hivatalos szervek, illetve állampolgárok részére az iratokat hozzáférhetővé és kutathatóvá tegye.

A Magyar Nemzeti Levéltár 2016 novemberében járt a Közalapítványnál, és az iratellenőrzésről készített jegyzőkönyvében javaslatot tett a több mint 100 iratfolyóméter iratot őrző Irattár rendezésére, valamint irattári jegyzék készítésére. Az Irattár rendezése, az iratok válogatása, selejtezése, savmentes irattári dobozokba helyezése, valamint az irattári jegyzék készítése 2017 januárja óta zajlik. Feldolgozásra került, és darabszintű, elektronikus fondjegyzék készült a következő hagyatékokról és iratgyűjteményekről:

1. Tankó Tibor hagyatéka

Tankó Tibor a Történelmi Igazságtétel Bizottság és a Történelmi Igazságtétel Bizottság Katonai Szekciója alapító tagja. 1995-ös nyugdíjazásáig vezérőrnagyi rangban a Köztársasági Elnöki Hivatal Katonai Irodája tanácsadója. A TIB-ben, valamint a KEH Katonai Irodájában folytatott tevékenységével kapcsolatos iratait fia, ifj. Tankó Tibor ajánlotta fel a Közalapítványnak.

2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után Ausztria Vorarlberg tartományában, táborokban lévő magyar emigránsokkal kapcsolatos iratok gyűjteménye

A Vorarlberger Landesregierung irattárából és a Vorarlberger Landesarchiv-ból gyűjtött iratok xerox másolatai. A gyűjtemény a táborokban tartózkodó magyar emigránsokkal foglalkozó osztrák hatóságok hivatalos levelezéseit, kimutatásait, névjegyzékeit tartalmazza.

3. A Magyar Partizán Szövetség anyaggyűjtése a magyar munkásmozgalomban részt vett személyekről

A Magyar Partizán Szövetség 1975-ben, „Magyarország felszabadulásának 30-ik évfordulója alkalmából” készített névjegyzékei és kimutatásai között a spanyol polgárháborúban, a francia és a belga ellenállási mozgalomban, vagy az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésében résztvevők névsorai is megtalálhatóak.

4. Zsindelyné Tüdős Klára kézírata

Zsindelyné Tüdős Klárát (férje, Zsindely Ferenc, Kállay Miklós kormányának kereskedelmi és közlekedésügyi minisztere) a Református Zsinat Lelkeszi Elnöke 1970-ben kérte fel a református egyházban végzet tevékenységének megírására. A visszaemlékezés „Kapcsolatom a Református Egyházzal és annak Urával” címmel sokáig kéziratban maradt, első ízben 1978-ban „Csizma az asztalon” címmel az Európai Protestáns Szabadegyetem gondozásában jelent meg Zürichben.

5. Domonkos István és Domonkos Péter hagyatéka

A hagyatéka Domonkos István és Domonkos Péter 1940-1944 között, munkaszolgálatuk idején szüleikkel folytatott levelezéseit tartalmazza.

2) Könyvtár

A Könyvtár évről évre gyarapszik, a beérkező könyvek katalogizálása folyamatos.

Iratkezelési Szabályzat

Elkészült a Közalapítvány új Iratkezelési Szabályzata, amit a Magyar Nemzeti Levéltár Módszertani, Továbbképzési és Iratkezelés-felügyeleti Koordinációs Osztálya 2017. október 30-án elfogadott.

VII.

A KÖZALAPÍTVÁNY INGATLANJAINAK MŰSZAKI ÁLLAPOTA – AZ ÜZEMELTETÉSI CSOPORT TEVÉKENYSÉGE

A Terror Háza Múzeum üzemelését biztosító géppark több mint 15 éves, így a múzeum teljes körű gépészeti és informatikai megújítása elkerülhetetlen. A szellőzés-, hűtés- és fűtőkorszerek gépészeti koncepciója és a javasolt ütemes megvalósítás költségbecslése 2016-ban készült el. A javasolt variációk költséghatékonyabb, olcsóbb üzemeltetést tesznek majd lehetővé. Az installációk ütemes felújítása megkezdődött. Ugyanakkor szükség van az épület külső és belső homlokzatának teljes felújítására is.

1) Üzemeltetés, javítás, fejlesztés és átalakítás**1. Terror Háza Múzeum****Karbantartási, fejlesztési és átalakítási tevékenységek**

- 2017-ben az üzemmenet folyamatos volt, az adott időszakban műszaki okból rendkívüli leállásra nem került sor.
- Az általános napi karbantartási és javítási munkák a műszaki előírásoknak és szabványoknak megfelelően kerültek elvégzésre. Az üzemeltetési csoport a bejelentett hibák, a saját napi hibalisták és a tervezett javítások listái alapján tevékenykedett. A javítási munkák nagy részét a fontossági sorrend és az anyagi lehetőségek alapján készülő ütemezés szerint, vállalkozók bevonásával végeztük. A vállalkozókkal végeztetett javítási munka volumene sokszorosa a saját létszámmal elvégezhető munkának. Az amortizáció miatt ugrásszerűen nő a szakmunkaigényes napi javítások száma. A szerződött karbantartó cégek éves ütemezés szerint végezték feladataikat. A 2017. évi karbantartási leállásra január 3. és 4. hetében került sor. A leállás nélkül végezhető felújítási munkák folyamatosan zajlanak.
- A múzeum üzemeltetése a folyamatosan és jelentősen változó műszaki jogszabályi környezetnek megfelelő. A szükséges változtatások elvégzése az üzemszerű működés akadályozása nélkül történik.
- A Közalapítvány telephelyein rendezett programok, események műszaki feltételeit minden esetben biztosítani tudtuk.
- A közterületi rendezvények, tartós közterület-foglalások valamennyi hatósági engedélyét folyamatosan, saját hatáskörben intézzük.
- A munkavédelmi kockázatértékelési dokumentációban leírt feladatokat folyamatosan végrehajtjuk.
- Az Aradi utcai raktárban a könyvállomány egy részét és a műszaki anyagokat elkülönítve tároljuk.
- A főbejárati gránit lépcső megrepedt függőleges lapjainak cseréje megtörtént.

- Az épületgépészeti rendszerek átalakítására kidolgozott terv I. ütemeként a III. emeleti tárgyalók friss levegővel való ellátása és korszerűbb hűtése megvalósult. Ehhez a padláson, a tetőn, a III. és IV. emeleten jelentős bontási és építési munkálatokat kellett elvégezni. Az átalakítás zajos részét a nagykarbantartás alatt, a kiépítési munkákat február és március hónapban végeztük el. Április elején sor került a sikeres próbaüzemre, a gépi szellőzés és a helyiségek hűtése az igényeknek megfelelően működik.
- Az aulában az „Áldozatok fala” felett megtörtént a belső szürke burkolat rögzítéseinek átvizsgálása és javítása.
- Az I. és II. emeleten két helyiségben lecseréltük a tönkrement, balesetveszélyessé vált mennyezeti süllyesztett lámpákat.
- A tetőjavítást elvégeztettük a gázfogadó helyiség bádogozott felépítménye mellett a beázási helyeken, azonban a kapcsolódó ereszcsonna átépítése, és a korrodált faszervezetek cseréje nem készült el a beérkezett árajánlatok túlzottan magas költségigénye miatt.
- A bádogozást jelenleg a beázások helyén javítjuk ki ideiglenes anyagokkal, de ez csak rövidtávon jelent megoldást.
- A kilazult üvegek újbóli rögzítése a homlokzati külső nyílászáróknál megtörtént.
- Ahol szükséges, folyamatosan végezzük a tisztasági festéseket.
- A kiállítási terekben – az anyagi korlátokon belül – folyamatosan zajlik a teremburkolatok cseréje, felújítása.
- A földszinten befejeződött az álmennyezeti tér feletti hűtőrendszer szelepeinek és flexibilis bekötéseinek cseréje, illetve átvizsgálása.

Az alábbi felsorolásban olyan javítások és felújítások szerepelnek, melyeknek felmérése és tervszintű előkészítése megtörtént. Ezeket az időszerű és szükséges munkákat a rendelkezésre álló lehetőségek szerint kívánjuk elvégezni:

- A nyár folyamán a műszaki osztály elkészítette egy átfogó gépészeti, elektromos és ehhez szorosan kapcsolódó belsőépítészeti felújítás költségbecslését.
- A 2014-től érvényes előírás szerint az R22-es hűtőközeg – a múzeum valamennyi gépészeti berendezését ilyenekkel építették meg – már nem alkalmazható. Jelenleg még két ilyen hűtőközeggel üzemelő gépünk van a szerverhelyiségekben. Cseréjük az anyagi lehetőségek szűkössége miatt legkésőbb az első meghibásodás alkalmával válik esedékessé a már bekért ajánlatok alapján.
- Az álmennyezetek feletti terek szelepeinek és flexibilis bekötéseinek felülvizsgálatát, cseréjét az I. és II. emeleten folytatni kell. A II. emeleti Nyilas terem és Kettős megszállás terem feletti hűtőrendszer felújítása lenne a legfontosabb.
- Az aula bepárásodott, megöregedett hőszigetelő üvegeit korszerűbb, hővédelemmel ellátott, jobb hőszigetelésű termékekre kell cserélni. Az erre vonatkozó ajánlatokat bekértük.
- A II. emeleten két, az I. emeleten is két terem világításának ledes korszerűsítése elkészült. Amennyiben lesz rá pénzügyi keret, a munka elvégezhető. Jelenleg ugyanis ezeken a helyeken nagy a karbantartási költség az elöregedett világítási megoldások miatt.

- A múzeum létesítésénél a nyílászárókat nem kellő színvonalon újíították fel. A vasalatok rossz állapotban vannak, az ajtók és ablakok nem zárhatók rendesen. A külső ablakokban az üveg rögzítései már nem megfelelők, felújítandók. Jelenleg eseti javításokat végzünk. A teljes homlokzat-felújítás részeként legalább a külső nyílászáró szárnyakat fel kellene újítani, vagy ki kellene cserélni.
- Az utcai homlokzati párkány veszélytelenítése miatt kifeszített biztonsági szövethálo kötelező éves felülvizsgálata előkészítésre került. Ha lesz rá fedezet, indulhat a munka.
- A homlokzati festés elöregedett, a vakolatok repedezettek, az ablakok körüli díszek gipsz pótlásai megrepedtek, a felületek felújítása esedékes. A földszinti rész kőműves javítása 2016-ban elkészült. A teljes átvizsgálás, felső párkány-javítás, nyílászáró-felújítás esedékes. Első ütemben részletes állapotfelmérésen alapuló felújítási terv készítése szükséges. Ez alapján írható ki a felújításra a kivitelezői verseny.
- Az utcai homlokzatok esővizét elvezető vas csatorna, amely a IV. emeleti padláson a fal mögött eltakarva vezet, nagymértékben korrodálódott, a kilyukadás veszélye fenyegeti. Csak bontási munkával és a meglévő esőlevezető csövekhez való csatlakozások teljes átalakításával javítható. A cserét javasolt a homlokzat-felújítással együtt elvégezni, mert az épület zárópárkányát is érinti.
- A tetőn az esővíz-elvezetés korrekciója árajánlatokkal előkészített, de fedezethiány miatt nem készült még el. A nyári özönvízszerű felhőszakadásoknál jelentkező beázások nagy részét ezzel meg lehetne akadályozni.
- A mozgássérült lift cseréje esedékes, mert a jelenlegi felvonót a korszerű, nehéz akkumulátoros elektromos mozgássérült kocsik túlterhelik. Gyakori a meghibásodás, a lehajlásos tönkremenetel. Az akkumulátoros kocsikat is szállító nagyobb teherbírású új berendezés kialakítása csak új rendszerrel történhet. Ez az épület belsőépítészetét is érintené, mert a kapualj áttervezését jelenti.

2. Határőr út 35.

Karbantartási, fejlesztési és átalakítási tevékenységek

- 2017-ben az ingatlanban az irodák működése zavartalan volt. Az épületben a legszükségesebb karbantartási munkákat elvégeztük.
- A főbejárat előtti kültéri lépcső kimozdult lapjainak, fedkövének és járőfelületének javítása elkészült.
- A vendéglakásban fokozottan figyelünk a színvonalas feltételek biztosítására.
- Elkülönítetten gyűjtjük a papírt és a közeli szelektív lerakóhelyre visszük.
- Az épületben lévő irodák berendezésének átrendezését, a rendezvények helyszínének biztosítását igény szerint folyamatosan végezzük.
- Az ingatlan tárolókapacitása kimerült. Már az alagsori folyosón is könyveket tárolunk, ami nemcsak balesetveszélyes, de a könyvek is sérülnek a folyamatos átpakolástól.

Az alábbi felsorolásban olyan javítások és felújítások szerepelnek, melyeknek felmérése és tervszintű előkészítése megtörtént:

- A külső ablakszárnyak mázolását fel kell újítani, hogy a szétázást megakadályozzuk. A zsugátterek teljes felülete és vasalata felújításra szorul. Ajánlatot kértünk a várható

költségekre. Ezzel kapcsolatban felvettük a tulajdonossal (MNV Zrt.) a kapcsolatot, és mivel az épület kerületi védelem alá esik, a XII. kerületi önkormányzattal is.

- A pincefalak szellőzését helyre kell állítani, hogy a belső vakolatok táskásodása és leesése megállítható legyen. Ez tulajdonosi feladat, amit jeleztünk.

3. Istenhegyi út 92.

Karbantartási, fejlesztési és átalakítási tevékenységek

- Az Istenhegyi út 92. ingatlanban továbbra is csak raktározunk. A villaépület állaga a rendszeres használat hiánya miatt erőteljesen leromlott. Belső felületei begombásodtak.
- A tető folyamatos karbantartását saját létszámmal végezzük.
- A kertet parlagfű-mentesen tartjuk, az utcai járdát és a kerítés menti sövényt takarítjuk, karbantartjuk.
- Az esőcsatornákat folyamatosan tisztítjuk.
- A télen elfagyott vízvezetékét javítottuk.

Az alábbi felsorolásban olyan javítások és felújítások szerepelnek, melyeknek felmérése és tervszintű előkészítése megtörtént:

- A tető cserépfedése foltokban tönkrement, nem javítható. A hibák felmérése megtörtént.

4. Báthory u. 20.

Karbantartási, fejlesztési és átalakítási tevékenységek

- A tulajdonunkban lévő V. ker. Báthory u. 20. szám alatti jó állapotú lakást irodaként használjuk, melyben a karbantartási munkákat végezzük el.
- Jelenleg egy több lakásra kiterjedő csőtörés következményeinek elhárításán dolgozunk, de ez az irodai munkát nem akadályozza. A munkavégzés Társasházkezelő illetékességi körén belül történik.
- Az ingatlanban az irodák működése 2017-ben zavartalan volt.

Az alábbi felsorolásban olyan javítások és felújítások szerepelnek, melyeknek felmérése és tervszintű előkészítése megtörtént:

- A függőfolyosóra nyíló konyhaajtó teljes körű felújítása.
- Nyílászárók javítása, mázolása, tömítő szalaggal történő ellátása, hogy télen a fűtési költségek csökkenjenek.

5. Benczúr u. 46.

- Az épületet az adás-vételi szerződés aláírását követően birtokba vettük.
- Az épület helyreállító felújításához szükséges tervezési munkák folyamatban vannak.
- Az épületben jelenleg állagmegóvás miatt csökkentett temperáló fűtést alkalmazunk.
- Az épületet a birtokbavétel után riasztó rendszerrel láttuk el.

- A közüzemi átírások jelenleg is folynak.
- A telek útjait és az előtte levő járdát folyamatosan tisztán tartjuk.

6. Külső helyszínen elhelyezett és jelenleg is a Közalapítvány tulajdonában levő kiállítások, szobrok

- A Reagan szobor, a Konrad Adenauer és a IV. Károly mellszobor rendszeres ellenőrzését folyamatosan végezzük.
- A Várkert Bazárban készített I. Világháborúról szóló „Európai testvérháború (1914 - 1918)” kiállításunkat – a Várgondnoksággal együttműködve – rendszeresen ellenőrizzük.
- A Városháza parkban a IV. Károly szobor mögötti kerítéselemeken elhelyezett, uralkodókat ábrázoló installációt folyamatosan ellenőrizzük, rongálás esetén gondoskodunk a javításról, cseréről.

2) A Múzeum ügyeleti tevékenysége

- Az ügyeleti tevékenység ellátása során regisztrált látogatói rosszulletekről jegyzőkönyvek készültek. Súlyos eset nem fordult elő.
- Két ízben elcsúszás és botlás fordult elő, látogatói figyelmetlenség miatt. A könnyen sérült látogatókat saját kérésükre mentő látta el, és elszállította a további orvosi intézkedés helyére. Ezekről visszajelzést nem kaptunk, a sérültek a Közalapítvánnyal kapcsolatban semmiféle igényt nem támasztottak. Az eseményekről jegyzőkönyvek készültek.

3) Munka-és tűzvédelmi tevékenységek ellátása

- A feladat ellátása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt 2017-ben. Sem munkabaleset, sem tüzeset nem történt.

4) Energiagazdálkodási tevékenységek ellátása

- Az év végéig, a vonatkozó jogszabálynak megfelelően elkészül az Energiamegtakarítási intézkedési terv.
- Energiaellátásunk a közműszolgáltatói szerződésekben foglaltak szerint történt. Az árambeszerzést évente versenyeztetjük. Az energiaszolgáltatás folyamatos volt.
- Gázkazánjaink elavultak, energiafalók. A megújítás az átfogó gépészeti rekonstrukció keretében lesz megoldható, amelyre a 2016-ban készült javaslat a bent termelődött hő (gépek, számítástechnika, emberek) hasznosításán alapuló energiatakarékos megoldást ad.

- A teljes gépészeti rendszer működésének racionalizálását a 2016-ban elkészült korszerűsítési javaslat tartalmazza.
- A teljes múzeumi világítás megújítása nélkül további számottevő megtakarításra már nincs mód. Ehhez a termék belsőépítészét is át kell gondolni. Ahol viszont átalakítás nélkül megoldható, ott folyamatban van a kis energiaigényű ledes megoldásokra történő átállás. Ilyen például az 50-es évek teremsora, az Igazságszolgáltatás és a Péter Gábor szoba ablakvilágítása.
- A homlokzat megújításának részeként beépítendő jól szigetelő nyílászáró szárnyak jelentős megtakarítást eredményezhetnek. Ennek lehetőségét a homlokzat-felújítás tartalmának kialakításakor mérlegelni lehet.

1) A javítási munkákhoz szükséges anyagbeszerzések

- A beszerzések a havi engedélyezett anyagbeszerzési tervek szerint történtek.

2) Műtárgyak- és egyéb kiállítási tárgyak

- Javíttatásukat, pótlásukat alkalmasszerűen végezzük, muzeológus irányításával.

3) Biztosítottság

- Biztosítottságunk teljeskörű. A közalapítvány saját és bérelt ingatlanjai, műtárgyai és installációi, gépei és berendezései, illetve a személygépkocsik mindenre kiterjedően biztosítottak. A kiállított műtárgyak, installációk biztosításának alapja az aktualizált tételértékleltár. A Terror Háza Múzeum előtti közterületen elhelyezett és ideiglenes kiállításainkon látható műtárgyak és tárgyak szintén biztosítottak. Harmadik félre és saját dolgozóinkra vonatkozó felelősségbiztosítással is rendelkezünk.
- 2017-ben biztosítási esemény nem történt.